

UCHWAŁA NR XX/137/16
RADY GMINY WIDAWA
z dnia 21 stycznia 2016 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Widawa na lata 2016 – 2020”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515, poz.1045, poz. 1890) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz.163; z 2010 r. Nr 217, poz. 1427; z 2015 r. poz. 693, poz. 1045, poz. 1058, poz. 1240, poz. 1310, poz. 1359, poz. 1607, poz. 1830) Rada Gminy Widawa uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Widawa na lata 2016 – 2020, która stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Widawa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Załącznik
do Uchwały Nr XX/137/16
Rady Gminy Widawa
z dnia 21 stycznia 2016 r.*

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
DLA
GMINY WIDAWA
NA LATA 2016-2020**

WIDAWA, STYCZEŃ 2016

Spis treści:

Wstęp.	3
1. Cel i proces tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	4
2. Charakterystyka gminy.	6
2.1 Podstawowe informacje o gminie.	6
2.1.1. Położenie, powierzchnia i podział administracyjny.	6
2.1.2. Ludność.	8
2.1.3. Warunki i jakość życia mieszkańców	12
2.1.4. Poziom zamożności społeczeństwa gminy.....	13
2.1.5. Rynek pracy.....	14
2.1.6. Bezrobocie.....	15
2.1.7. Grupy objęte szczególnym wsparciem.	17
2.2. Strategiczne kierunki rozwoju gminy. Powiązanie celów strategii z innymi dokumentami strategicznymi gminy.	21
2.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego.	21
2.2.2. Strategia Rozwoju Gminy Widawa na lata 2016 – 2020	22
2.3. System pomocy społecznej w gminie Widawa.....	23
2.3.1. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną. Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie i dotychczasowe formy pomocy i świadczeń.....	23
2.3.2. Współpraca z innymi podmiotami.	27
2.4. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja.	29
2.4.1. Analiza obszarów polityki społecznej.	29
Infrastruktura mieszkaniowa w gminie.....	29
Opieka zdrowotna.	29
Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne.	31
Struktura stwierdzonych przestępstw.	32
Działania profilaktyczne organizowane w środowisku lokalnym.	32
Edukacja i opieka.	34
2.4.2. Sport.	36
2.4.3. Kultura.....	37
2.4.4. Katalog problemów społecznych w gminie zidentyfikowanych na podstawie ankiet	39
2.4.5. Hierarchizacja problemów społecznych uznanych za dominujące.	55
2.5. Kapitał społeczny	56
2.5.1. Uwarunkowania współpracy.....	56
2.6. Organizacje pozarządowe jako partner samorządu terytorialnego.	57
2.7. Analiza SWOT.....	59
3. Kierunki rozwoju gminy	62
3.1. Wizja.....	62
3.2. Cele strategiczne i cele operacyjne.....	63
3.3. System realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Widawa.	70
4. Zarządzanie, monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Widawa	77
4.1. Zarządzanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Widawa.....	77
4.2. Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacja społeczna.....	78
4.3. Ewaluacja wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	79
Podsumowanie	80

Wstęp

Wejście Polski do struktury Unii Europejskiej spowodowało, że przed władzami samorządowymi pojawiły się nowe zadania z zakresu polityki społecznej. Wynikają one z polityki regionalnej Unii Europejskiej. Ponadto zmiany legislacyjne w kraju nakładają na samorząd realizację wielu zadań sfery społecznej.

Przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym, stoją do rozwiązania trudne problemy społeczne. Pogłębiające się dysproporcje dochodowe rodzin, zjawiska związane ze sferą ubóstwa, niedostatek materialny rodzin, pogłębiający się problem uzależnień w społeczności lokalnej, problemy egzystencji osób samotnych, starszych oraz niepełnosprawnych to tylko niektóre z nich.

Od skuteczności ich rozwiązania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina. Rozwiązanie problemów społecznych jest procesem długofalowym dlatego celowe jest strategiczne podejście, również na poziomie lokalnym, do zagadnień ze sfery polityki społecznej. Wyrazem tego procesu jest Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, kierująca działania władz samorządowych instytucji pomocy społecznej. Wytyczenie strategicznych kierunków oparte jest na wnikliwej diagnozie problemów społecznych występujących w gminie Widawa. Nie są one wyjątkowe, występują one w skali kraju w innych jego obszarach. Zintegrowane podejście do problemów sfery społecznej zaprezentowane w przedmiotowej Strategii, pozwala na przyjęcie nowych rozwiązań w celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk. Realizacja zadań postawionych przed instytucjami polityki społecznej (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy Widawa.

1. Cel i proces tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Ustawa o pomocy społecznej art. 17, ust. 1, pkt 1 nakłada obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawowym problemem jest zdefiniowanie pojęcia „rozwiązywanie problemów społecznych”. W działaniach pomocowych coraz bardziej kładzie się nacisk na wzmacnianie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów społecznych.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie lat jest nauka umiejętności niezbędnych do radzenia sobie z problemami. To ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej, następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej.

Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji. Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej jest dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to zatem formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości. Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją. Działania i decyzje zarówno w najbliższym, jak i w dalszym okresie, powinny być podejmowane na podstawie niniejszej Strategii.

Społeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do poziomu zarządzania polityką społeczną.

Gmina Widawa dotychczas posiada Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Widawa na lata 2009 – 2015, przyjęta uchwałą Rady Gminy Widawa – uchwała Nr XXII/149/08 z dnia 12 grudnia 2008 roku. Niniejszy dokument został opracowany na lata 2009 – 2015, w związku z powyższym wystąpiła konieczność opracowania nowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016–2020.

Dlatego też w dniu 2 września 2015 roku Zarządzeniem Nr 79/2015 Wójta Gminy Widawa został powołany Zespół Zarządzający do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Widawa na lata 2016 – 2020.

Niniejszy dokument strategiczny opracowywał Zespół Zarządzający w składzie:

1) Ryszard Bruzda – Przewodniczący Rady Gminy Widawa – członek zespołu;

- 2) Longina Oleszczuk – Sekretarz Gminy Widawa- członek zespołu,
- 3) Agnieszka Leopolska – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie – przewodniczący zespołu;
- 4) Dorota Sychniak – Starszy Specjalista Pracy Socjalnej Gminnego Ośrodka Społecznej w Widawie – członek zespołu;
- 5) Anna Barabasz – Specjalista Pracy Socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie – członek zespołu;
- 6) Agnieszka Pokorska – Specjalista Pracy Socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie – członek zespołu;
- 7) Anna Korcewicz – Pracownik Socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie – członek zespołu;
- 8) Małgorzata Kaźmierczak – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej – członek zespołu;
- 9) Anna Krześniak – p.o. Kierownika Gminnego Ośrodka Kultury w Widawie – członek zespołu;
- 10) Zbigniew Parzybut – Kierownik Referatu Inwestycji, Środowiska i Spraw Komunalnych – członek zespołu;
- 11) Lidia Marszał – Podinspektor do Spraw Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych w Referacie Spraw Obywatelskich – członek zespołu;
- 12) Marzanna Frydrychowska – zastępca Dyrektora Zespołu Szkół w Widawie – członek zespołu;
- 13) Grzegorz Wlaźlak – Dzielnicowy Komisariatu Policji w Widawie – członek zespołu;
- 14) Alfreda Fertlińska – pielęgniarka Gminnego Ośrodka Zdrowia w Widawie – członek zespołu;
- 15) Urszula Olejniczak – Prezes Stowarzyszenia Społeczno – Kulturalnego Sołtysów Gminy Widawa – członek zespołu;
- 16) Małgorzata Frąckiewicz – Członek Stowarzyszenia Inicjatywa Kulturalno-Artystyczna Regionu „IKAR” – członek zespołu;
- 17) Grzegorz Namirowski – Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Widawie – członek zespołu.

Ponadto została opracowana ankieta dla społeczności lokalnej, która była dostępna na stronie www.widawa.finn.pl. Ankietę przeprowadzono w okresie od 8 czerwca do 30 czerwca 2015 roku. Ankieta została skierowana do mieszkańców gminy Widawa, miała charakter anonimowy, celem ankiety było uzyskanie obiektywnych opinii mieszkańców w kwestii aktualnych problemów społecznych występujących na terenie Gminy Widawa.

Osobą odpowiedzialną za zredagowanie niniejszego dokumentu tj. „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Widawa”, jest przewodnicząca Zespołu Zarządzającego, Pani Agnieszka Leopolska – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Widawa została opracowana na lata 2016-2020.

Jako element żywy Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

2. Charakterystyka gminy.

2.1. Podstawowe informacje o gminie.

2.1.1. Położenie, powierzchnia i podział administracyjny.

Gmina Widawa jest obszarem wiejskim położonym w południowo - zachodniej części województwa łódzkiego w powiecie łaskim na obszarze Kotliny Szczercowskiej i Wysoczyzny Łaskiej. Przez teren gminy przebiega granica między śląsko-wielkopolskim a łódzkim regionem klimatycznym. Pod względem hydrograficznym, całość obszaru znajduje się w dorzeczu Warty. Do większych rzek przepływających przez gminę należą: Widawka i Nieciecz, zaś zachodnią granicę gminy stanowi rzeka Warta. Ponadto na terenie gminy swój bieg mają: rzeka Grabia w swym ujściowym odcinku do Widawki oraz Chrzastawka.

Gmina Widawa leży w sferze oddziaływania aglomeracji łódzkiej oraz sąsiadujących miast: Łask, Sieradz, Bełchatów, Zduńska Wola. Położenie w strefie oddziaływań miasta Łódź i sąsiadujących miast jest dla gminy ważnym kontekstem odniesienia. Jednym z kluczowych czynników zewnętrznych warunkujących rozwój lokalny jest bowiem oddziaływanie, swoiste „promieniowanie” czynników prorozwojowych z istotnych ośrodków miejskich na otaczające je tereny. Atrakcyjność inwestycyjna poszczególnych gmin zmienia się z czasem i jest wypadkową oddziaływania na rynek wielu czynników lokalnych, począwszy od obiektywnych, geograficznych, a skończywszy na jakości zarządzania lokalnego i wizerunku danego ośrodka.

Z ośrodków wielkomiejskich promieniują nie tylko czynniki pozytywne (koniunktura i atrakcyjność inwestycyjna), ale także czynniki negatywne.

Powyższe uwagi należy interpretować następująco:

- 1) wpływ dużych ośrodków miejskich przeważnie skutkuje „zapożyczeniem” ich wizerunku, a w przyszłości może „oddalić” mieszkańców od dorobku kulturalnego gminy;
- 2) z sąsiednich ośrodków będą napływać:
 - klienci usług świadczonych przez podmioty z terenu gminy (w tym – usług obsługi biznesu),
 - nabywcy nieruchomości mieszkalnych na tym terenie,
 - zewnętrzni usługodawcy na rzecz mieszkańców i podmiotów lokalnych.

Od sytuacji sąsiadujących aglomeracji miejskich zależy więc w istotnym stopniu koniunktura lokalna. Siła nabywcza i aktywność inwestycyjna podmiotów z tego ośrodka kształtuje w znacznym stopniu koniunkturę lokalną w gminie Widawa.

Gmina posiada charakter wiejski. Według stanu na koniec 2014 roku ludność Gminy Widawa wynosi 7.615 osób zameldowanych na pobyt stały i zamieszkuje na powierzchni: 17 831 ha. Średnia gęstość zaludnienia na 1 km² wynosi 44,77. W jej skład wchodzi 41 sołectw, które skupiają łącznie 45 miejscowości.

Sąsiadami administracyjnymi gminy są takie gminy, jak:

- Sędziejowice (powiat łaski),
- Zapolice (powiat zduńskowolski),
- Burzenin (powiat sieradzki),
- Konopnica (powiat wieluński),
- Rusiec, Szczerców i Żelów (powiat bełchatowski).

Przez teren gminy przebiegają drogi wojewódzkie: Nr 481 Łódź-Wieluń, Nr 480 Sieradz - Szczerców, drogi powiatowe w kierunku Zduńskiej Woli i Działoszyna, a także drogi powiatowe relacji Rogóźno – Jastrząb, Rogóźno – Patoki, Chociw – Chrzastawa, Chociw Zawady – Zborów – Kąty, Zabłocie - Wrońsko, Ochle – Kamyk - Konopnica. Połączenia te mają ogromne znaczenie dla atrakcyjności gospodarczej gminy. Środkową część gminy przecina linia kolejowa Gdynia – Katowice ze stacją kolejową w Chociwiu Łaskim.

Duża część gminy, tj. 54,7 % ogólnej powierzchni, znajduje się na terenie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki i zajmuje pierwsze miejsce wśród 9 gmin pod względem powierzchni wchodzącej w skład tego Parku, a stanowi 38,7 % całej jego powierzchni. Wschodnia część obszaru gminy znajduje się w strefie chronionego krajobrazu „Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki”.

Gmina Widawa ma charakter rolniczy z przewagą gospodarstw tradycyjnych. Lasy i grunty leśne to 19,6 % powierzchni gminy, przy czym dominują lasy iglaste, szczególnie sosnowe, słynące z obfitości grzybów, co przyciąga ogromne rzesze grzybiarzy z pobliskich miast. Użytki rolne zajmują tu 71,3 % ogólnej powierzchni gminy. Rolnicy specjalizują się głównie w uprawie zbóż, ziemniaków i buraków cukrowych, kukurydzy i ziół, zaś w hodowli dominuje głównie hodowla bydła z nastawieniem na produkcję mleka, chów bydła mięsnego i trzody chlewnej. Produkcja mleka zagospodarowywana jest przez spółdzielnie mleczarskie w Łasku, Szczercowie i Radomsku. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 6,3 ha. Warunki klimatyczne ze względu na płaską, równinną rzeźbę terenu, dla rolnictwa określa się jako korzystne. Niekorzystnym natomiast czynnikiem dla rozwoju rolnictwa jest stosunkowo niska jakość gleb, w przeważającej części są to gleby IV, V i VI klasy. Jednym z elementów krajobrazu są też sady, głównie jabłoniowe. Dobrze rozwiniętym przemysłem jest przemysł rolno – spożywczy, głównie przetwórstwo mięsa. Większość zakładów w Gminie Widawa stanowią zakłady małe zatrudniające niewiele (1 – 20 osób). Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć osadniczą. Głównymi ośrodkami systemu osadniczego są miejscowości: Widawa, Chociw i Rogóźno jako największe i najlepiej wyposażone w usługi.

Mapa 1. Mapa Polski z podziałem na województwa

Mapa 2. Mapa województwa łódzkiego z podziałem na powiaty.

Mapa 3. Powiat łaski z podziałem na gminy.

2.1.2. Ludność

Gminę Widawa w 2014 roku zamieszkiwało ogółem 7 615 osób. Analizując dane z tabeli poniżej można zauważyć, iż liczba mieszkańców w podanych latach systematycznie spadała, co dotyczy zarówno liczby kobiet, jak i mężczyzn. Wyjątkiem jest rok 2013, kiedy to liczba kobiet wzrosła nieznacznie o 16 osób w stosunku do roku poprzedniego. Mimo to ogólna liczba mieszkańców spadła o 10 osób w stosunku do roku 2013 oraz o 211 osób biorąc pod uwagę cały analizowany okres.

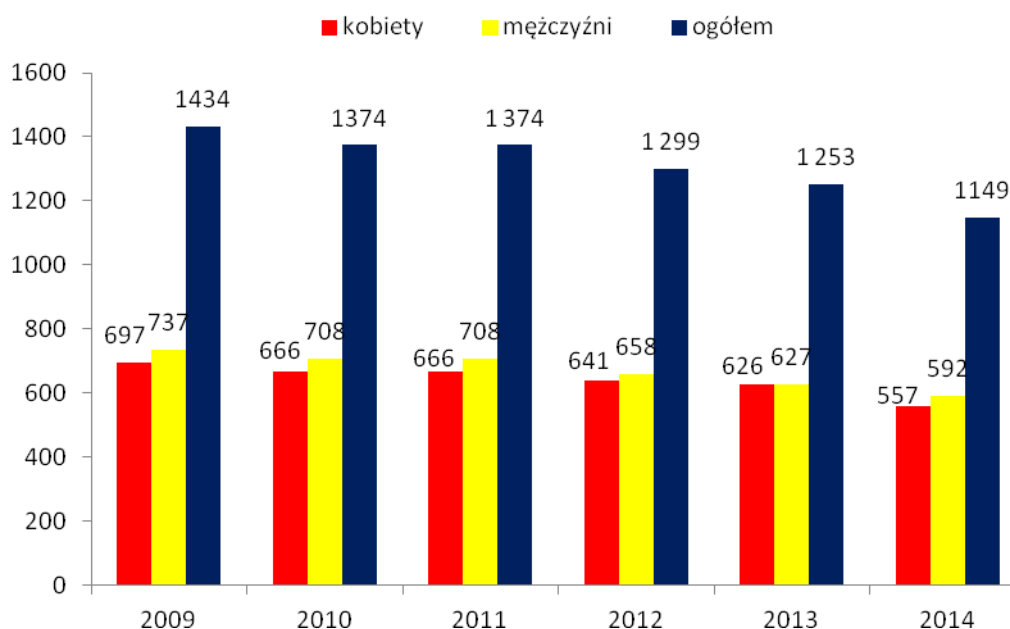
Tabela 1. Liczba ludności wg płci w latach 2008 – 2014

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	7 859	7 790	7 737	7 664	7 658	7 648	7 615
mężczyźni	3 870	3 837	3 838	3 798	3 788	3 762	3 747
kobiety	3 989	3 953	3 899	3 866	3 870	3 886	3 868

Źródło : UG Widawa

Wykresy zamieszczone poniżej przedstawiają strukturę demograficzną mieszkańców Gminy Widawa pod względem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (kobiety i mężczyźni poniżej 18 roku życia), produkcyjnym (kobiety w wieku 18 – 59 i mężczyźni w wieku 18 – 64) oraz poprodukcyjnym (kobiety powyżej 60 roku życia oraz mężczyźni powyżej 65 roku życia) w poszczególnych latach (2008 – 2014)¹.

Wykres 1. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2009 – 2014

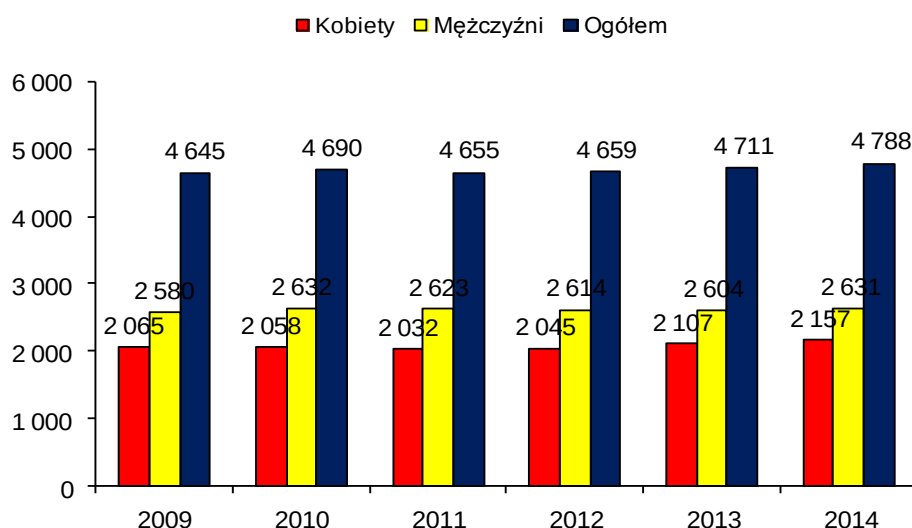

Źródło: GUS, Bank danych lokalnych

Odnosząc się do danych przedstawionych na rysunku powyżej w latach 2009 – 2014 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym malała z każdym rokiem, co z pewnością ma związek z ujemnym przyrostem naturalnym. Na początku analizowanego okresu liczba osób w tym wieku wynosiła 1511, co stanowiło 19,2% populacji. W 2013 roku z kolei ich odsetek stanowił już tylko 16,4% wszystkich mieszkańców Gminy, a więc spadł o 2,6%. W 2014 roku liczba osób wyniosła 1149.

¹ GUS, Bank Danych Lokalnych

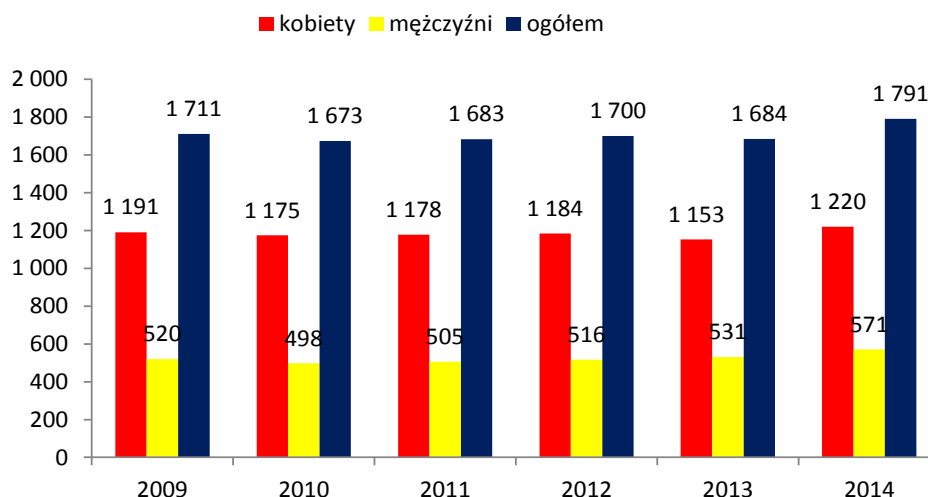
Wykres 2. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009 – 2014

Źródło: GUS, Bank danych lokalnych/ UG Widawa

Jeśli chodzi o osoby w wieku produkcyjnym, to w badanym okresie widać niewielki, ale systematyczny wzrost ich liczby. Na koniec 2013 roku osoby te stanowiły 61,6% ogółu mieszkańców Gminy. Porównując ten wskaźnik do innych gmin województwa łódzkiego, kształtuje się on poniżej średniej wojewódzkiej, która w 2013 roku wynosiła 62,4%. Przy zachowaniu obecnych tendencji należy spodziewać się pogorszenia sytuacji w perspektywie kilkunastoletniej ze względu na malejącą liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Wśród osób w wieku produkcyjnym widać znaczną przewagę grupy mężczyzn, co jest również charakterystyczne dla województwa łódzkiego.

Wykres 3. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2009 – 2014

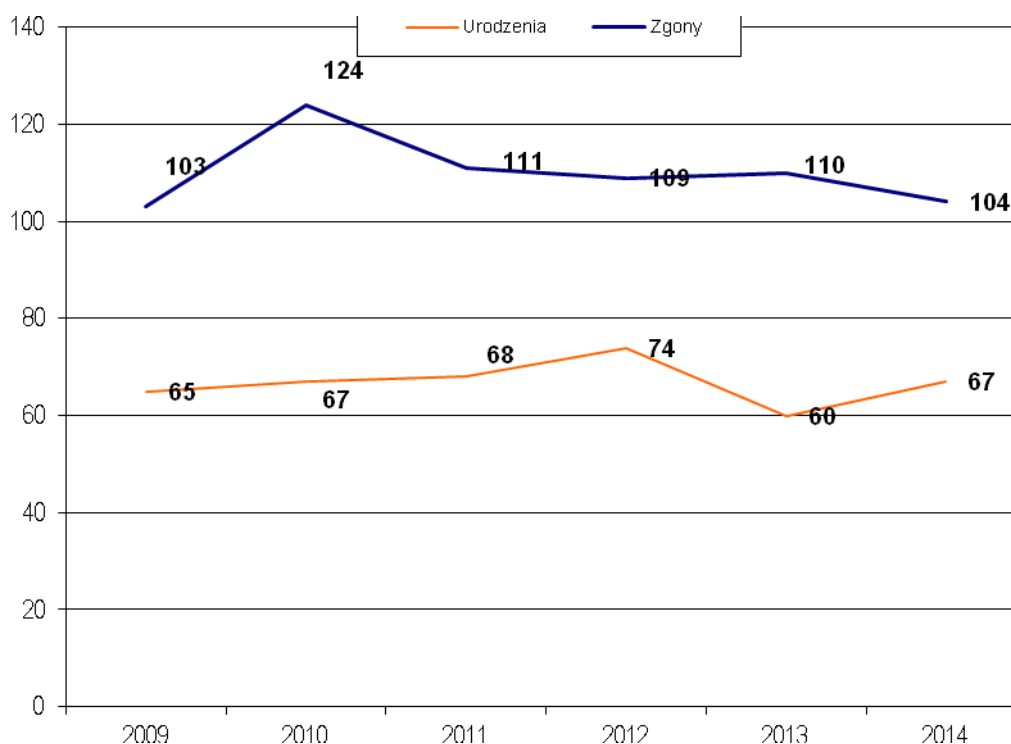

Źródło: GUS, Bank danych lokalnych/ UG Widawa

Jeśli chodzi o osoby w wieku poprodukcyjnym, to na koniec 2013 roku stanowiły one 22% ogółu badanej populacji. Warto zauważyć, iż w badanym okresie ich liczba nieznacznie spadła (0,3%). W tym samym czasie wskaźnik ten dla województwa łódzkiego spadł o 2,4%. Cechą charakterystyczną, nie tylko dla Gminy Widawa, ale również dla całego obszaru województwa, jest fakt, iż znaczącą przewagę w grupie osób w wieku poprodukcyjnym mają kobiety.

W ciągu całego analizowanego okresu w grupie osób w wieku poprodukcyjnym proporcje te kształtowały się na poziomie 2 do 1. Wskaźnik obciążenia ludnością w wieku poprodukcyjnym na terenie Gminy Widawa wyniósł w tym czasie 36,5 osób na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 4. Liczba urodzeń oraz zgonów w latach 2009 – 2014

Źródło : GUS, Bank Danych Lokalnych

Na negatywny proces starzenia się Gminy wskazuje również utrzymujący się niski przyrost naturalny (współczynnik niższy od prostej zastępowalności pokoleń). Rysunek powyżej przedstawia dynamikę zgonów i urodzeń jaka następowała w Gminie Widawa na przestrzeni lat 2009 – 2014. W analizowanym okresie spadek liczby zgonów można zaobserwować w latach 2010 – 2014. Liczba nowonarodzonych mieszkańców Gminy utrzymywała się na względnie stałym poziomie 60 – 80 urodzeń rocznie.

2.1.3. Warunki i jakość życia mieszkańców.

Gmina posiada korzystne dla swoich mieszkańców środowisko przyrodnicze. Jest ono stosunkowo czyste. Nie ma na swoim terenie, jak i nie znajduje się w zasięgu emitorów zanieczyszczających powietrze. Jakość środowiska podnoszą wysokie walory przyrodnicze, gmina posiada zwarte kompleksy lasów. Ponad 54 % terenu gminy znajduje się w Parku Krajobrazowym Międzyrzecza Warty i Widawki.

Jakość życia w gminie podnosi wysoki stopień jej zwodociągowania. Gmina Widawa posiada czynną sieć rozdzielczą bez przyłączy równą 171,33 km. Ocenia się, że do sieci wodociągowej przyłączonych jest ok. 2 233 budynków mieszkalnych i do 1.955 mieszkań w tych budynkach, co stanowi 66 % zwodociągowania gminy. Właścicielem jest Gmina Widawa a administratorem Gminny Zakład Usług Komunalnych w Widawie.

Gmina posiada dobry układ komunikacyjny. Korzystne połączenie komunikacyjne z regionem i krajem stwarzają przebiegające przez gminę drogi wojewódzkie: Sieradz – Szczerców, Łask – Wieluń. Biegąca przez środek gminy linia kolejowa Nr 131 Chorzew Batory – Tczew wzbogaca możliwości transportowe z najbardziej odległymi częściami Polski. W Gminie Widawa istnieje nadal stacja pasażerska Chociw, lecz ze względu na decyzje PKP, obecnie przez ww. stację nie kursują pociągi komunikacji pasażerskiej. Komunikacja wewnętrzna odbywa się po drogach wojewódzkich powiatowych i gminnych. Utrudnia ją zły stan techniczny tych dróg. Duże odcinki dróg są zbyt wąskie, bez nawierzchni twardej ulepszonej.

Na terenie Gminy Widawa oddano do użytkowania następujące stacje bazowe telefonii komórkowej:

- 1) Polkomtel – Widawa ul. Kielczygłowska 16, działka nr 1082;
- 2) Orange – Widawa ul. Kielczygłowska, działka nr 754/2.

Na terenie gminy zlokalizowane są dwie stacje telefonii komórkowej: Polkomtel S.A. Plus GSM, oraz PTK Centertel S.A.

Stacje paliw zlokalizowane są przy ul. Rynek Kościuszki 1 PKN „Orlen”, oraz przy ul. Kielczygłowskiej 15 P.H.U.T „Aga” Agnieszka Ochocka.

Baza noclegowa na terenie Gminy Widawa funkcjonuje w oparciu o zasoby mieszkaniowe ludności. Na terenie gminy znajdują się dwa bary gastronomiczne „U Zbyszka” w Kolonii Zawady oraz „MK Gastro” w Widawie, ponadto na terenie Gminy funkcjonują dwa ośrodki gastronomiczne „Villa Paradise” w Widawie oraz „Grodzisko” w Zborowie.

Na terenie gminy znajdują się szkolne boiska sportowe, Kompleks Rekreacyjno – Sportowy przy Zespole Szkół w Widawie, namiotowa hala sportowa przy Zespole Szkół w Chociwiu, stadion sportowy przy ulicy Ułańskiej oraz punkt informacji turystycznej w Gminnej Bibliotece Publicznej w miejscowości Widawa.

Na terenie Gminy Widawa znajdują się 2 niepubliczne przychodnie lekarzy specjalistów:

- 1) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Polimed s.c. przy ul. Sieradzkiej 5;
- 2) Przychodnia lekarzy specjalistów przy ul. Nowy Rynek 2.

Warto podkreślić, iż od 2011 roku w budynku SPOZ w Widawie stacjonuje karetka pogotowia FALCK w Widawie na potrzeby mieszkańców gminy.

Na terenie Gminy Widawa działa utworzony przez Radę Gminy Widawa Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej z przychodniami w Widawie, Brzykowie i Chociwiu. Ponadto na terenie Gminy znajdują się 3 apteki.

Na terenie Gminy Widawa znajduje się 5 szkół podstawowych, 2 gimnazja, 1 przedszkole i ZSZ w Widawie. Na terenie gminy działa również Gminna Biblioteka Publiczna w Widawie, Gminny Ośrodek Kultury w Widawie.

Bezpieczeństwo w gminie zapewnia Komisariat Policji mający swoją siedzibę w Widawie.

Na terenie gminy znajduje się dziewięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w następujących miejscowościach: Patoki, Kocina, Brzyków, Rogózno, Ochle, Dąbrowa Widawska, Widawa, Chociw, Restarzew Cmentarny. OSP w Widawie oprócz sprzętu do celów gaśniczych, posiada sprzęt do ratownictwa technicznego.

2.1.4. Poziom zamożności społeczeństwa gminy.

Obecnie w Polsce można zaobserwować stały trend ubożenia pewnych części populacji mimo ogólnego wzrostu poziomu dochodów i wydatków, corocznie coraz większy odsetek ludności znajduje się poniżej granic ubóstwa (opartych na miarach absolutnych jak i relatywnych). Wynika z tego, że coraz więcej rodzin nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb, oraz że zwiększa się stopień zróżnicowania dochodowego w społeczeństwie.

Wskaźniki ekonomiczne wskazują, że ludność gminy Widawa żyje na niezadowalającym poziomie. O niskim stopniu zamożności mieszkańców gminy świadczy w znacznym stopniu wysoka stopa bezrobocia, oraz wzrost liczby osób pobierających świadczenia pomocy społecznej, a także poziom przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w gospodarce narodowej, który w 2014 roku w powiecie łaskim wyniósł 2843, 661 zł.

Tabela 2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto dla powiatu łaskiego w latach 2010-2014.

Lata	ogółem (w zł)	przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (w %)
2010	2481,94	72,3
2011	2572,43	71,0
2012	2656,34	70,9
2013	2749,14	70,9
2014	2843,66	71,0

Źródło: GUS

Tabela 3. Dochody budżetu Gminy Widawa na 1 mieszkańca.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody ogółem	2475,54	2680,71	2963,64	2948,42	3047,82
Dochody własne	622,44	883,29	1045,29	1065,77	1061,07

*Źródło: GUS***2.1.5. Rynek pracy.**

Rynek pracy jest bardzo ważny, gdyż pełni dwie zasadnicze funkcje w gospodarce. Dla ludzi występujących z podażą pracy stwarza on możliwość otrzymania dochodów, a dla firm zgłaszających popyt na pracę jest on źródłem tego podstawowego czynnika wytwórczego. Płace otrzymywane ze sprzedaży pracy stanowią źródło utrzymania dla ogromnej większości ludzi. Inne dochody, jak na przykład renty dla właścicieli ziemi czy odsetki dla właścicieli kapitału, odgrywają znacznie mniejszą rolę. Nie ma jednego rynku pracy, lecz jest ich tyle, ile zawodów czy rodzajów wykonywanych prac. Na rynek pracy składają się takie elementy, jak podział pracowników wg pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki narodowej, wielkość i struktura bezrobocia oraz zasoby kapitału ludzkiego i jego wykorzystanie.

Jednym z najważniejszych czynników wpływających na rynek pracy jest poziom zatrudnienia.

Struktura zatrudnienia ludności Gminy Widawa wskazuje jako główne źródło utrzymania pracę najemną. Związane jest to z brakiem występowania na terenie gminy znaczących zakładów oraz zatrudnieniem poza miejscem zamieszkania.

Tabela 4. Liczba osób pracujących w Gminie Widawa w latach 2010 -2014

Liczba osób pracujących	ogółem					mężczyźni					kobiety				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	832	803	770	717	719	401	391	368	323	315	431	412	402	394	404

Źródło: GUS

W 2010 roku zatrudnienie w Gminie Widawa kształtowało się na wyższym poziomie niż obecnie. Łączna liczba osób pracujących w gminie wynosiła 832 osób, w tym 401 mężczyzn. Natomiast w roku 2014 wskaźnik ludności pracującej spadł o 113 osoby. Podstawowym problemem lokalnego rynku pracy jest poziom wykształcenia społeczeństwa, niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb lokalnego pracodawcy oraz zbyt mała ilość miejsc pracy na terenie gminy Widawa.

2.1.6. Bezrobocie.

Bezrobocie stanowi główną przyczynę szerzenia się sfery ubóstwa i marginalizacji. Ma bezpośredni wpływ na ubożenie materialne rodzin, a tym samym wpływa na poziom ich życia, wywołując negatywne skutki takie jak:

- dezintegrację rodziny,
- izolację społeczną,
- wzrost ryzyka wystąpienia patologii społecznej,
- zmniejszenie siły wsparcia emocjonalnego pomiędzy członkami rodziny.

Powyższe problemy na szczeblach samorządu terytorialnego starają się rozwiązać w ramach zadań statutowych Urzędy Pracy oraz Ośrodki Pomocy Społecznej. Praca socjalna prowadzona z osobami bezrobotnymi i ich rodzinami przez pracowników socjalnych opiera się na pomocy w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, motywowaniu do zdobywania wyższych kwalifikacji zawodowych i rozwoju zawodowego, rozbudzaniu motywacji do działania ukierunkowanego na znalezienie zatrudnienia a co za tym idzie zmianę obecnego stylu życia. Przygotowuje i wspiera bezrobotnego w trakcie poszukiwania przez niego pracy. Pomoc, jej forma, wysokość, oraz okres świadczenia uzależniona jest od aktywności bezrobotnego i jego rodziny. Bezrobocie ma znaczący wpływ na występowanie patologii społecznej, przejawiającej się w alkoholizmie i przemoc w rodzinie. Pozostawanie bez zatrudnienia i nieuregulowany tryb życia powoduje narastanie negatywnych emocji i wyzwala zachowania dewiacyjne, które skierowane są na najbliższych członków rodziny. Celem pracownika socjalnego jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym, wynikającym z bezrobocia w rodzinie.

Bezrobocie jest dużym problemem wpływającym na poziom życia rodziny. W województwie łódzkim stopa bezrobocia na dzień 31.10.2015 r. wynosiła 10,1%. Stopa bezrobocia w powiecie łaskim na dzień 31.10.2015 r. wynosiła 13%.

Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych z podziałem na płeć z terenu Gminy Widawa

L.p.	Bezrobotni z terenu Gminy Widawa	2012 r.	2013 r.	2014 r.
1.	Kobiety	248	278	211
2.	Mężczyźni	308	342	253

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Łask, 2015

Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku z terenu Gminy Widawa

L.p.	Bezrobotni z terenu Gminy Widawa	2012 r.	2013 r.	2014 r.
1.	Kobiety:	248	278	211
	- z prawem do zasiłku dla bezrobotnych	20	18	11
	- bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych	228	260	200
2.	Mężczyźni:	308	342	253
	- z prawem do zasiłku dla bezrobotnych	35	32	23
	- bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych	273	310	230

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Łask, 2015

Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Widawa z podziałem na wiek

L.p.	Wiek bezrobotnych zarejestrowanych w PUP	2012 r.	2013 r.	2014 r.
1.	Bezrobotni do 25 roku życia	144	170	115
2.	Bezrobotni z przedziału wiekowego 25-50 lat	280	316	246
3.	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	132	134	103

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Łask, 2015.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łasku na dzień 31.07.2015 r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łasku z terenu Gminy Widawa wynosiła 394 osób tj. 182 kobiety i 212 mężczyzn. Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łasku z terenu Gminy Widawa wynosiła 32 osoby tj. 10 kobiet i 22 mężczyzn.

Wśród osób bezrobotnych z terenu Gminy Widawa dominują mężczyźni oraz bezrobotni z przedziału wiekowego 25-50 lat.

Tabela 8. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Widawa pozostających bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy

L.p.	Bezrobotni z terenu Gminy Widawa	2012 r.	2013 r.	2014 r.
1.	Kobiety	488	564	491
2.	Mężczyźni	491	499	438

Źródło: GUS

Bezrobotne kobiety charakteryzuje długi okres pozostawania bez pracy. Wynika to ze stereotypowego umiejscawiania ich w sferze domowej a nie zawodowej. Długie pozostawanie bez pracy zmniejsza szanse na znalezienie zatrudnienia. Osoby długotrwale bezrobotne stają się bierne zawodowo i trudniej je aktywizować.

Walka z bezrobociem jest trudnym i długotrwałym procesem, który wymaga zaangażowania i współpracy wielu instytucji i organizacji. Aby skutecznie przeciwdziałać należy realistycznie ocenić jego skalę. W przedsięwzięciu walki z bezrobociem niezwykle ważną rolę odgrywa stworzenie nowych miejsc pracy, prowadzenie działań profilaktycznych w miejscach zagrożonym bezrobociem i zapobieganie patologiom społecznym, jakie towarzyszą utracie pracy.

2.1.7. Grupy objęte szczególnym wsparciem.

Od dnia 1 stycznia 2005 roku na terenie gminy Widawa działa Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej. W jego skład wchodzi: Gminny Ośrodek Zdrowia w Widawie, Wiejski Ośrodek Zdrowia w Chociwiu oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Brzykowie. Od 26 lipca 2004 roku na terenie gminy Widawa działa również Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, - Polimed w Widawie, który realizuje usługi medyczne bezpłatnie dla ubezpieczonych w Narodowym Funduszu Zdrowia i odpłatnie.

Powyższe zakłady udzielają świadczenia zdrowotne w zakresie: podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej i domowej, w miejscu zamieszkania lub pobytu osób potrzebujących tych świadczeń i objętych kontraktem. Świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej obejmują swoim zakresem świadczenia profilaktyczne, diagnostyczne, lecznicze i pielęgnacyjne z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej i pediatrii.

Obecnie w Widawie działają 3 apteki oraz wiele prywatnych gabinetów lekarskich, w tym stomatologiczne.

Wspieraniem i rehabilitacją osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowaniem zdrowego stylu życia oraz pomocy rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Widawie oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie krytycznych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ona osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia podstawowych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, poprzez udzielanie wsparcia, podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem społecznym.

Pomoc społeczna uzupełnia system polityki społecznej. Jest to ostatnie ogniwo zabezpieczenia społecznego.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej poprzez pomoc środowiskową i instytucjonalną, otaczający swą opieką ok. 1 tys. klientów. Oprócz pomocy finansowej, klienci otrzymują tzw. pomoc niewymierną.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,

- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Analizując obszar pomocy społecznej w danej Gminie należy przyrzeć się również ilości udzielonych świadczeń oraz liczbie osób korzystających z pomocy GOPS. W 2008 roku z pomocy skorzystało 1 098 osób. Na koniec analizowanego okresu tj. w 2014 roku liczba ta spadła, wynosząc 821 osób, co stanowiło ok. 10, 78% mieszkańców Gminy. Odsetek ten był nieco niższy, niż w roku poprzednim 2013, kiedy to liczba korzystających z pomocy społecznej stanowiła 10,90% - był to minimalnie wyższy wynik w analizowanym przedziale czasowym. W 2014 roku liczba rodzin otrzymująca zasiłki rodzinne na dzieci wynosiła 441. W tym względzie również nastąpił spadek tej liczby w stosunku do roku 2008 roku, o 202 rodzin. Biorąc pod uwagę powyższe dane stwierdzić można, iż sytuacja najuboższych mieszkańców Gminy Widawa uległa poprawie w stosunku do 2008 roku.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie w latach 2008 – 2013 realizował projekt systemowy „Pomagając innym – pomagamy sobie” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS. Celem projektu było osiągnięcie przez jego uczestników pełnej aktywności społecznej. W ramach projektu organizowane były kursy zawodowe, spotkania z psychologiem oraz doradcą zawodowym. Uczestnicy otrzymali również wsparcie materialne w postaci zasiłków celowych i okresowych, a w 2012 roku uczestnicy otrzymali wsparcie w postaci asystenta rodziny. W 2013 roku wartość projektu wynosiła 87 998, 40 zł. z czego dofinansowanie stanowiło aż 82 745, 40 zł.

W ramach resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 „MALUCH” od 2013 r. na terenie Gminy Widawa funkcjonują trzy miejsca opieki opiekuna dziennego. Program realizowany jest w związku z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie jest koordynatorem projektu Maluch. Dzienny opiekun zapewnia dzieciom opiekę w warunkach bytowych zbliżonych do warunków domowych, gwarantuje dzieciom:

- opiekę pielęgnacyjną oraz edukacyjną, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb każdego dziecka,
- prowadzenie zajęć opiekuńczo – wychowawczych i edukacyjnych, uwzględniających rozwój psychomotoryczny dziecka, właściwych do jego wieku.

Funkcjonowanie opiekuna dziennego zapewnia:

- miejsca opieki dzieciom do czasu osiągnięcia poziomu rozwoju i umiejętności niezbędnych do edukacji przedszkolnej,
- prawidłową opiekę nad dziećmi przez wykwalifikowanego opiekuna,
- umożliwia rodzicom podjęcie aktywności zawodowej.

W związku z umową zawartą z Wojewodą Łódzkim, na podstawie której Gmina Widawa otrzymała środki z dotacji, trzy miejsca opiekuna dziennego będą funkcjonowały na terenie Gminy Widawa do 31 grudnia 2016 r.

Należy również dodać, iż od 2010 roku działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Widawie, którego głównym celem jest pomoc osobom dysfunkcyjnym w przezwyciężeniu ich problemów, rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielenia pomocy oraz zapobiegania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej.

Inną coroczną akcją organizowaną przez GOPS jest „Gwiazdka dla wszystkich dzieci” w 2014 roku z zebranych słodczy, zabawek, artykułów i środków finansowych udało się skompletować 42 paczki, którymi obdarowano najbiedniejsze rodziny.

Istotnym elementem działań w zakresie pomocy społecznej realizowanych przez GOPS jest współpraca z Bankiem Żywności im. Marka Edelmana w Łodzi. W ramach programu PEAD – Dostarczenie Żywności dla Najuboższej Ludności Unii Europejskiej, GOPS w Widawie w 2014 roku wydał 31 ton żywności, pomocą objętych było 620 rodzin.

Warto również wspomnieć o Projekcie Emp@tia – Platforma Komunikacyjna Zabezpieczenia Społecznego, realizowanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Produkty które powstawały w ramach programu służyć mają usprawnieniu komunikacji i przepływu informacji pomiędzy jednostkami zajmującymi się pomocą społeczną. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie w ramach programu otrzymał tablet, którzy pracownicy socjalni mają wykorzystywać w terenie podczas wizyt środowiskowych.

W 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie realizując zadania w zakresie pomocy społecznej wydał kwotę 3 848 400,18 zł, czyli 300 601,46 zł więcej niż rok wcześniej.

Podsumowując należy zaznaczyć, iż instytucje powołane w celu realizacji zadań z zakresu polityki społecznej na terenie Gminy Widawa, działają aktywnie zapewniając wsparcie i pomoc osobom potrzebującym.

Na terenie Gminy Widawa od 1998 roku funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej, od 21 lipca 2011 roku jako samodzielna jednostka organizacyjna pomocy społecznej pobytu dziennego. Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej jest placówką pobytu dziennego realizującą zadania pomocy społecznej z zakresu administracji rządowej. Dom jest ośrodkiem wsparcia i ogniwem oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych ruchowo, intelektualnie i chorych psychicznie. Z usług domu korzystają osoby wymagające wsparcia w przezwyciężaniu ich trudnych sytuacji życiowych oraz zaspokajaniu niezbędnych potrzeb rehabilitacyjnych. Działania te zmierzają do osiągnięcia przez pensjonariuszy poprawy funkcjonowania jakości życia i powstrzymania postępującej regresji. Do zadań głównych realizowanych przez jednostkę należą:

- ukształtowanie umiejętności społecznych i umiejętności z zakresu samoobsługi i podtrzymywanie umiejętności związanych z kontaktem z innymi osobami
- wzrost kondycji psychicznej i fizycznej,
- udzielenie wsparcia i pomocy w zakresie opieki zdrowotnej, spraw socjalnych i opieki.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej wykonywane są również zabiegi rehabilitacyjne z kinezyterapii i fizykoterapii, pensjonariusze mogą korzystać z wanny z hydromasażem oraz masażu leczniczych.

Ilość zabiegów rehabilitacyjnych w 2012 roku, z których skorzystało łącznie 30 osób.

- Kinezyterapia – 1402 zabiegów,
- Fizykoterapia – 209 zabiegów,
- Masaż - 114 zabiegów

Ilość zabiegów rehabilitacyjnych w 2013 roku, z których łącznie skorzystało 31 osób.

- Kinezyterapia – 1743 zabiegów,
- Fizykoterapia – 1241 zabiegów,
- Masaż - 96 zabiegów.

Ilość zabiegów rehabilitacyjnych w 2014 roku, z których łącznie skorzystało 18 osób.

- Kinezyterapia – 1409 zabiegów,
- Fizykoterapia – 147 zabiegów,
- Masaż – 80 zabiegów.

Prowadzone są również zajęcia ruchowo – sprawnościowe na świeżym powietrzu. Podczas zajęć prowadzonych w pracowni terapii zajęciowej stosowane są następujące formy terapii:

- 1) zajęcia plastyczne i inne manualne,
- 2) zajęcia w pracowni komputerowej,
- 3) zajęcia w pracowni krawiecko-hafciarskiej i robótek ręcznych.

Statutowa liczba miejsc dla pensjonariuszy Środowiskowego Domu Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej to 40 osób.

Pensjonariusze rozwijają zainteresowania oraz umiejętności korzystania z różnych form spędzania wolnego czasu, a także motywują się do wychodzenia poza dom. Placówka zapewnia osobom niepełnosprawnym wyżywienie, rehabilitację psychospołeczną, rehabilitację ruchową, opiekę medyczną, możliwość rozwijania zainteresowań poznawczych i kulturalnych, ochronę godności osobistej, niezależność dostosowaną do swojego poziomu sprawności, bezpieczeństwo, kontakty ze środowiskiem lokalnym. Statutowa liczba miejsc dla pensjonariuszy wynosi 40 osób dla niepełnosprawnych z terenu Gminy Widawa oraz sąsiadujących gmin. W Środowiskowym Domu Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej zatrudniona jest kadra specjalistyczna – zespół wspierający – aktywizujący złożony z kierownika oraz pracowników merytorycznych łącznie 11 osób.

Wymiar istniejących problemów społecznych na terenie Gminy Widawa ukazuje konieczność ponoszenia znacznych nakładów i środków na realizację nałożonych ustawowo zadań w obszarze pomocy społecznej oraz dalszy rozwój działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie występującym problemom społecznym. Analiza danych w obszarze pomocy społecznej ujawnia nakładanie się na siebie różnych problemów w rodzinach potrzebujących wsparcia. Szczególną uwagę należy zwrócić na kwestie związane z:

- bezrobociem,

- niepełnosprawnością,
- niewydolnością wychowawczą.

Mając na uwadze powyższe problemy społeczne istnieje zasadność podjęcia w przyszłości następujących działań:

- 1) w zakresie zapobiegania bezrobociu na terenie Gminy Widawa istnieje konieczność:
 - realizacji Programu Aktywnej Integracji przy współpracy z PUP Łask,
 - zwiększenia liczby osób podejmujących prace społecznie użyteczne,
 - realizacji programów w ramach środków z Regionalnego Programu Operacyjnego w ramach Włączenia Społecznego na rzecz osób bezrobotnych w kwestii aktywizacji społecznej osób bezrobotnych;
- 2) w zakresie wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych istnieje konieczność:
 - zatrudnienia wykwalifikowanej kadry świadczącej usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych,
 - stworzenia wolontariatu społecznego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych
 - utworzenie Domu Seniora na terenie Gminy Widawa;
- 3) w zakresie wspierania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz z problemami uzależnień istnieje konieczność:
 - zatrudnienia asystenta rodziny w większym wymiarze,
 - utworzenie punktu terapeutycznego (zatrudnienie psychologa),
 - realizacji programów w ramach środków z Regionalnego Programu Operacyjnego w ramach Włączenia Społecznego na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
 - utworzenia punktu interwencji kryzysowej.

2.2. Strategiczne kierunki rozwoju gminy. Powiązanie celów strategii z innymi dokumentami strategicznymi gminy.

2.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego.

Wizja rozwoju regionu łódzkiego przedstawia wyobrażenie o przyszłości regionu. Analiza sytuacji społeczno – gospodarczej wskazuje, że region łódzki w dalszym ciągu nie jest regionem zintegrowanym wewnętrznie. W wielu dziedzinach dysproporcje wewnątrz regionalne nie tylko nie zostały zahamowane, ale wręcz się nasilają. Podstawowym powodem jest nierównomierny rozwój gospodarczy, niespójna infrastruktura, słabe więzi kooperacyjne w gospodarce, szczególnie na poziomie lokalnym czy zdeintegrowany system interwencji publicznej. Słabości te widać szczególnie w Gminie Widawa, gdzie niektóre przemiany społeczne zostały zahamowane. Peryferyjność gminy stanowi, iż jest ona mało atrakcyjna dla inwestorów i turystów. Zbyt niski poziom gospodarki jest powodem bezrobocia, a co za tym idzie ubóstwa.

Wizja, jako punkt docelowy rozwoju województwa łódzkiego w roku 2020, przedstawia region jako:

- otwarty na świat z wykształconym i aktywnym społeczeństwem,
- konkurencyjnej gospodarki otwartej na współpracę międzynarodową,
- dostępny i posiadający własną tożsamość kulturową i gospodarczą.

Misją województwa jest podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako regionu sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce przy dążeniu do budowy wewnętrznej spójności i zachowaniu różnorodności jego miejsc.

Realizacja pożądanych przemian określonych w misji przy aktualnym stanie i tendencjach rozwojowych regionu, będzie wymagała skoncentrowania wysiłków na wielu obszarach. Najważniejsze z nich zidentyfikowano w trzech strategicznych dla województwa sferach:

SFERA SPOŁECZNA:

Cel główny: Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa.

SFERA EKONOMICZNA:

Cel główny: Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa.

SFERA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA:

Cel główny: Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno – ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą.

Aby osiągnąć zakładane przez władze województwa cele niezbędna jest koordynacja działań pomiędzy Urzędem Marszałkowskim, Wojewódzkim i Gminą Widawa w celu włączenia Gminy do rozwijającego się organizmu województwa. Peryferyjność nie może oznaczać marginalizacji jakiegokolwiek gminy. Celem województwa w sferze społecznej jest „wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa”. Cel ten musi być osiągnięty przez rzetelną, skoordynowaną pracę szczególnie w gminach peryferyjnych. Niezbędne jest więc włączenie gminy Widawa do strategii rozwoju gmin peryferyjnych województwa w celu zintensyfikowania prac nad ich szybkim rozwojem społeczno – gospodarczym.

2.2.2 Strategia Rozwoju Gminy Widawa na lata 2016 – 2020.

Strategia Rozwoju Gminy Widawa na lata 2016-2020 została uchwalona Uchwałą Nr XIX/130/15 Rady Gminy Widawa z dnia 29 grudnia 2015 roku. Wizja Gminy Widawa sformułowana w oparciu o przeprowadzoną analizę oraz kluczowe problemy gminy przedstawia się następująco:

Gmina Widawa – jest miejscem, w którym mieszkańcy mają zapewnione stabilne i bezpieczne warunki życia.

W oparciu o przyjętą wizję gminy Widawa sformułowana została misja gminy o następującym brzmieniu:

Gmina Widawa będzie zaspakajać potrzeby mieszkańców w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju.

Rozwój gminy ma więc nastąpić między innymi w oparciu o ożywienie gospodarcze (przy poszanowaniu środowiska naturalnego), co zapewni ciągły wzrost potencjału ekonomicznego w przyszłych latach.

Strategia zawiera następujące cele strategiczne:

1. Poprawa infrastruktury i ochrona środowiska, w tym cele operacyjne:
 - 1.1 Poprawa infrastruktury technicznej.
 - 1.2 Ochrona środowiska.
2. Poprawa stanu infrastruktury społecznej, w tym cele operacyjne:

- 2.1. Poprawa infrastruktury społecznej i jakości życia mieszkańców.
- 3. Wsparcie przedsiębiorczości, w tym cele operacyjne:
 - 3.1. Wsparcie działań inwestycyjnych.
 - 3.2. Wsparcie rolnictwa oraz tworzenie klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości.
 - 3.3. Promocja.

2.3. System pomocy społecznej w gminie Widawa.

2.3.1. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną. Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie i dotychczasowe formy pomocy i świadczeń.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie krytycznych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ona osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia podstawowych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez udzielanie wsparcia, podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem społecznym.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej poprzez pomoc środowiskową i instytucjonalną.

Na terenie Gminy Widawa funkcjonują następujące placówki działające w sferze polityki społecznej.

Placówki oświatowe:

- 1) Zespół Szkół w Widawie składający się ze Szkoły Podstawowej im. Walentego Widawczyka, Gimnazjum oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa;
- 2) Zespół Szkół w Chociwiu składający się ze Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II oraz Gimnazjum im. Jana Pawła II;
- 3) Szkoła Podstawowa w Ochłach (przy szkole funkcjonuje Oddział Przedszkolny);
- 4) Publiczne Przedszkole w Widawie z oddziałem zamiejscowym w Brzykowie.

Placówki pomocy społecznej:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie, ul. Rynek Kościuszki 10, 98-170 Widawa;
- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej, Dąbrowa Widawska 61, 98-170 Widawa.

Inne:

1. Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Widawie, ul. Rynek Kościuszki 11, 98-170 Widawa;
- 2) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, - Polimed w Widawie, ul. Sieradzka 5, 98-170 Widawa;
- 3) Zespół Lekarzy Specjalistów (gabinety prywatne);
chorób wewnętrznych,
 - diabetolog,
 - endokrynolog,
 - laryngolog,
 - stomatolog NFZ.

Budżet na zadania pomocy społecznej w latach 2010 - 2014 wyglądał następująco:

Tabela 9. Budżet na zadania pomocy społecznej

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Budżet ogółem	4. 051 415	3. 883 146	4.210 093	4.101105	4.574 056
Budżet na zadania własne	2.848 543	2. 831 682	3.058 299	2.924 189	3.274 386
Budżet na zadania zlecone	1.202 872	1 051.464	1.151.795	1.176 917	1.299 670

Źródło: opracowanie własne Urzędu Gminy Widawa, 2015

Tabela 10. Informacja z realizacji świadczeń rodzinnych w okresie od 01.01.2014 roku – 31.12.2014 roku w gminie Widawa

L.p.	Świadczenie	Realizacja świadczeń w roku bieżącym		
		Liczba osób	Ilość świadczeń	Wartość wypłaconych świadczeń
1.	2.	4.	5.	6.
1.	zasiłek rodzinny (a+b+c), z tego:	1343	9123	921 923,00
	a. zasiłek rodzinny na dziecko w wieku do ukończenia 5 r. ż.	X	1898	146 146,00
	b. zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 5 r. ż. do ukończenia 18 r. ż.	X	6122	648 932,00
	c. zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 18 r. ż. do ukończenia 24 r. ż.	X	1103	126 845,00
2.	dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	10	167	60 333,00
3.	dodatek z tytułu urodzenia dziecka	32	32	32 000,00
4.	dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	29	360	63 520,00
5.	dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	25	262	18 900,00
6.	dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	590	590	59 000,00
7.	dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.	170	1741	96 650,00
8.	dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	90	922	73 760,00
9.	zasiłek pielęgnacyjny	136	1529	233 937,00
10.	świadczenie pielęgnacyjne	18	229	153 227,00
11.	specjalny zasiłek opiekuńczy	15	175	85 558,00
12.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	51	51	51 000,00
13.	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	36	451	160 153,44
14.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	32	742	74 068, 50
15.	zasiłek dla opiekuna	27	626	321 551,40
16.	Odsetki do zasiłku dla opiekuna	X	x	12 002,68
17.	Koszty obsługi	X	x	74 822,25
18.	Ogółem	X	x	2 492 766, 27

Źródło: opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2015

Tabela 11. Świadczenia rodzinne w Gminie Widawa w latach 2010 – 2014.

Lp.	W tym:	Świadczenia rodzinne:									
		2010		2011		2012		2013		2014	
		Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
1.	Zasiłek rodzinny	11934	1038740	10998	953489	10051	893857	9721	982226	9123	921923
2.	Dodatki do zasiłku	5825	610183	5334	585917	4739	504254	4497	483327	4074	404163
3.	Zasiłek pielęgnacyjny	1471	225063	1475	225675	1451	222921	1450	221850	1529	233937
4.	Świadczenie pielęgnacyjne	239	122270	543	275427	932	472993	560	295586	229	153227
5.	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	549	137805	336	103410	415	134630	450	154710	451	162420
6.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	64	64000	63	63000	61	61000	60	60000	51	51000
7.	Zasiłek dla opiekuna	-	-	-	-	-	-	-	-	830	426889
8.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	-	-	-	-	-	-	51	24406	175	85558
Ogółem:		20082	2198061	18749	2206918	17649	2289655	16789	2222105	16462	2439117

Źródło: opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2015

Z powyższych analiz wynika, że liczba środowisk objętych świadczeniami rodzinnymi w szybkim tempie rośnie.

Tabela 12. Powody przyznawania pomocy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Widawie w latach 2012 – 2014.

Powody trudnej sytuacji życiowej	2012		2013		2014		2006		2007	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
UBÓSTWO	124	361	97	278	71	166	156	484	133	419
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0	2	4	0	0
BEZDOMNOŚĆ	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	25	-	24	-	23		0	0	0	0
w tym: wielodzietność	21	-	170	153	379	0	0	0	0	0
BEZROBOCIE	160	443	443	887	242	792	244	757	196	613
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	107	200	127	233	120	228	120	310	120	297
DLUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	161	412	148	360	135	321	188	559	179	513
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO-OGÓŁEM	54	200	101	389	108	426	85	339	112	434
PRZEMOC W RODZINIE	0	0	0	0	0	0	4	16	18	68
ALKOHOLIZM	23	45	22	37	21	33	28	84	32	94
NARKOMANIA	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	6	10	9	14	13	25	3	5	3	3
ZDARZENIE LOSOWE	1	1	1	2	4	11	2	4	2	9

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Widawa 2015.

Z powyższej tabeli można zaobserwować, że najczęstszą przyczyną marginalizacji rodzin i rozszerzania się skali ubóstwa jest długotrwała lub ciężka choroba, oraz bezrobocie.

Należy zaznaczyć, że najczęściej zjawiska te są ze sobą powiązane, dlatego też osoby i rodziny objęte pomocą społeczną występują jednocześnie w kilku kategoriach świadczeniobiorców (np. ubóstwo +bezrobocie +długotrwała choroba).

Badania poziomu ubóstwa prowadzone w latach dziewięćdziesiątych przez różne ośrodki naukowe jednoznacznie wskazują, iż zagrożenie ubóstwem najsilniej koreluje ze względnie młodym wiekiem, niskim poziomem wykształcenia, miejscem zamieszkania w małym mieście i na wsi oraz z wielkością gospodarstwa domowego.

Istotnym wyznacznikiem biedy jest również typ rodziny. Najwyższe zagrożenie ubóstwem istnieje w rodzinach wielodzietnych. Najbardziej zagrożone ubóstwem są rodziny z trojgiem i więcej dzieci, w następnej kolejności rodziny niepełne i rodziny osób starszych utrzymujących się ze świadczeń emerytalno-rentowych.

Tabela 13. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2010 - 2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
Rodziny ogółem	430	369	303	337	326
W tym rodziny z dziećmi	220	197	152	171	109
Rodziny niepełne	65	55	44	56	52
Rodziny emerytów i rencistów	99	78	56	64	59

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Widawa 2015.

2.3.2. Współpraca z innymi podmiotami.

Współpracę z organizacjami pozarządowymi określa się w uchwale Rady Gminy corocznie, w terminie do 30 listopada każdego roku, na rok poprzedzający, dotyczącej Programu współpracy Gminy Widawa z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Tabela 14. Do ważnych instytucji/organizacji do współpracy należy zaliczyć:

Nazwa	Adres
Publiczne Przedszkole w Widawie	98-170 Widawa, ul. Poniatowskiego 1
Społeczna Szkoła Podstawowa w Restarzewie	98-170 Widawa, Restarzew Cmentarny 11
Zespół Szkół w Chociw	98-170 Widawa, Chociw 191
Szkoła Podstawowa w Ochlach	98-170 Widawa, Ochle 2A
Szkoła Podstawowa w Restarzewie	98-170 Widawa, Restarzew 11
Zespół Szkół w Widawie	98-170 Widawa, ul. Wieluńska 17
Gminna Biblioteka Publiczna	98-170 Widawa, ul. Mickiewicza 3
Gminny Ośrodek Kultury	98-170 Widawa, ul. Mickiewicza 3
Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Widawie	98-170 Widawa, ul. Rynek Kościuszki 11
Gminny Klub Sportowy WIDAWIA Widawa	98-170 Widawa, ul. Ułańska 8
Uczniowski Klub Sportowy „LIBERO” Widawa	98-170 Widawa, ul. Wieluńska 17
Klub Sportowy HURAGAN Widawa	98-170 Widawa, ul. Wieluńska 17
Klub Sportowy GKS Chociw	98-170 Widawa, Chociw
Stowarzyszenie Inicjatywa Kulturalno – Artystyczna Regionu „IKAR”	98-170 Widawa, ul. Pomorska 2
Towarzystwo Przyjaciół Widawy	98-170 Widawa, ul. Wieluńska 17
Ochotnicza Straż Pożarna w Brzykowie	98-170 Widawa, Brzyków 46
Ochotnicza Straż Pożarna w Rogóźnie	98-170 Widawa, Rogóźno
Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowie Widawskiej	98-170 Widawa, Dąbrowa Widawska 17
Ochotnicza Straż Pożarna w Kocinie	98-170 Widawa, Kocina 15
Ochotnicza Straż Pożarna w Chociw	98-170 Widawa, Chociw 102
Ochotnicza Straż Pożarna w Widawie	98-170 Widawa, Widawa
Ochotnicza Straż Pożarna w Restarzewie	98-170 Widawa, Restarzew Cmentarny
Ochotnicza Straż Pożarna w Ochlach	98-170 Widawa, Ochle
Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Sołtysów Gminy Widawa	98-170 Widawa, ul. Rynek Kościuszki 10
Klub Sportowy LZS Chrzastawa	98-170 Widawa, Chrzastawa
Ochotnicza Straż Pożarna w Patokach	98-170 Widawa, Patoki
Stowarzyszenie Rekreacyjno – Sportowo – Wychowawcze ALRO w Rogóźnie	98-170 Widawa. Rogóźno

Co roku Wójt Gminy ogłasza konkurs na zlecenie realizacji zadań Gminy organizacjom pozarządowym poprzez powierzenie wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji. Do tej pory powierzano zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu.

Tabela 15. Budżet na zadania powierzane organizacjom pozarządowym w latach 2012-2014.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu	30.000,00	40.000, 00	60.0000.00
Liczba organizacji, które otrzymały dotacje	4	4	4

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Gminy Widawa, 2015

2.4. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja.

2.4.1. Analiza obszarów polityki społecznej.

Infrastruktura mieszkaniowa w gminie.

Na podstawie danych z Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. ustalono, że na terenie gminy Widawa było 2.340 zamieszkanym mieszkań, z czego 2.254 należało do osób fizycznych, 60 do gminy, 3 do Skarbu Państwa, 19 do zakładów pracy, zaś 4 do pozostałych podmiotów. Obecnie zasoby mieszkaniowe gminy stanowią 55 mieszkań, które zamieszkuje łącznie 96 osób. Przeciętna powierzchnia mieszkania w gminie wynosiła 84,1 m², natomiast wskaźnik wielkości powierzchni użytkowej mieszkań przypadającej na 1 osobę w gminie Widawa wynosił 23,8 m². Zasady wynajmu lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy określa Uchwała Nr XXV/147/05 Rady Gminy w Widawie z dnia 9 listopada 2005 roku w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Widawa.

Gmina dysponuje 5 lokalami socjalnymi, które w tej chwili są zamieszkane. Sprawy związane z kwestią przydzielania tych lokali znajdują unormowanie w Uchwale Nr XV/129/12 Rady Gminy Widawie z dnia 27 czerwca 2012 roku w sprawie uchwalenia wieloletniego planu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy na lata 20012 – 2016.

Tabela 16. Dodatki mieszkaniowe.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba wypłaconych zasiłków	256	241	183	165	177
Kwota wypłaconych zasiłków	50.218,57	41.049,97	29.934,16	28.075,97	27.705,00

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Widawa 2015.

Opieka zdrowotna.

Opiekę zdrowotną mieszkańcom Gminy Widawa zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Widawie w skład którego wchodzi:

- 1) Gminny Ośrodek Zdrowia w Widawie, Rynek Kościuszki 11,;

2) Wiejski Ośrodek Zdrowia w Brzykowie, Brzyków 21;

3) Wiejski Ośrodek Zdrowia w Chociwiu, Chociw 137.

Zakład udziela świadczeń zdrowotnych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej zarówno ambulatoryjnej jak i domowej. W zakresie świadczeń SP ZPOZ oferuje:

- świadczenie profilaktyczne,
- świadczenie diagnostyczne,
- świadczenie lecznicze,
- świadczenie pielęgnacyjne z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej i pediatrycznej.

Dla pacjentów SP SPOZ konsultacji specjalistycznych udzielają lekarze z zakresu m.in.:

- kardiologii,
- psychiatrii,
- endokrynologii,
- ginekologii.

Liczba osób wg stanu na dzień 30.09.2015 r., które złożyły deklarację do:

- lekarza POZ – 5556 osób,
- pielęgniarki środowiskowej – 810 osób,
- położnej środowiskowej – 3 255 osób.

Liczba uczniów objętych higieną szkolną – 611.

Problemy zdrowotne mieszkańców gminy to:

1) wśród młodzieży:

- ze względu na zwiększoną liczbę wad postawy wśród młodzieży wskazane zwiększenie dostępu do gimnastyki korekcyjnej,
- mały dostęp dzieci i młodzieży do leczenia stomatologicznego . Na terenie Gminy brak gabinetów stomatologicznych w placówkach oświatowych;

2) Wśród osób starszych – ze względu na zwiększającą się liczbę osób starszych ze zmianami zwyrodnieniowymi wskazana zwiększona dostępność do gabinetu fizjoterapii.

Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży jest realizowana przez pielęgniarkę szkolną.

Tabela 17. Liczba świadczeń medycznych.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Wizyty lekarza POZ	34191	35683	36590
Wizyty pielęgniarские	1876	1919	1845
Zabiegi pielęgniarские środowiskowe	16927	19173	16635
Zabiegi położnej	550	239	321

Źródło: opracowanie własne SP ZPOZ w Widawie, 2015

Zasoby kadrowe Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Widawie przedstawiają się następująco (wg stanu na dzień 30 września 2015 r.):

- 4 lekarzy,
- 7 pielęgniarek środowiskowych,

- 1 położna środowiskowa,
- 3 rejestratorów medycznych,
- 1 pracownik administracyjny.

Porad lekarskich udzielają również lekarze specjaliści prowadzący prywatną praktykę lekarską z zakresu ortopedii, ultrasonografii i radiodiagnostyki oraz urologii. Ponad to opiekę zdrowotną zapewnia także Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Polimed s.c. zlokalizowany w Widawie przy ul. Sieradzkiej 5, który również oferuje szeroki wachlarz usług dla mieszkańców Gminy. Usługi medyczne świadczone przez Zakład Opieki Zdrowotnej Polimed w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej świadczą następujący specjaliści: pediatra, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, lekarz chorób wewnętrznych, fizjoterapeuci rehabilitacji. W powyższym zakładzie dostęp jest również do prywatnych porad lekarskich: dermatologa, kardiologa, laryngologa, konsultacji diabetologicznych. Zasoby kadrowe Zakładu Opieki Zdrowotnej Polimed w Widawie na dzień 30.09.2015 r. przedstawiają się następująco:

- 4 lekarzy,
- 4 pielęgniarki (w tym dwie pielęgniarki środowiskowe),
- 4 fizjoterapeuci rehabilitacji,
- 1 pracownik obsługi administracyjnej.

Dodatkowo na terenie Gminy funkcjonują 3 prywatne gabinety stomatologiczne, 1 gabinet stomatologiczny w SPOZ w Widawie świadczący usługi stomatologiczne i ortodontyczne bezpłatnie dla mieszkańców gminy. Na terenie Gminy Widawa funkcjonują trzy apteki zlokalizowane w miejscowości Widawa.

Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne.

Utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie Gminy Widawa zajmuje się Komisariat Policji w Widawie, który podlega Komendzie Powiatowej Policji w Łasku, swoim działaniem obejmuje również gminę Sędziejowice. Na podstawie Krajowego Systemu Informatycznego Policji na terenie gminy Widawa w latach 2012 – 2014 liczba przestępstw przedstawia się następująco:

Tabela 18. Liczba stwierdzonych przestępstw.

Wyszczególnienie	Liczba prowadzonych dochodzeń	Liczba dochodzeń wobec nieletnich
2012 rok	285	5
2013 rok	261	3
2014 rok	180	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Widawie, 2015r.

Struktura stwierdzonych przestępstw:

Według danych opracowanych przez Komisariat Policji w Widawie wśród stwierdzonych przestępstw należy wskazać: wymuszenia rozbójnicze, uszkodzenia ciała, kradzieże z włamaniem, fałszerstwa dokumentów, podżeganie, pomocnictwo do pobicia, naruszenie nietykalności cielesnej, znęcanie się nad rodziną, zniszczenie mienia, kradzieże, pobicia.

Tabela 19. Dynamika przestępczości w wybranych kategoriach w latach 2012 - 2014 na terenie Gminy Widawa.

Rodzaje popełnionych przestępstw na terenie Gminy Widawa	2012	2013	2014
Zniszczenie mienia	0	4	3
Przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu	2	2	2
Procedura Niebieska Karta	8	13	12
Wypadki / w tym śmiertelne/ranni	12/1/22	6/0/8	9/1/9
Kradzieże mienia	23	26	12
Kradzież z włamaniem	19	5	11
Kierowanie w stanie nietrzeźwości	61	59	19
Przestępstwa narkotykowe	0	1	0
Przestępstwa popełnione przez nieletnich	5	3	3

Analizując powyższe należy stwierdzić, iż liczba wszystkich przestępstw popełnionych w poszczególnych latach najwyższa była w 2012 roku. Satisfakcjonujące jest, iż w roku 2014 odnotowano ich znaczny spadek. Najbardziej dokuczliwymi społecznie są przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu jak i mieniu będąc składową przestępstw kryminalnych. Z powyższego zestawienia widać, że tendencja tego rodzaju przestępczości kształtuje się na tym samym poziomie. W kategorii przestępstw kradzieży i kradzieży z włamaniem odnotowano na przestrzeni analizowanych trzech lat znaczny spadek. Ponadto w ostatnich trzech latach nastąpił znaczny spadek czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. W 2013 roku ujawniono jedno przestępstwo narkotykowe. W 2013 roku nastąpił spadek przestępstw drogowych na terenie Gminy Widawa w roku 2014 jeszcze większy zarówno w stosunku do roku 2013 jak i 2012.

Działania profilaktyczne organizowane w środowisku lokalnym:

Komisariat Policji w Widawie prowadził w latach 2012 – 2014 szereg działań służących profilaktyce i edukacji dzieci oraz młodzieży celem zwalczania narastającego problemu demoralizacji i przestępczości wśród nieletnich poprzez:

- prowadzenie kontroli punktów sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych po kątem dostępu do nich osób nieletnich,

- dokonywanie rozmów z właścicielami sklepów pod kątem sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i konsekwencjach prawnych,
- kontrole miejsc, w których może dochodzić do dystrybucji substancji psychoaktywnych,
- organizowanie spotkań z dziećmi i młodzieżą w szkołach przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Widawie oraz policjantów z Zespołu ds. Nieletnich i Patologii Komendy Powiatowej Policji w Łasku, różnego rodzaju pogadanek, prelekcji i konkursów, których celem jest przedstawienie problemów związanych z różnego rodzaju uzależnieniami, popełnianiem czynów,
- kontrole nieletnich zagrożonych demoralizacją,
- rozpoznanie i kontrola miejsc gromadzenia i przebywania młodzieży,
- współpraca z Sądem Rejonowym w Łasku – Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Służbą Kuratorską.

Wspieraniem i rehabilitacją osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowaniem zdrowego stylu życia oraz pomocy rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Gminna Komisja Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych została powołana Zarządzeniem Nr 26/2015 Wójta Gminy Widawa z dnia 1 kwietnia 2015 r. Przewodniczącym Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Widawie jest obecnie Pan Grzegorz Namirowski. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów w Widawie stanowi obecnie 9 członków.

GKRPA działa na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przyjętego Uchwałą Nr IV/20/14 Rady Gminy Widawa z dnia 30 grudnia 2014 r. Głównym zadaniem Komisji jest motywacja osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków do podjęcia leczenia, kierowanie osób uzależnionych na badanie biegłego sądowego, a także wnioskowanie do sądu o objęcie przymusowym leczeniem. Środki będące w dyspozycji Komisji kierowane są na zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, udzielanie rodzinom dysfunkcyjnym pomocy psychospołecznej i rehabilitacyjnej, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

W zakresie udzielania rodzinom, w których występują problemy pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie znajdują się:

- 1) prowadzenie zajęć w świetlicach wiejskich i przyszkolnych;
- 2) finansowanie programów przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w szkołach realizowanych w szczególności poprzez warsztaty dla dzieci, przedstawienia teatralne itp.;
- 3) objęcie rodzin, w których występują problemy alkoholowe pomocą psychologiczną, materialną i finansową poprzez:
 - organizowanie pomocy w dożywianiu dzieci i młodzieży, szczególnie tym, z którymi prowadzone są zajęcia terapeutyczne na świetlicach środowiskowych,
 - dofinansowanie wyjazdu dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych na kolonie, wycieczki itp.
 - pomoc rzeczowa i finansowa dla dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych i dysfunkcyjnych,
- 4) organizowanie spotkań rodzin z problemem alkoholowym z terapeutami i psychologami;

- 5) prowadzenie pogadek dla rodziców na zebraniach szkolnych w ramach profilaktycznej działalności informacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

W zakresie podejmowania działań służących profilaktyce i edukacji, w szczególności dla dzieci i młodzieży:

- 1) prowadzenie spotkań z młodzieżą w zakresie tematyki antyalkoholowej, antynikotynowej, środków uzależniających, realizowanie programów profilaktycznych;
- 2) propagowanie zdrowego sposobu spędzania czasu wolnego poprzez uaktywnienie działalności klubów i świetlic wiejskich, zwiększenie zajęć pozalekcyjnych, zwłaszcza sportowych: w tym celu współfinansowanie lub finansowanie zakupu sprzętu sportowego, urządzeń sportowych i rekreacyjnych na boiska i place zabaw;
- 3) organizowanie i współfinansowanie lub finansowanie lokalnych imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych propagujących trzeźwość jako styl życia, konkursy o tematyce trzeźwościowej, festyny środowiskowe itp.;
- 4) współfinansowanie lub finansowanie wycieczek, obozów i kolonii z programami profilaktycznymi;
- 5) prowadzenie świetlic środowiskowych dla dzieci z rodzin patologicznych i dysfunkcyjnych, finansowe wspieranie działalności edukacyjnej prowadzonej poprzez rozprowadzanie ulotek i broszur itp.

Tabela 20. Działania podejmowane przez GKRPA w latach 2012-2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba osób z którymi odbyto rozmowy motywacyjne	41	17	13
Liczba osób, które wysłano na badania do biegłego sądowego	7	3	3
Ilość zrealizowanych programów profilaktycznych	2	3	4

Źródło: opracowanie własne Urzędu Gminy Widawa, 2015

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Widawie współpracuje z Poradnią Terapii Uzależnień i Współuzależnień w Łasku. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obejmuje nie tylko pomoc osobom uzależnionym lub współuzależnionym, ale również dzieciom pochodzącym z rodzin dysfunkcyjnych, dla których komisja zakupuje – w celu zagospodarowania wolnego czasu i odciążenia od nałogów – sprzęt sportowy, organizuje wyjazdy, wycieczki, itp.

Edukacja i opieka nad dzieckiem.

W gminie Widawa nie działa żłobek, ani klub dziecięcy. Na terenie Gminy Widawa w ramach resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 „MALUCH” od 2013 r. na terenie Gminy Widawa funkcjonują trzy miejsca opieki opiekuna dziennego. Program realizowany jest w związku z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dzieckiem w wieku

do lat 3. Dzienny opiekun zapewnia dzieciom opiekę w warunkach bytowych zbliżonych do warunków domowych, gwarantuje dzieciom:

- opiekę pielęgnacyjną oraz edukacyjną, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb każdego dziecka,
- prowadzenie zajęć opiekuńczo – wychowawczych i edukacyjnych, uwzględniających rozwój psychomotoryczny dziecka, właściwych do jego wieku.

Funkcjonowanie opiekuna dziennego zapewnia:

- miejsca opieki dzieciom do czasu osiągnięcia poziomu rozwoju i umiejętności niezbędnych do edukacji przedszkolnej,
- prawidłową opiekę nad dziećmi przez wykwalifikowanego opiekuna,
- umożliwia rodzicom podjęcie aktywności zawodowej.

W związku z umową zawartą z Wojewodą Łódzkim, na podstawie której Gmina Widawa otrzymała środki z dotacji, trzy miejsca u opiekuna dziennego będą funkcjonowały na terenie Gminy Widawa do 31 grudnia 2016 r.

Ludność gminy według edukacyjnych grup wieku przedstawiała się w latach ubiegłych następująco:

Tabela 21. Ludność gminy Widawa według edukacyjnych grup wieku.

Grupa wiekowa	2013	2014
0-2 lata	193	190
3-6 lat	257	254
7-12 lat	381	383
13-15 lat	248	225

źródło :Urząd Statystyczny w Łodzi 2015r.

Liczba placówek oświatowych w gminie Widawa, oraz liczba dzieci kształcących się w tych placówkach w gminie Widawa przedstawiała się następująco:

Tabela 22. Liczba placówek oświatowych w gminie Widawa

Rodzaj placówki	2010/2011	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Placówki wychowania przedszkolnego	5	4	4	4
W tym przedszkola	1	1	1	1
Miejsca w przedszkolach	75	100	100	100
Szkoły podstawowe	5	4	4	4
Szkoły gimnazjalne	2	2	2	2

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi 2015 r.

Tabela 23. Liczba dzieci kształcących się w placówkach oświatowych w gminie Widawa.

Dzieci/Rodzaj placówki	2010/2011	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	151	168	180	152
W tym w przedszkolach	76	118	112	91
Uczniowie szkół podstawowych	430	378	366	387
Uczniowie szkół gimnazjalnych	259	236	232	209
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach: podstawowych	12	13	12	13
gimnazjalnych	20	21	23	23

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi 2015 r.

Wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2015/2016 objętych jest 149 uczniów. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół na terenie Gminy Widawa - 755 uczniów, w tym 6 niepełnosprawnych. Kadre pedagogiczną placówek oświatowych stanowi 86 nauczycieli. Pracowników obsługowych – 35.

Mając na uwadze dotychczasową infrastrukturę lokalową w miejscowości Widawa dotyczącą placówki oświatowej (przedszkola) świadczącej opiekę nad dziećmi w wieku przedszkolnym od kilku lat występuję potrzeba społeczna budowy nowego przedszkola.

Na terenie Gminy Widawa na przełomie lat 2016-2017 zaplanowana jest inwestycja dotycząca budowy przedszkola w miejscowości Widawa. Planowany koszt powyższej inwestycji ma wynosić ok. 4 000 000,00 zł, oprócz środków własnych Gminy planowane jest aplikowanie o środki finansowe z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Regionalnego Programu Operacyjnego. Ma być to budynek pasywny o powierzchni użytkowej ok. 1000 m² z przeznaczeniem dla 125 dzieci. Budowa powyższej placówki oświatowej wpłynie na poprawę edukacji i świadczonych usług na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym.

2.4.2. Sport

Biorąc pod uwagę liczebność Gminy ma ona dużą liczbę klubów sportowych. Oferta sportowa Gminy obejmuje takie dyscypliny jak piłka nożna, piłka ręczna, siatkówka oraz podnoszenie ciężarów. Na terenie Gminy działają liczne kluby sportowe, wśród których wymienić należy:

- Gminny Klub Sportowy „WIDAWIA” w Widawie – zajmuje się organizacją działalności związanej z piłką nożną, udziałem w rozgrywkach ligowych w Pucharze Polski i meczach sparingowych,
- Gminny Klub Sportowy „Chociw” w Chociwiu – zajmuje się organizacją działalności związanej z piłką nożną, udziałem w rozgrywkach ligowych w Pucharze Polski i meczach sparingowych,
- Uczniowski Klub Sportowy „LIBERO” Widawa – zajmuje się organizacją działalności związanej z piłką nożną, udziałem w rozgrywkach ligowych w Pucharze Polski i meczach sparingowych,

- Uczniowski Klub Sportowy „LIBERO” Widawa – zajmuje się organizacją działalności sportowej polegającej na organizowaniu treningów z piłki nożnej, piłki ręcznej, siatkówki oraz podnoszenia ciężarów. Zajęcia odbywają się w ramach zajęć pozalekcyjnych,
- Klub Sportowy „HURAGAN” Widawa – zajmuje się organizacją działalności sportowej polegającej na organizowaniu treningów z siatkówki.

Baza sportowa w większości opiera się na szkolnych obiektach sportowych. Mieszkańcy Gminy Widawa do swojej dyspozycji mają następujące obiekty sportowe:

- stadion sportowy w Widawie,
- kompleks boisk sportowych przy Zespole Szkół w Widawie,
- hala sportowa przy Zespole Szkół im. Walentego Widawczyka w Widawie,
- siłownia zewnętrzna na stadionie sportowym.

Warto wspomnieć, iż na terenie Gminy istnieje Rekreacyjno – Sportowe i Wychowawcze Stowarzyszenie ALRO w Rogóźnie zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury fizycznej i sportu w dziedzinie teakwondo.

2.4.3. Kultura

Organizowanie życia kulturalnego mieszkańców Gminy zajmuje się, powołany do istnienia w 1959 roku, Gminny Ośrodek Kultury w Widawie. Jest to samorządowa instytucja kultury, pełniąca funkcje edukacji kulturalnej, wychowania przez sztukę, gromadzenia dokumentacji oraz tworzenia i ochrony rękodzieła ludowego i artystycznego. Realizuje ona swoje cele poprzez organizowanie indywidualnego i zespołowego uczestnictwa w kulturze, różnorodne formy szeroko rozumianej aktywności kulturalnej, poprzez organizację imprez kulturalnych, takich jak: imprezy plenerowe, rocznicowe, patriotyczne, folklorystyczne, wystawy, koncerty, kursy tańca, warsztaty itp. Oferta Gminnego Ośrodka Kultury stworzona została z myślą o wszystkich grupach wiekowych zamieszkujących Gminę i jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców. Dla dzieci prowadzone są zajęcia z zakresu nauki gry na instrumentach, teatralne wokalne i taneczne, w ramach których od 2010 roku działa zespół wokalnie – taneczny „WESOŁE NUTKI”. W zajęciach dla dzieci aktywnie uczestniczą również rodzice, którzy angażują się w każdy, możliwy i niezbędny sposób. Sezonowo organizowane są warsztaty plastyczne i kulinarne dla dzieci. W specjalnie przygotowanych warsztatach plastycznych biorą udział także uczniowie miejscowych szkół. Ponadto, dzieci i młodzież mogą rozwijać swoje możliwości wokalne dzięki lekcjom śpiewu i rytmiki prowadzonych przez placówkę. W 2012 roku przy GOK rozpoczęła swą działalność Amatorska Grupa Teatralna „TACY SAMI” oraz zespół śpiewaczy WIDAWIANIE, zaś z początkiem 2013 r. powstała amatorska grupa wokalna „Pracujący Razem”. Panie dbające o swoją sylwetkę uczęszczają również na zajęcia z aerobiku i jogi, starsze zaś na zajęcia rehabilitacyjne. Z myślą o dzieciach i młodzieży organizowane są zajęcia z tańca STREET DANCE. W GOK realizowane są także zajęcia dla dzieci i młodzieży spędzających ferie i wakacje w domach. Dzieci i młodzież mogą w Gminnym Ośrodku Kultury aktywnie spędzać czas korzystając z możliwości gry w tenisa stołowego czy bilard. Wszystkie zajęcia oferowane przez GOK mieszkańcom gminy realizowane są nieodpłatnie. Od lipca 2015 roku próby strażackiej orkiestry dętej przeniesione zostały do strażnicy OSP.

Od 1949 roku swoją działalność na terenie gminy prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna w Widawie. Obecnie posiada 1 filię biblioteczną. We współpracy z instytucjami kulturalnymi

oświatowymi, organizacjami i stowarzyszeniami społecznymi organizuje: spotkania autorskie, odczyty pogadanki, lekcje biblioteczne, konkursy plastyczne, literackie i czytelnicze, warsztaty, wycieczki, wystawy i imprezy okolicznościowe i akcje. W 2013 roku placówka realizowała projekt „Angielski 123 w bibliotece”, natomiast w 2014 roku przystąpiła do programu MAK + oraz „Link do przyszłości. Młodzi. Internet, Kariera”.

Istotny wpływ na życie kulturalne mieszkańców Gminy ma również Inicjatywa Kulturalno-Artystyczna Regionu „IKAR”, która swoją działalność rozpoczęła w 2007 roku. Od tego czasu silnie angażuje się w życie lokalnej społeczności poprzez organizację różnego rodzaju imprez kulturalnych, eventów artystycznych, wystaw malarskich, fotograficznych itp. Szerokim echem odbiła się organizacja Ogólnopolskiego Konkursu Rysunku Satyrycznego „Grzyby 2012”. Z uwagi na to, iż uczestnikami konkursu byli artyści profesjonalnie zajmujący się rysunkiem i karykaturą, wystawy pokonkursowe prac cieszyły się dużym zainteresowaniem mieszkańców Gminy. Stowarzyszenie często organizuje również wystawy oraz warsztaty ceramiczne, na których uczestnicy poznają różne techniki ceramiczne.

Warto podkreślić że od 26 czerwca 1999 r. działa na terenie Gminy Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Sołtysów Gminy Widawa.

Stowarzyszenie jest organizacją społecznie użyteczną, niedziałającą w celu osiągnięcia zysku, realizującą swe cele w granicach obowiązujących przepisów prawa. Stowarzyszenie prowadzi działalność statutową na rzecz środowiska wiejskiego. Celem statutowym Stowarzyszenia jest realizacja zadań publicznych w zakresie:

- pomocy społecznej,
- działalności charytatywnej,
- podtrzymywania tradycji narodowej,
- ochrony i promocji zdrowia,
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- działalności wspomagającej rozwój gospodarczy,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- upowszechniania kultury fizycznej i sportu,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji,
- pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych,
- działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami,
- promocji i organizacji wolontariatu,
- działalności wspomagającej technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa jest w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2.4.4. Katalog problemów społecznych w gminie zidentyfikowanych na podstawie ankiet.

Jednym ze źródeł informacji o problemach i potrzebach gminy była ankieta przeprowadzona wśród społeczności. Na podstawie jej wyników oraz innych danych Zespół Zadaniowy do spraw Strategii Rozwiązywania Problemów w gminie Widawa prowadzi dalsze prace.

Celem ankiety było zbadanie opinii mieszkańców gminy Widawa na temat ich sytuacji, postrzegania problemów społecznych, potrzeb i relacji w gminie. Ankieta została przeprowadzona w okresie od 8 czerwca do 30 czerwca 2015 roku.

Formularz ankiety stanowi Załącznik Nr 1 do Strategii. Badaniu poddano 102 osób, co stanowi 1,65% pełnoletnich mieszkańców gminy.

Ankiety w formie elektronicznej dostępne były na stronach:

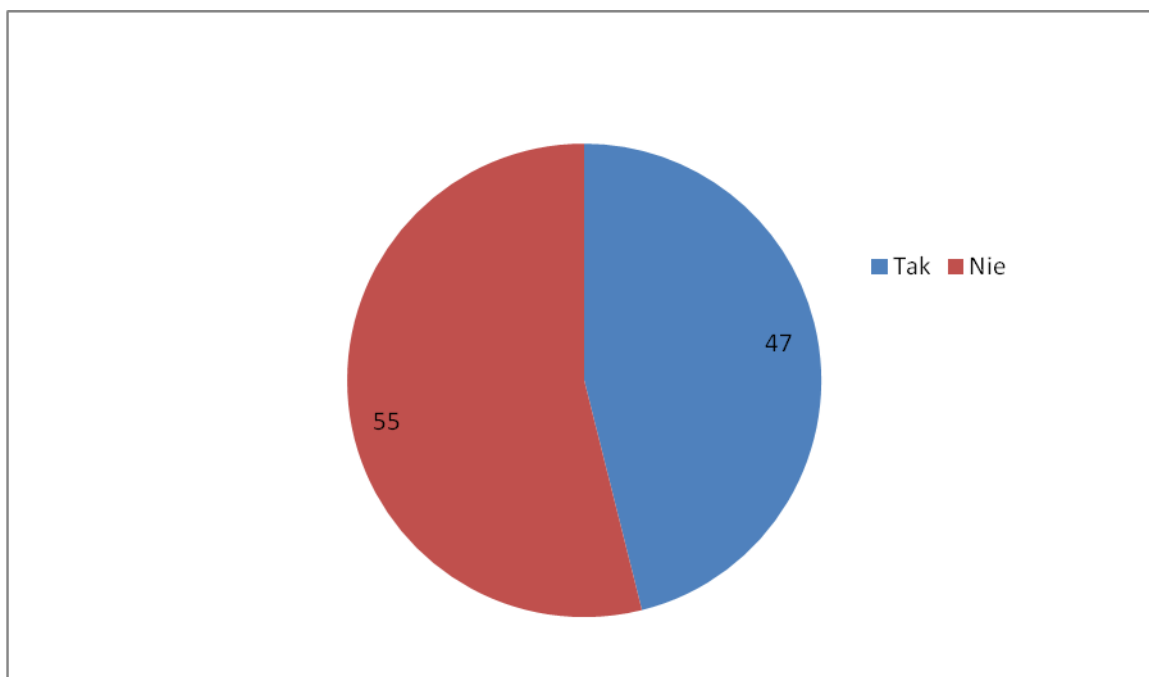
www.widawa.pl

www.widawa.finn.pl

Ankiety w formie papierowej rozpowszechniane były przez przedstawicieli lokalnej społeczności tj. sołtysów. Każdy zainteresowany mógł otrzymać formularz ankiety w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Widawie.

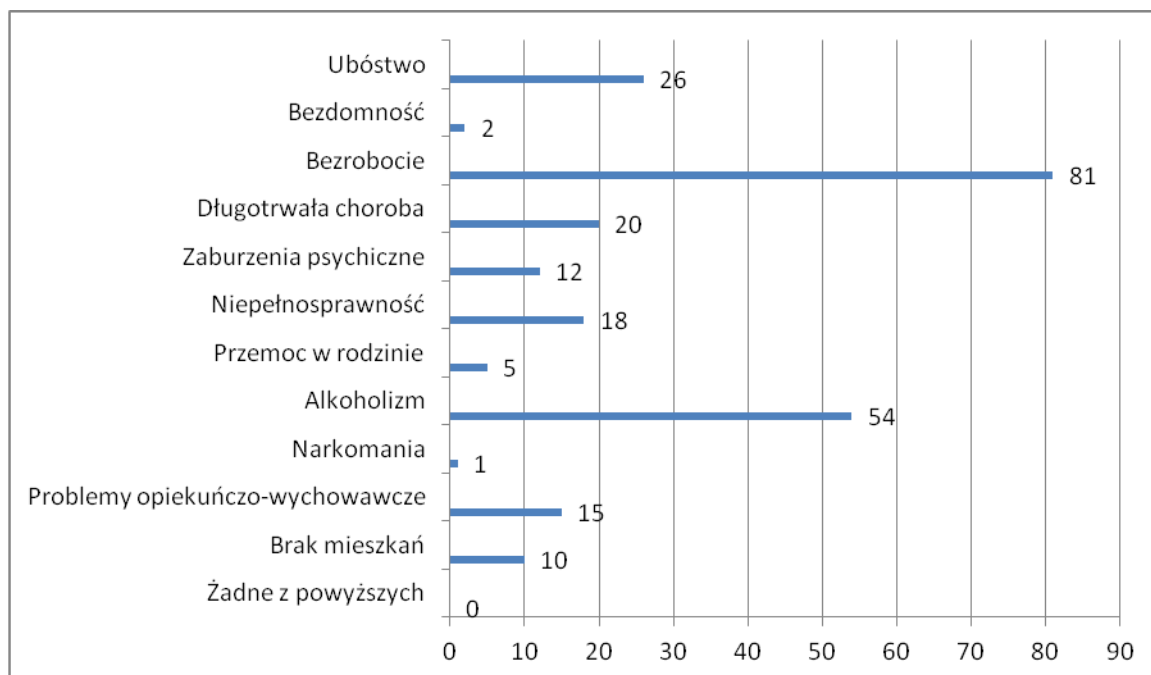
Wykres 5.

1. Czy zna Pan/Pani założenia GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH w swojej gminie?

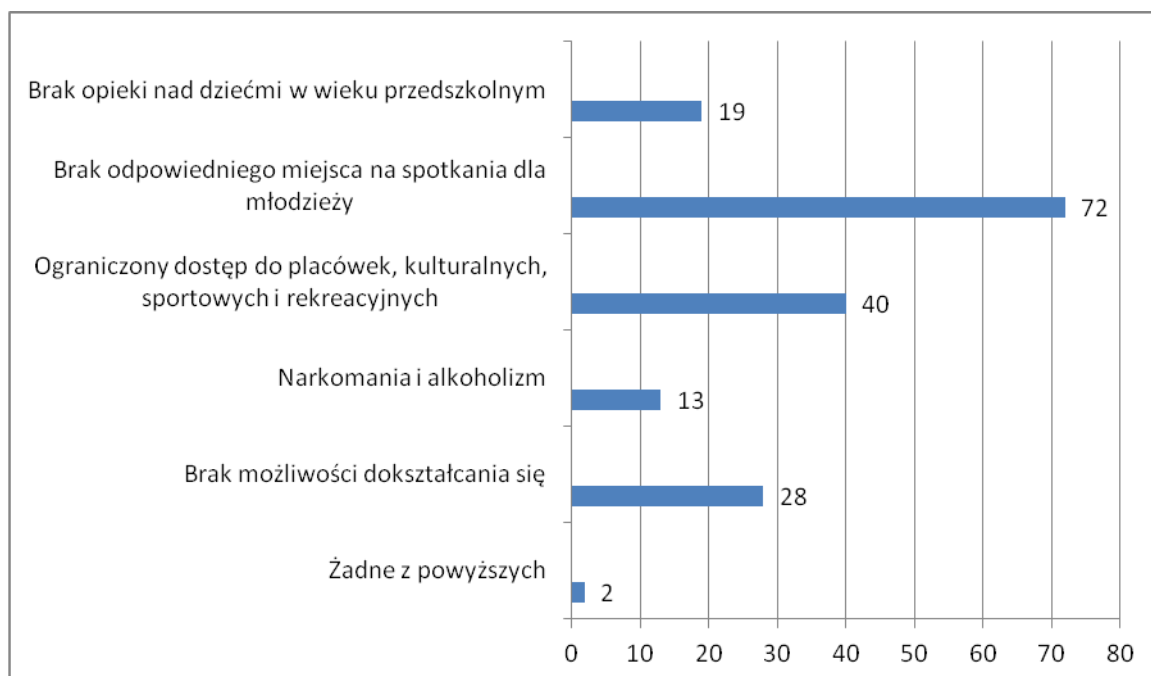
Wykres 6.

2. Jakie problemy społeczne dostrzega Pan/Pani w miejscu swojego zamieszkania?

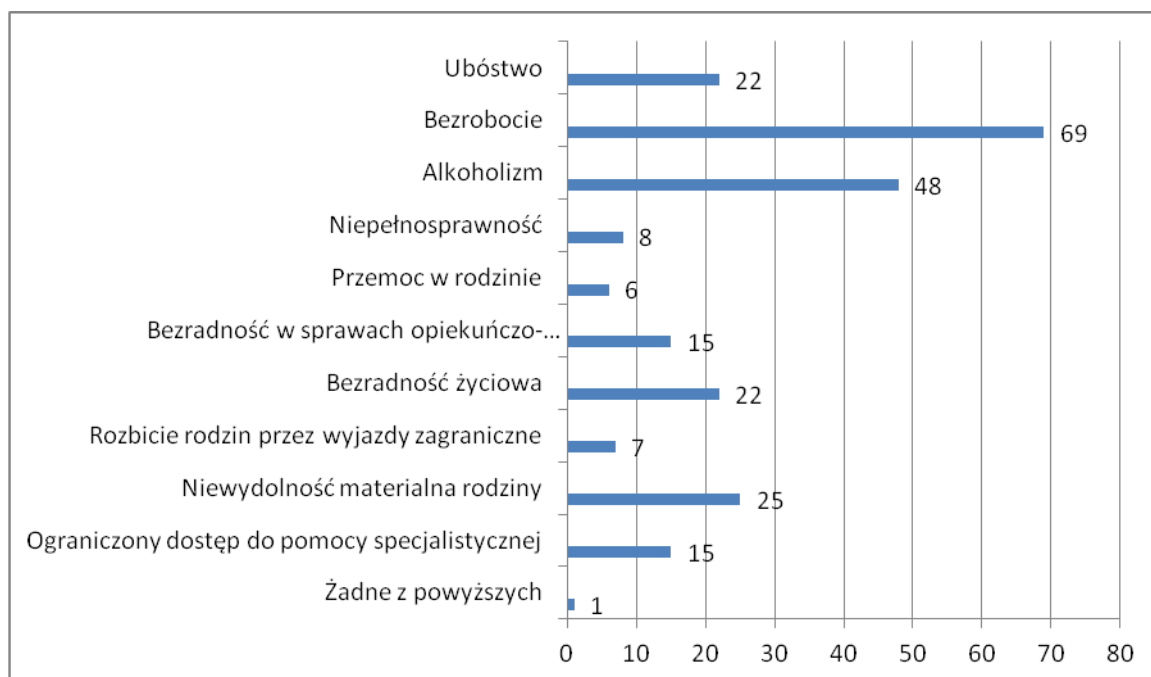
Wykres 7.

3. Jakie problemy społeczne wobec dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy?

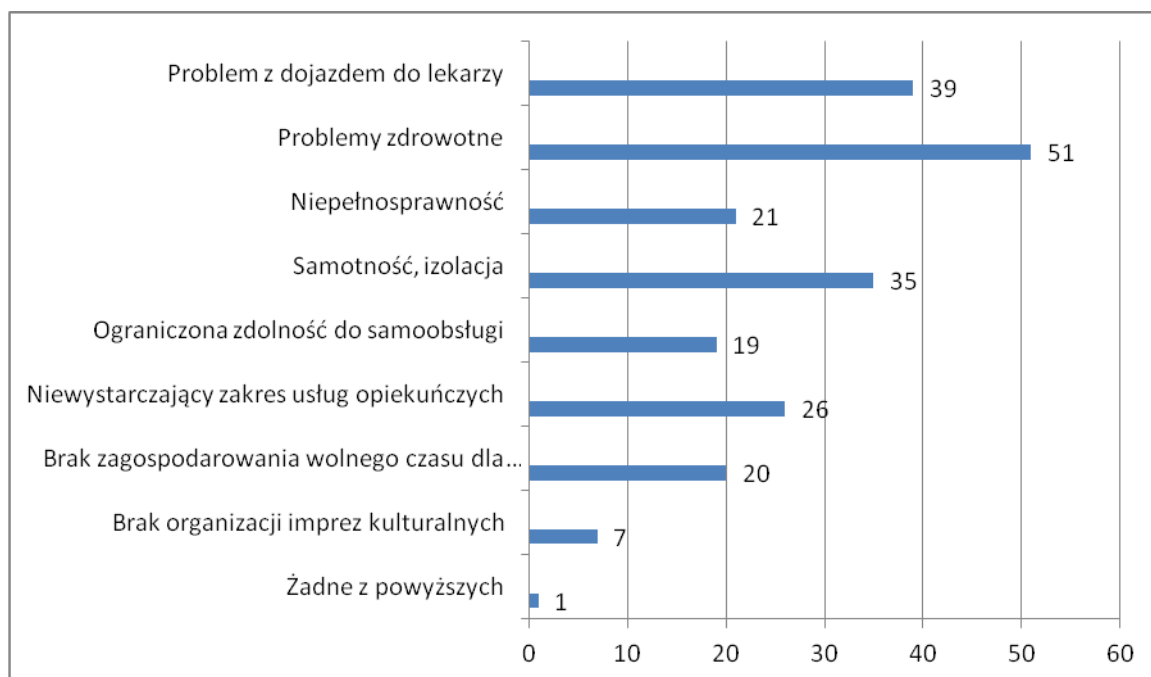
Wykres 8.

4. Jakie problemy społeczne wobec rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy?

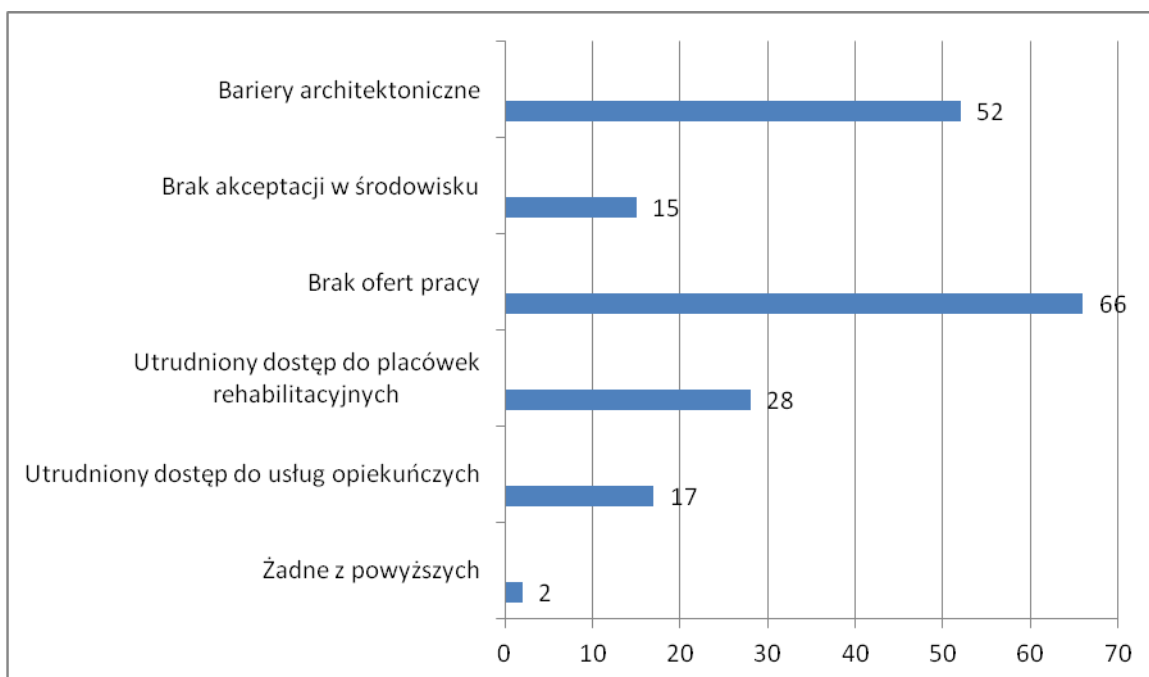
Wykres 9.

5. Jakie problemy społeczne wobec osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy?

Wykres 10.

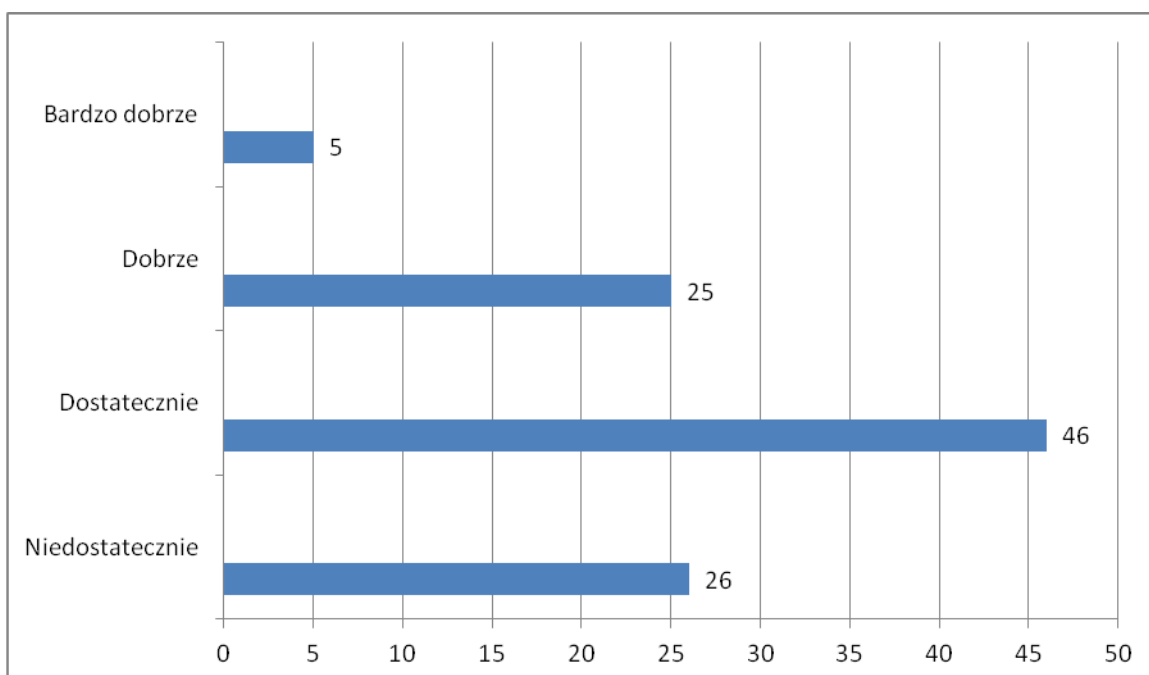
6. Jakie problemy społeczne wobec osób niepełnosprawnych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy?

WŁADZE GMINNE:

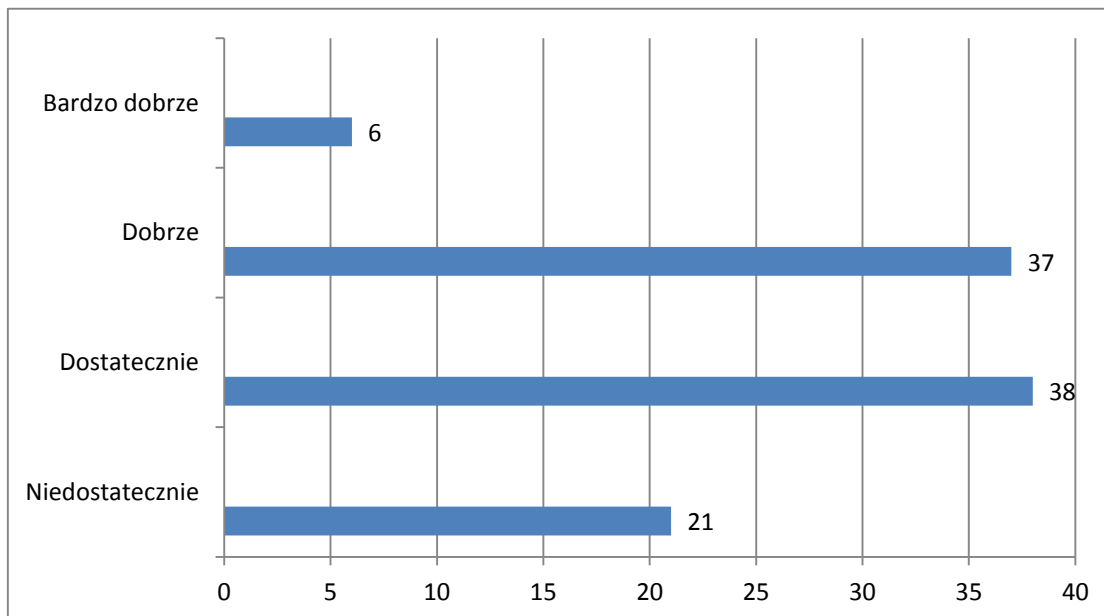
Wykres 11.

7. Jak Pani/Pan ocenia stopień wpływu mieszkańców na sprawy lokalne i decyzje władz samorządowych Gminy?

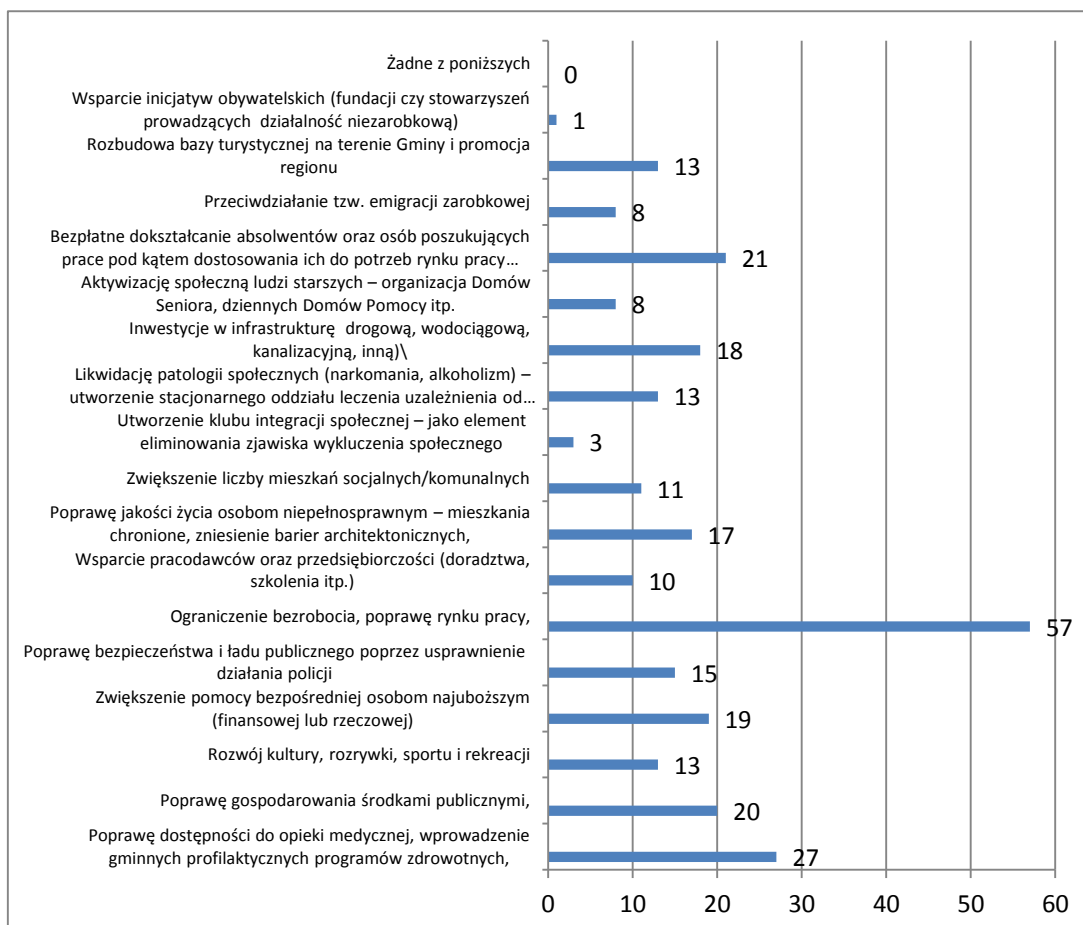
Wykres 12.

8. Jak Pan/Pani ocenia stopień zaangażowania i kierunki działań władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców ?

Wykres 13.

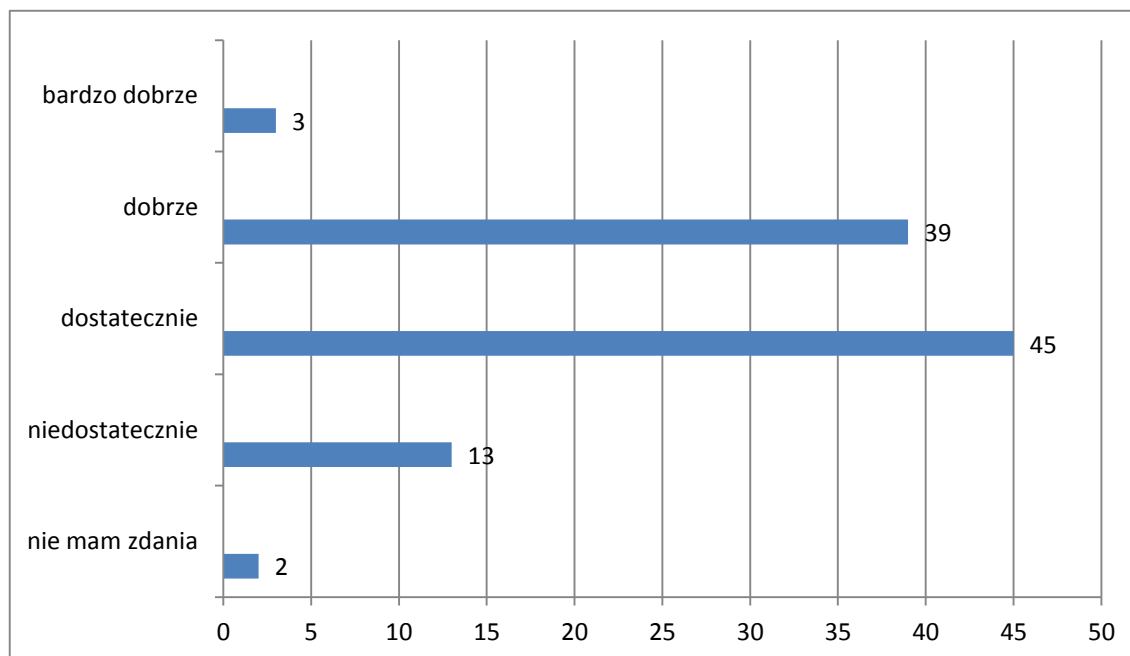
9. Na co w Pani/Pana opinii samorząd lokalny powinien położyć największy nacisk w celu rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy?

OCHRONA ZDROWIA:

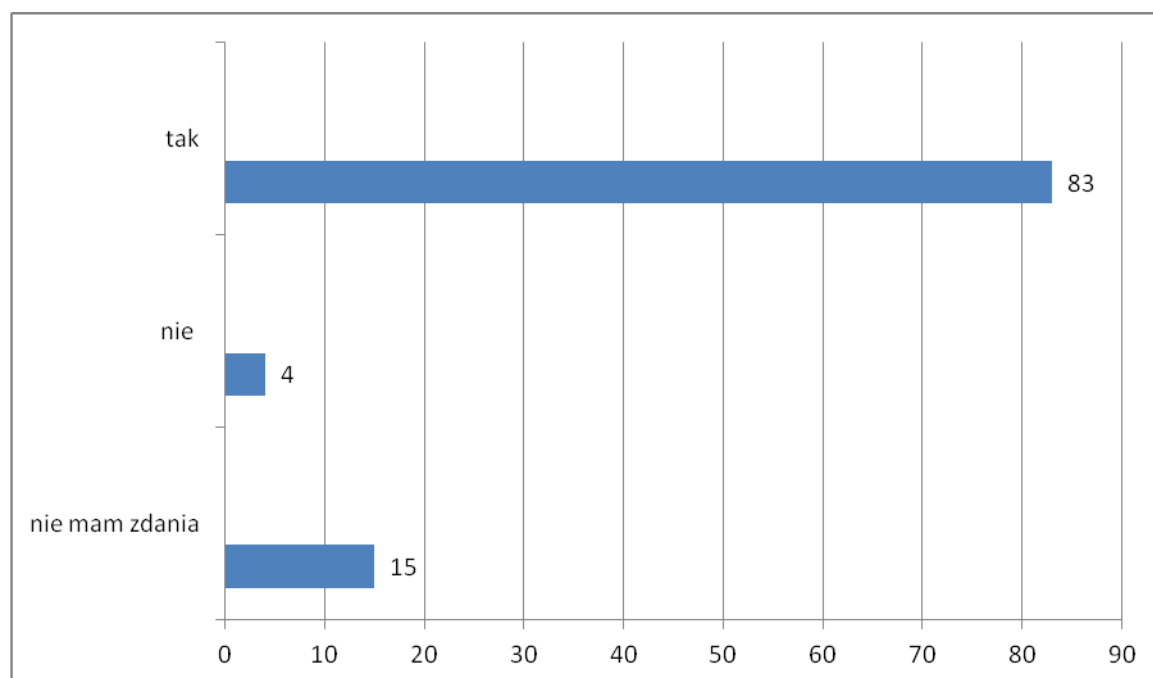
Wykres 14.

10. Jak Pan/ Pani ocenia możliwości dostępu do usług medycznych oferowanych przez lekarzy (w tym specjalistów)?

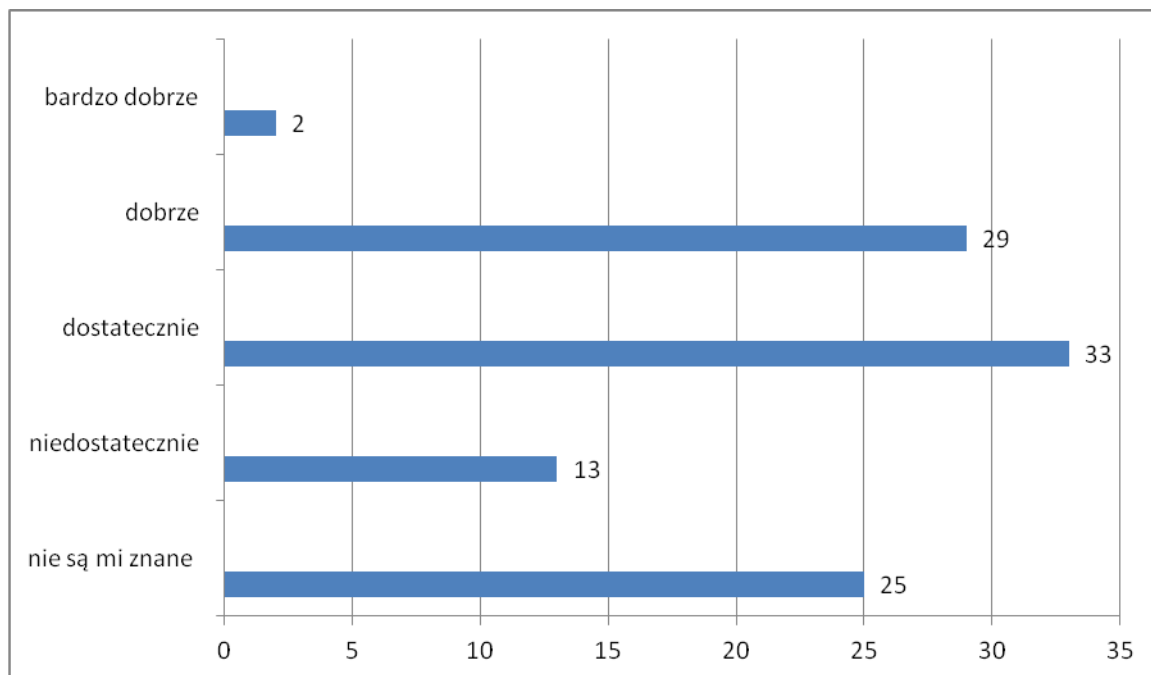
Wykres 15.

11. Czy gmina powinna realizować własne zdrowotne programy profilaktyczne?

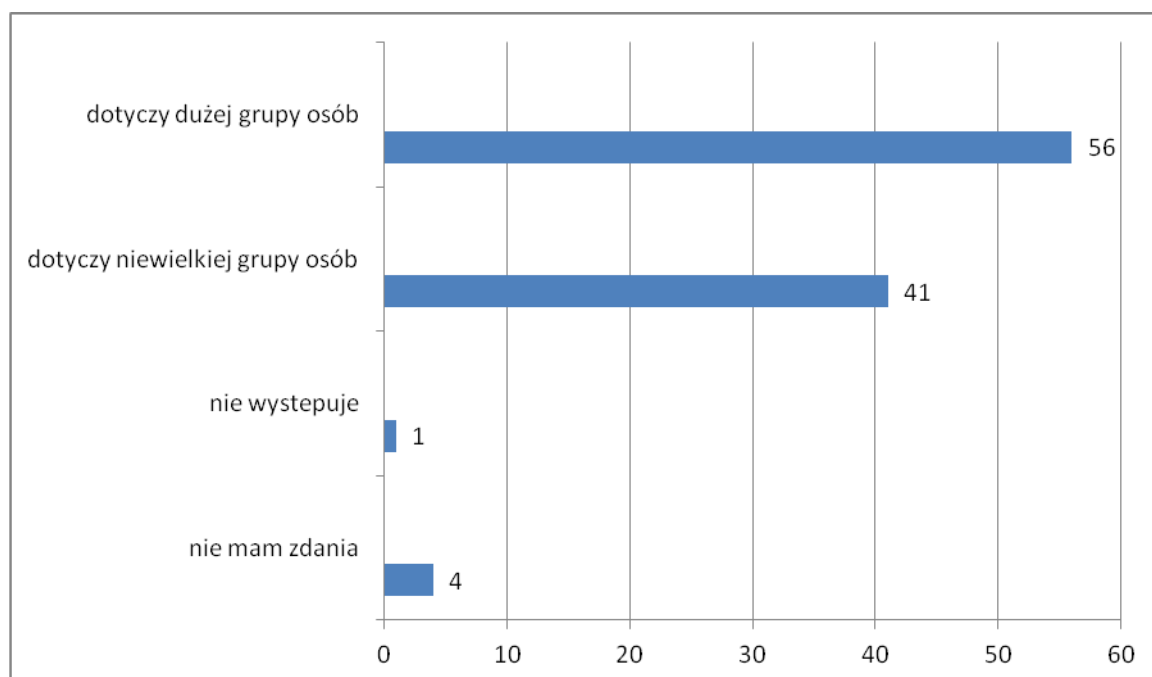
Wykres 16.

12. Jak ocenia Pan/Pani projekty promocji zdrowia stylu życia realizowane przez gminę?

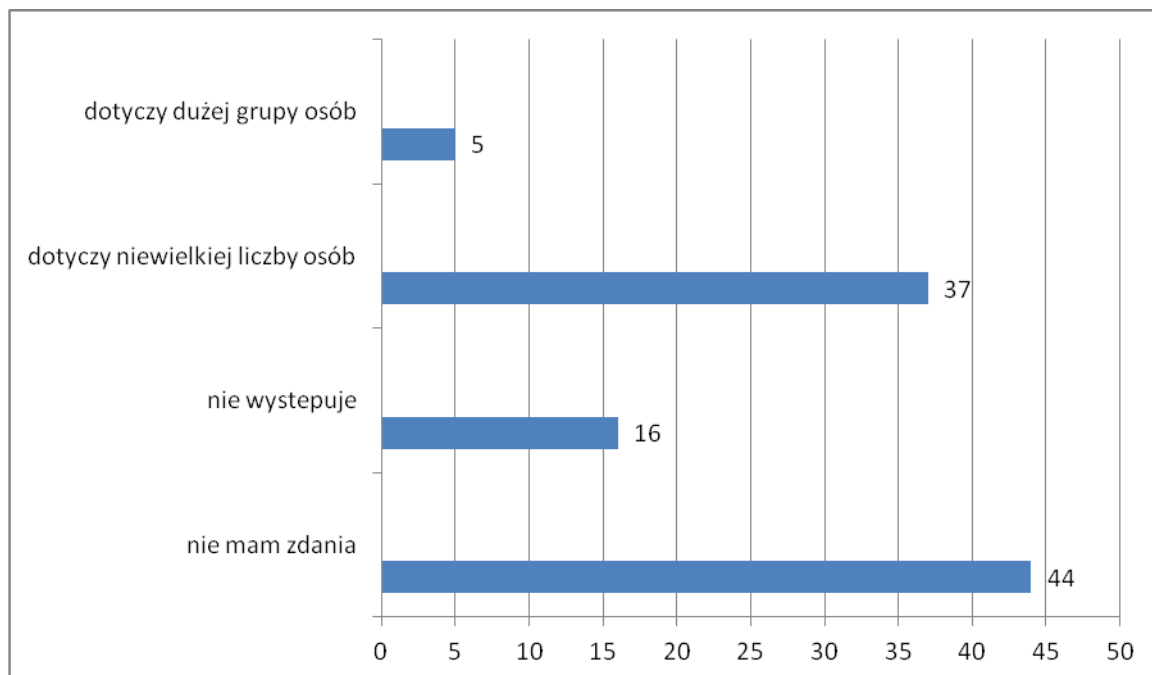
Wykres 17.

13. Na terenie gminy zauważa Pani/Pana problemy związane z alkoholizmem wśród mieszkańców?

Wykres 18.

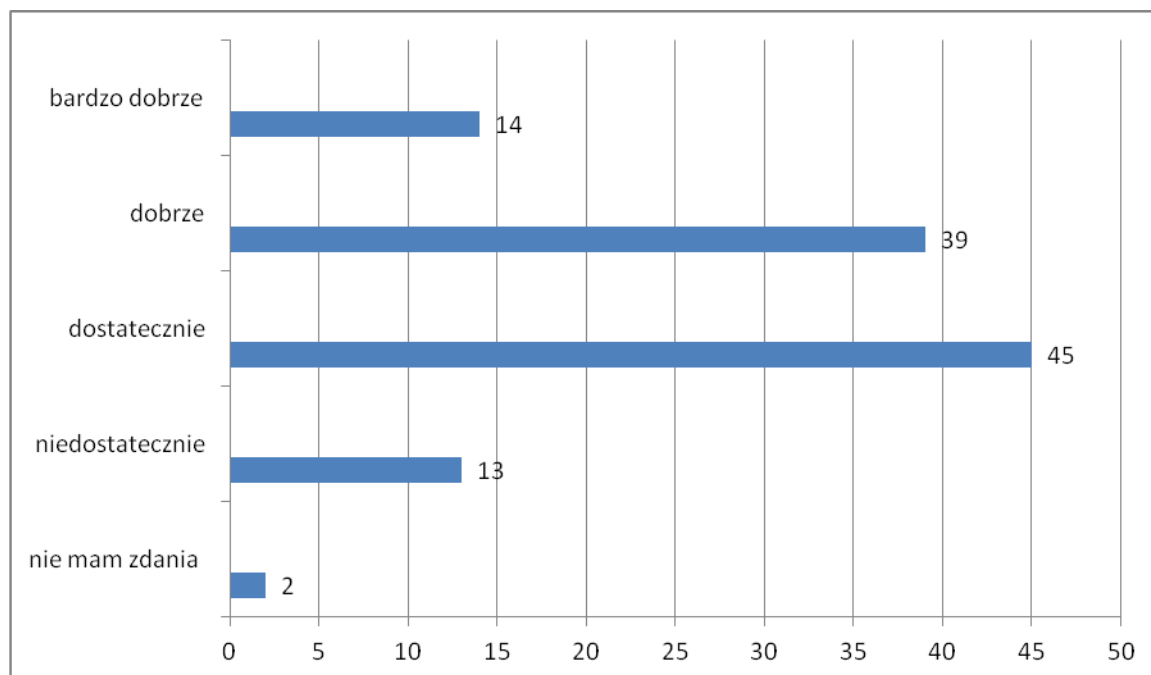
14. Czy na terenie gminy zauważa Pani/Pana problemy związane z narkomanią wśród mieszkańców?

KULTURA I TURYSTYKA

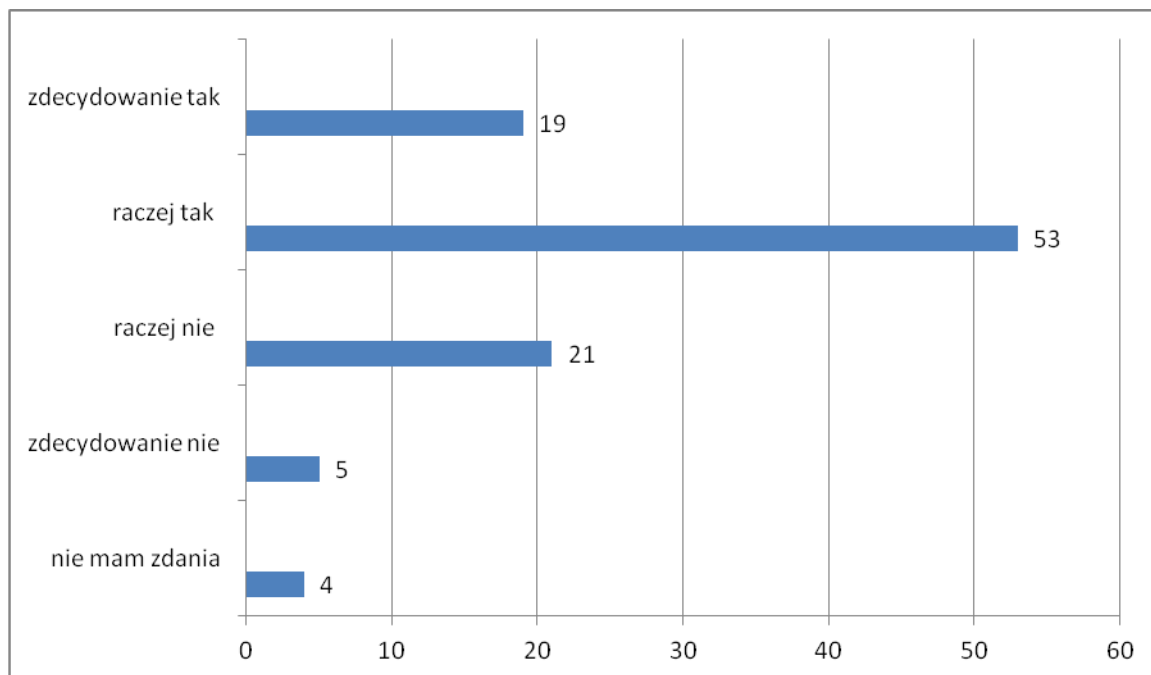
Wykres 19.

15. Jak ocenia Pan/Pani działania kulturalne realizowane przez gminę?

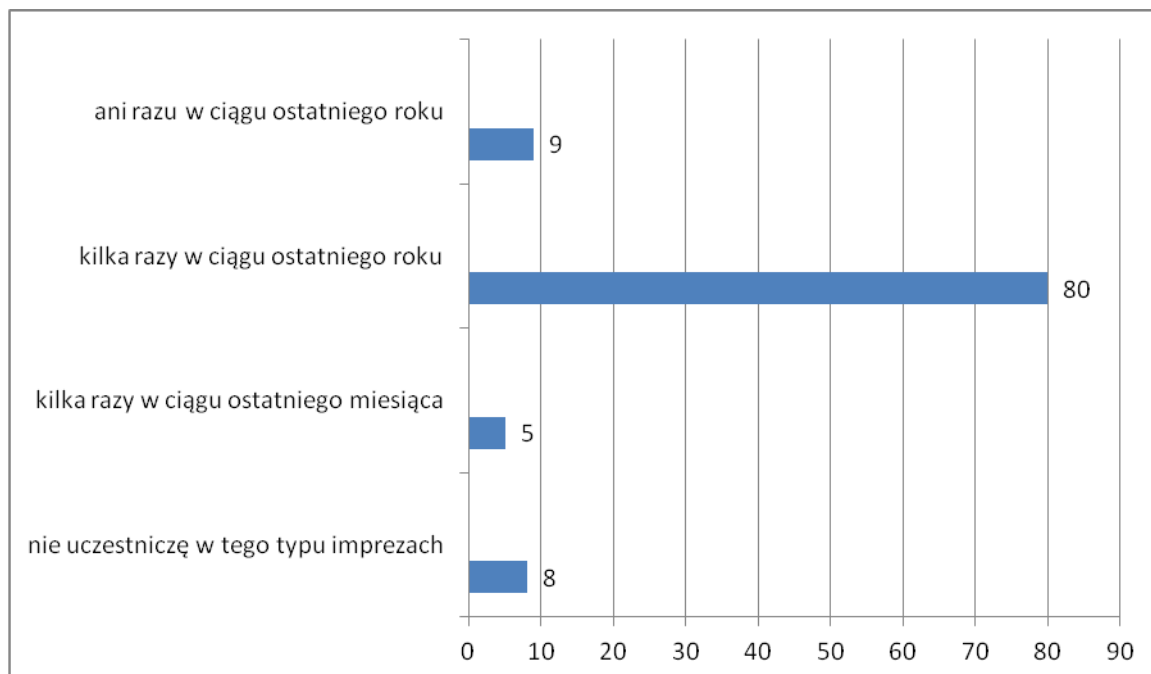
Wykres 20.

16. Czy liczba imprez kulturalnych organizowanych przez Gminę jest wystarczająca?

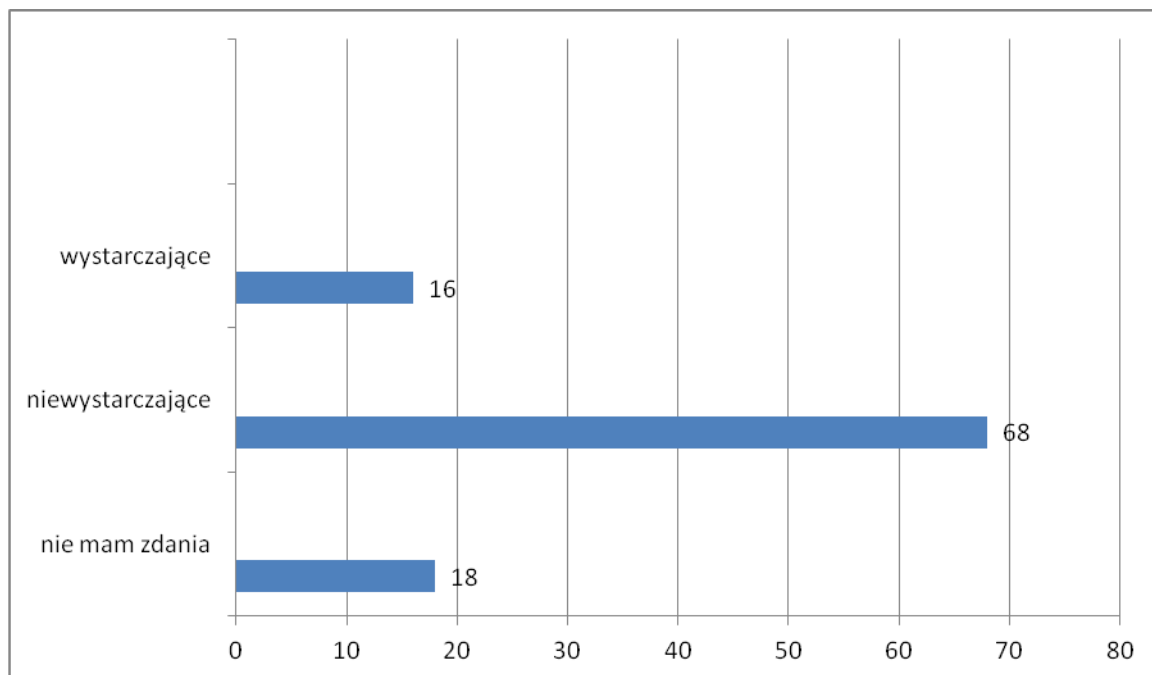
Wykres 21.

17. Jak często uczestniczy Pani w imprezach kulturalnych organizowanych przez Gminę?

Wykres 22.

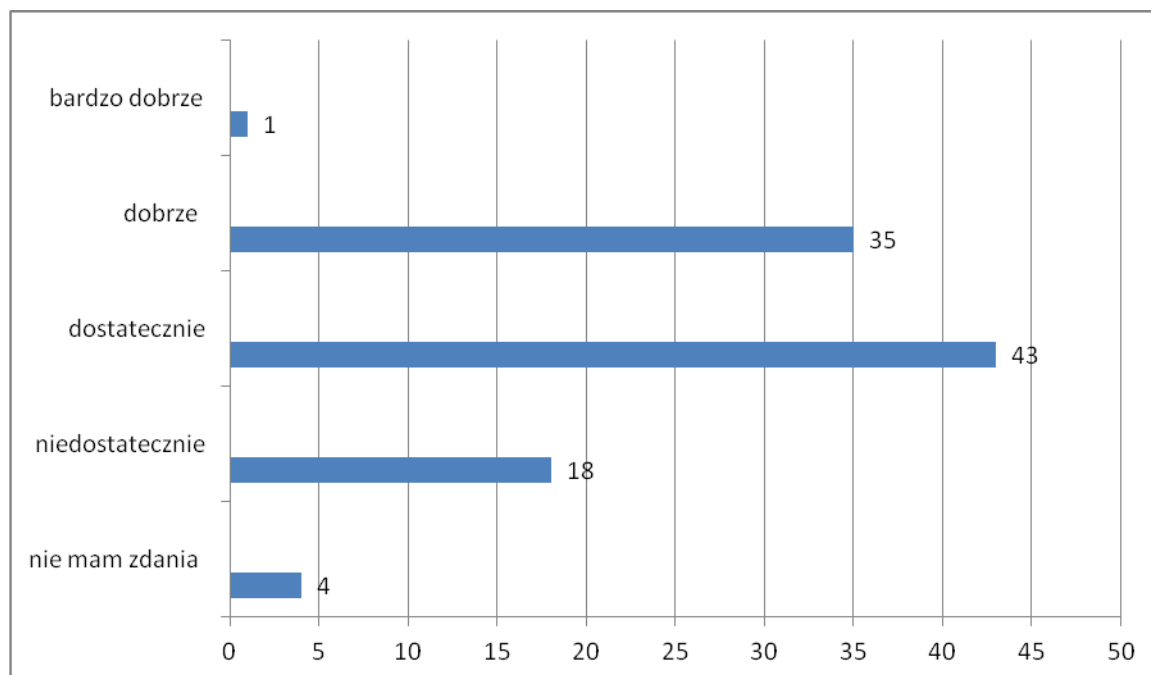
18. Czy działania gminy w zakresie promocji atrakcji turystycznych gminy są:

INFRASTRUKTURA:

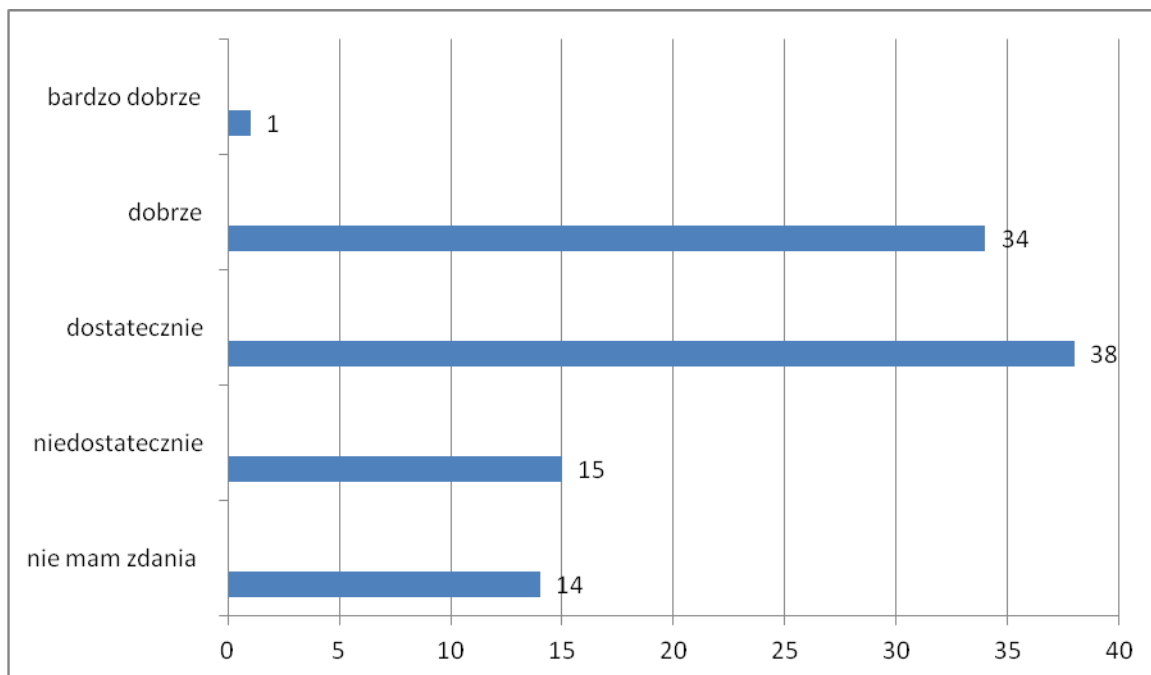
Wykres 23.

19. Działania inwestycyjne podejmowane przez Gminę są Pani/Panem zdaniem prowadzone:

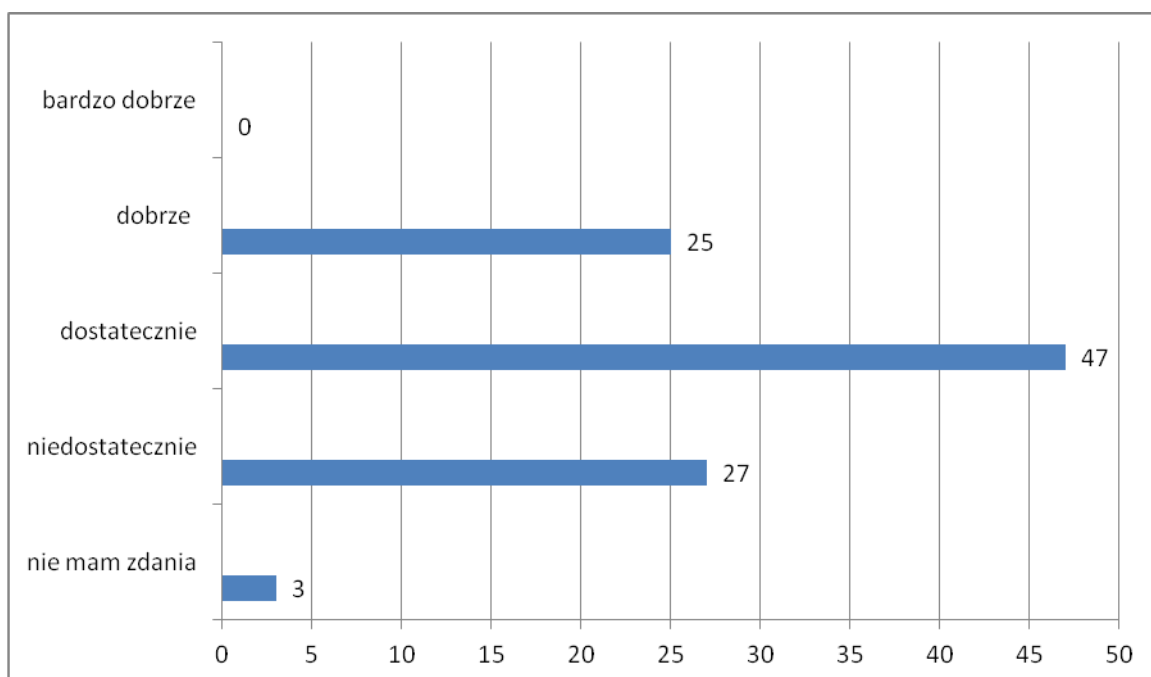

Wykres 24.

20. Jak Pani/Pan ocenia działalność Gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

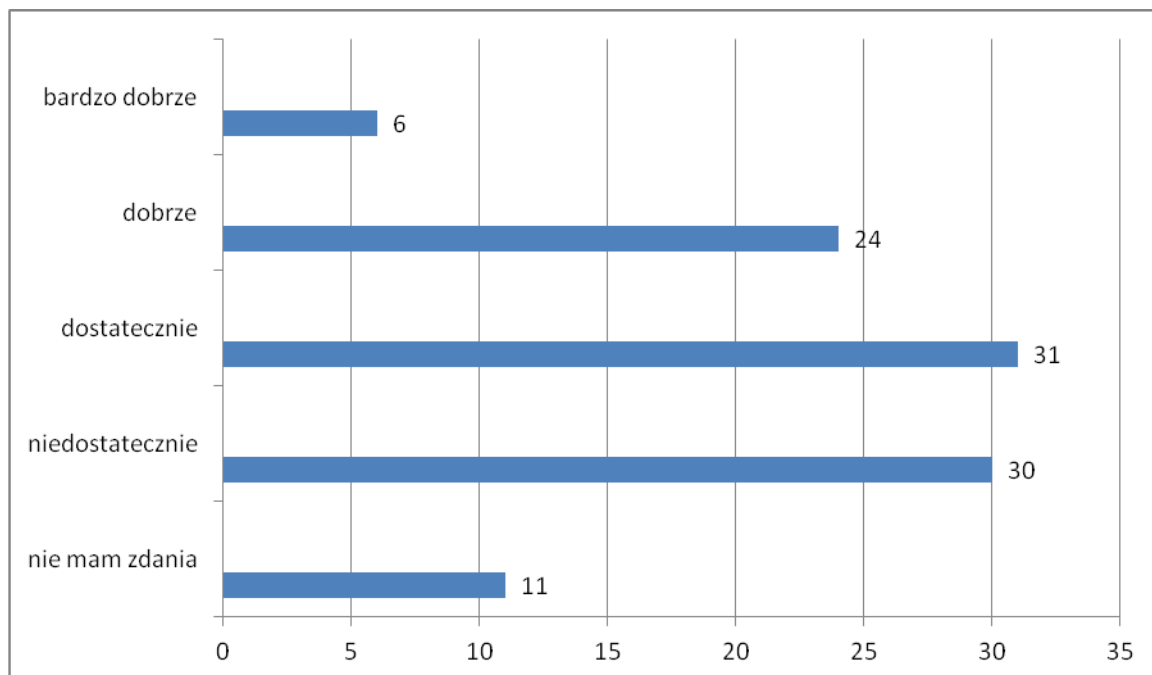
Wykres 25.

21. Jak Pan/Pani ocenia infrastrukturę i zagospodarowanie przestrzenne w Gminie (nawierzchnia dróg, kanalizacja itp.)

Wykres 26.

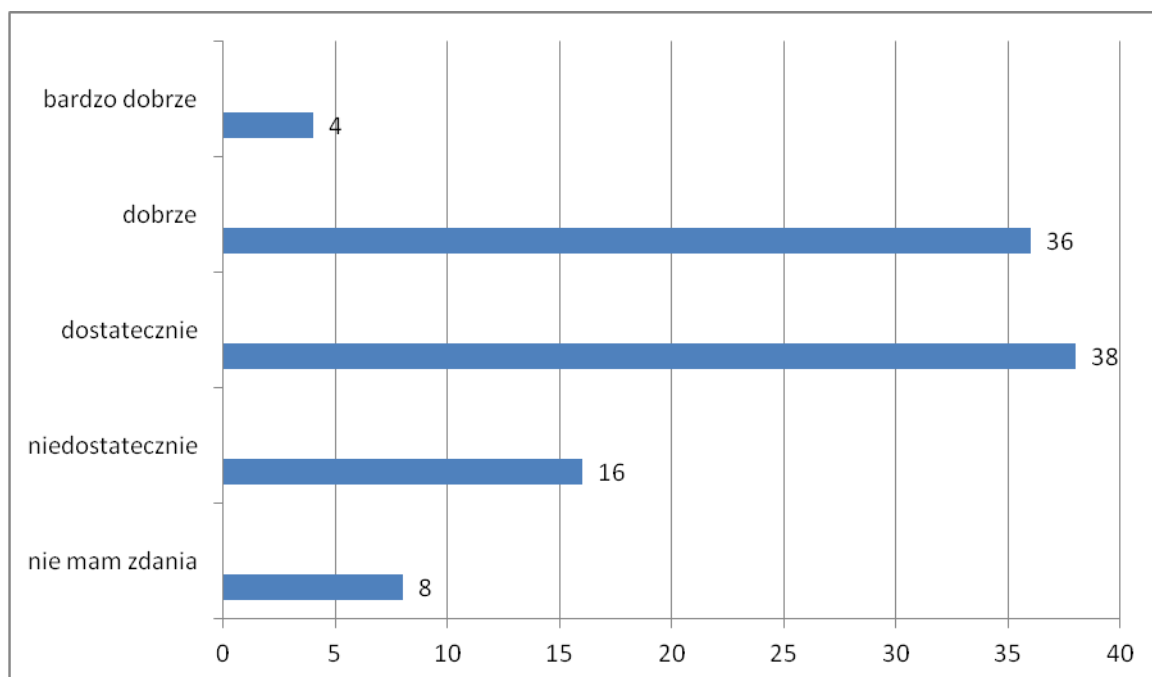
22. Jak Pan/ Pani ocenia stopień atrakcyjności gminy dla inwestorów i przedsiębiorstw zewnętrznych:

EDUKACJA:

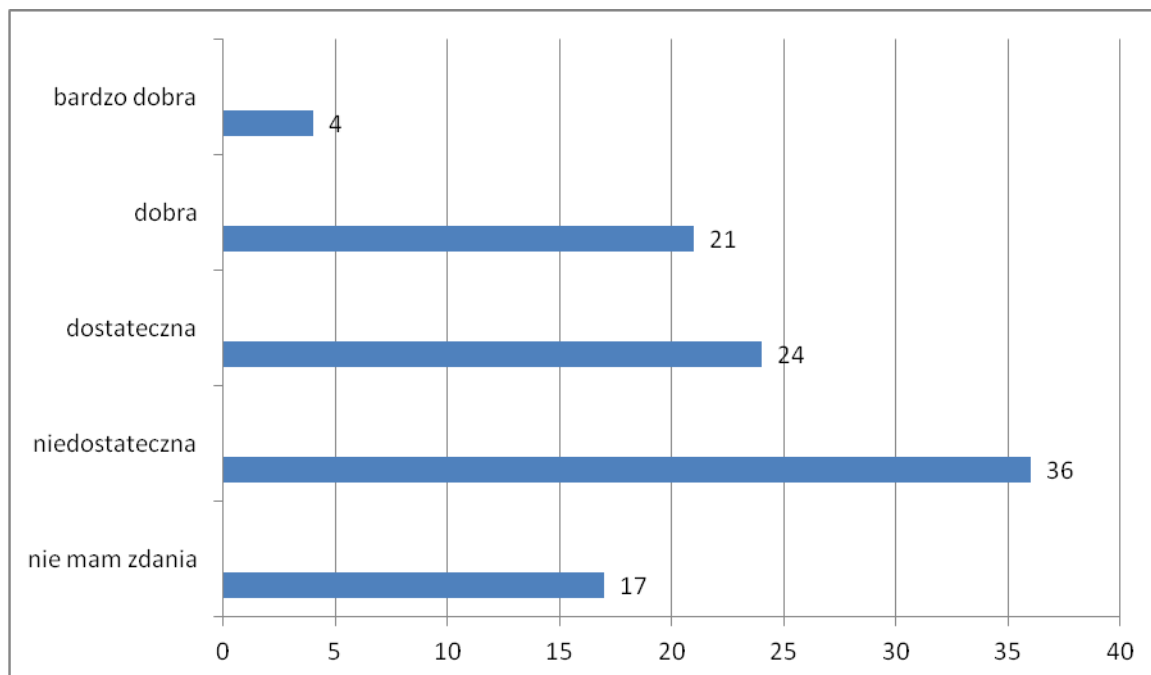
Wykres 27.

23. Jak Pani/Pan ocenia poziom edukacji i kształcenia na terenie Gminy:

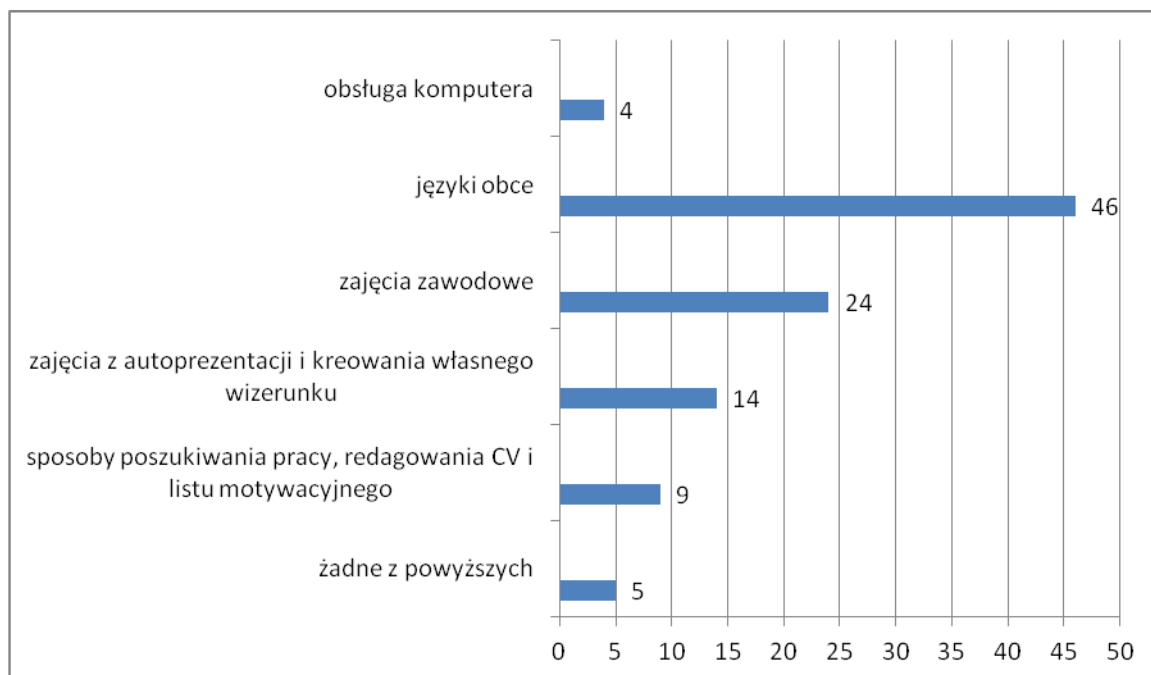
Wykres 28.

24. Czy Pani/Pana zdaniem proponowana przez Gminę oferta kursów i zajęć doształcających w celu podniesienia kwalifikacji zawodowych jest:

Wykres 29.

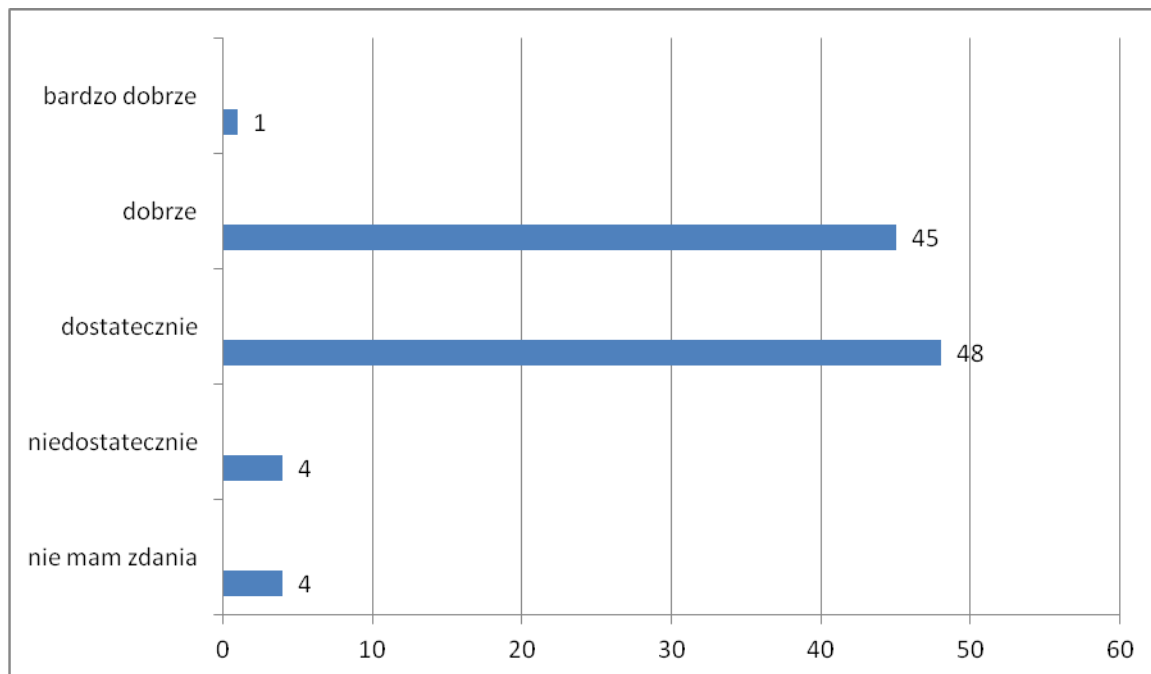
25. Jakiego rodzaju zajęć w lokalnych szkołach zadaniem Pani/Pana jest niewystarczająca ilość:

BEZPIECZEŃSTWO, ŁAD, PORZĄDEK:

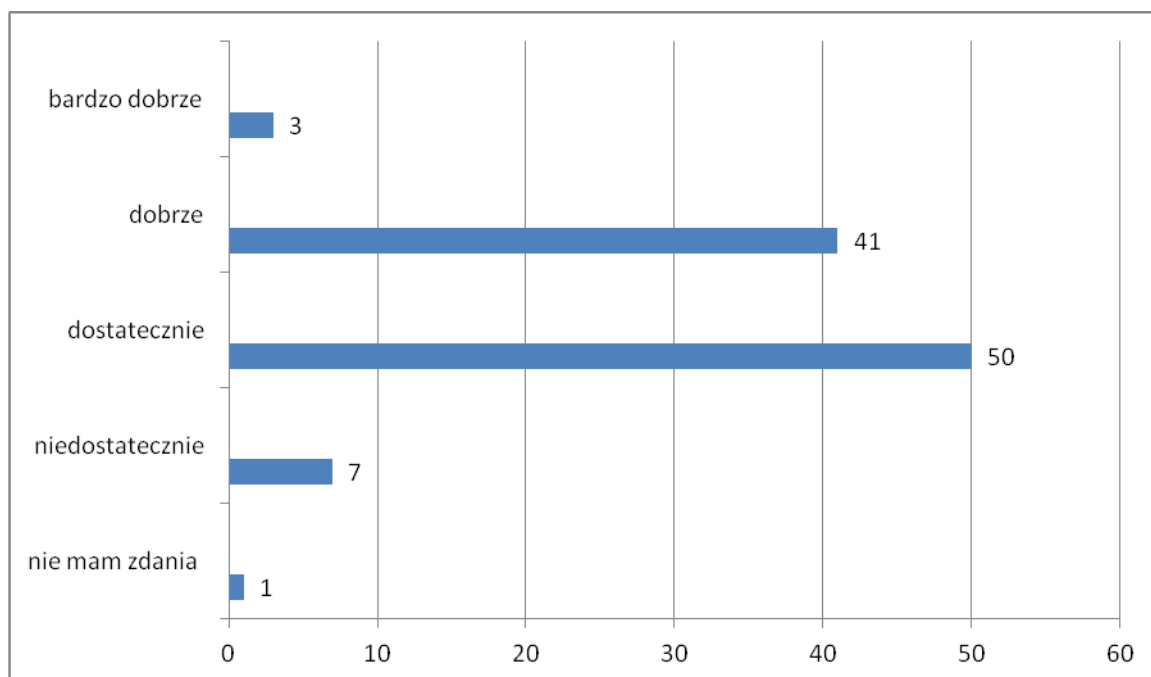
Wykres 30.

26. Jak ocenia Pani/Pana stan bezpieczeństwa na terenie gminy?

Wykres 31.

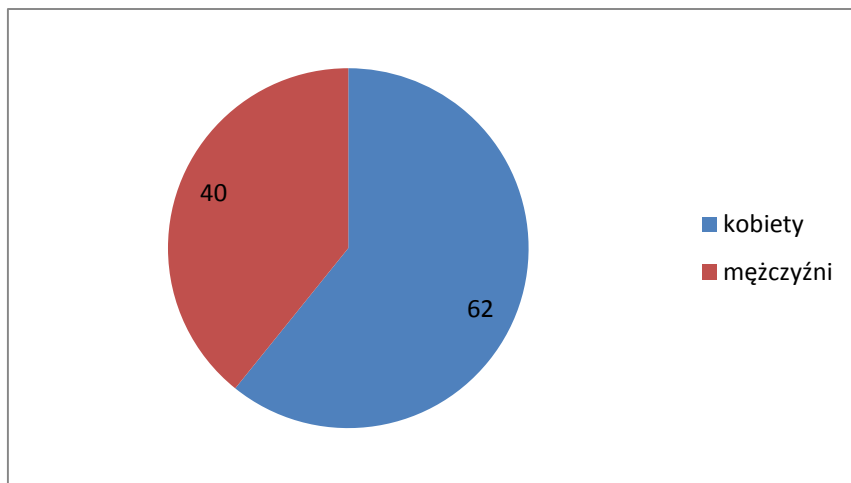
27. Jak Pani/Pan ocenia stopień czystości na terenie gminy:

METRYKA:

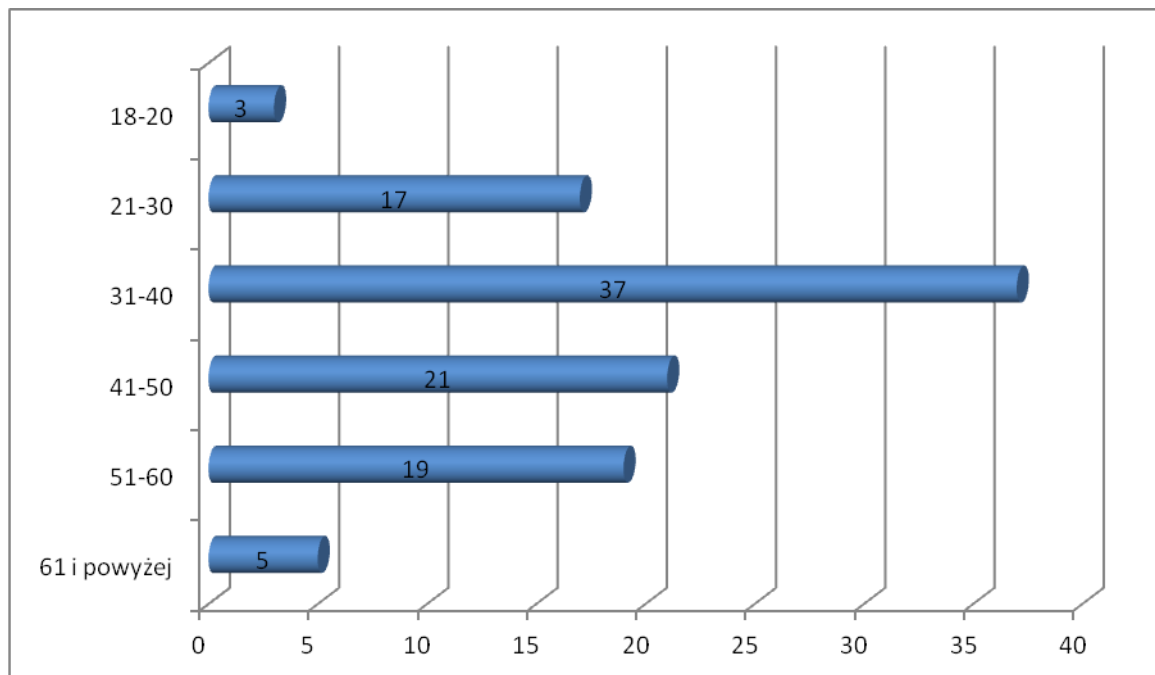
Wykres 32.

28. Płeć:

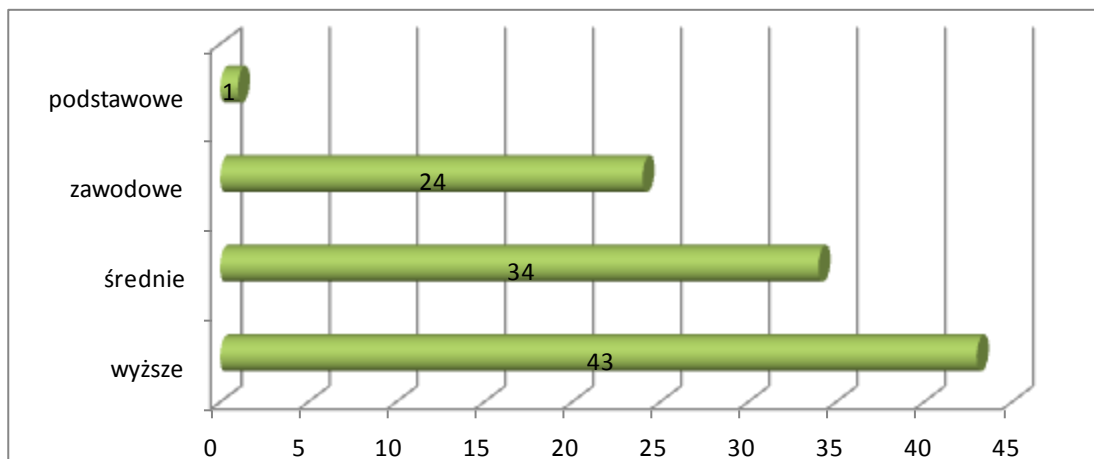
Wykres 33.

29. Wiek:

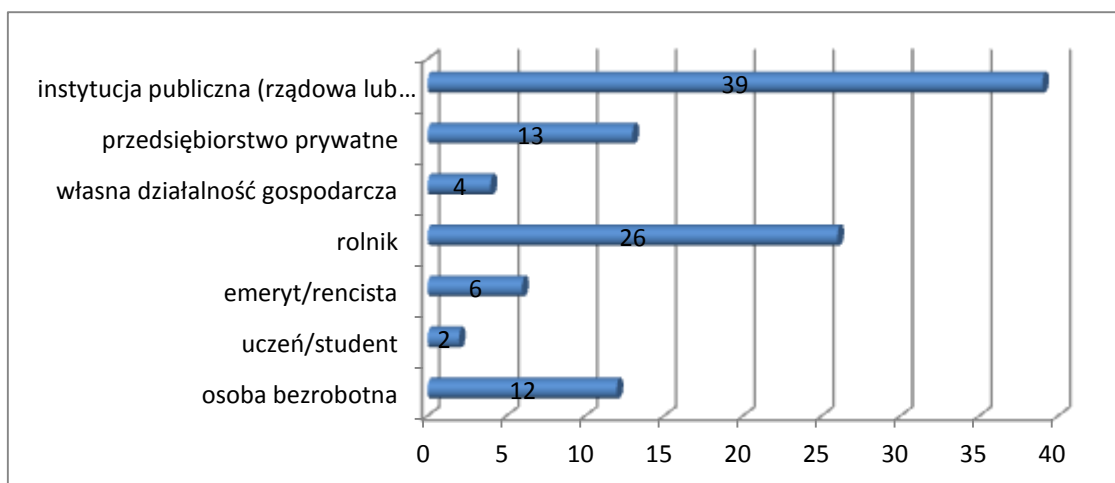
Wykres 34.

30. Wykształcenie:

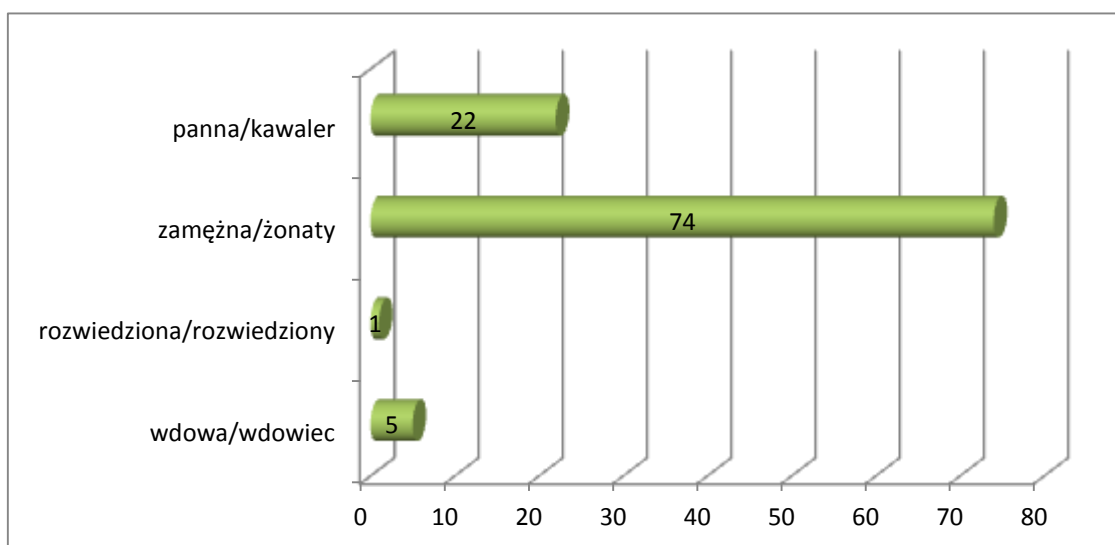
Wykres 35.

31. Miejsce zatrudnienia:

Wykres 36.

32. Stan cywilny:

Wnioski z ankiety:

- 1) Brak znajomości GSRPS wynika m.in. z faktu, iż dokument ten był dostępny jedynie do wglądu w siedzibie Urzędu Gminy. Ze strony samorządu oczekuje się szerszych działań informacyjnych oraz włączania społeczności w aktualizację i wdrażanie strategii;
- 2) Zidentyfikowano następujące problemy społeczne:
 - ubóstwo,
 - bezrobocie,
 - alkoholizm,
 - długotrwała choroba,
 - bezradność życiowa,
 - ograniczony dostęp do pomocy specjalistycznej,
 - niewydolność materialna rodziny;
- 3) Określono następujące potrzeby społeczne:
 - poprawę dostępności do opieki medycznej, wprowadzenie gminnych profilaktycznych programów zdrowotnych,
 - ograniczenie bezrobocia, poprawa rynku pracy,
 - bezpłatne kształcenie absolwentów oraz osób poszukujących pracy pod kątem dostosowania ich do potrzeb rynku pracy,
 - inwestycje w infrastrukturę drogową, wodociągową, kanalizacyjną,
 - zwiększenie pomocy bezpośredniej osobom najuboższym;
- 4) Stwierdzono następujące braki i deficyty:
 - brak opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym,
 - brak możliwości kształcenia się,
 - brak odpowiedniego miejsca na spotkania się młodzieży,
 - ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
 - brak promocji atrakcji turystycznych.

Wyniki ankiet i wnioski z odbytych spotkań:

Na podstawie ankiety zidentyfikowano problemy społeczne naszej gminy, określono deficyty, braki i potrzeby społeczeństwa. Do dominujących problemów społecznych zaliczono przede wszystkim bezrobocie, które jest przyczyną większości problemów, m.in. trudnej sytuacji finansowej rodzin, alkoholizmu, braku stałego źródła dochodu, niskiego poczucia bezpieczeństwa, czy nawet izolacji mieszkańców.

2.4.5. Hierarchizacja problemów społecznych uznanych za dominujące.

Spośród wszystkich przedstawionych problemów społecznych za dominujące uznano:

- 1) bezrobocie,
- 2) alkoholizm, w tym także spożywanie alkoholu przez młodzież,
- 3) ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów,
- 4) brak imprez kulturalnych,
- 5) Brak odpowiedniego miejsca na spotkania się młodzieży,
- 6) Brak opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym.

2.5. Kapitał społeczny gminy.

2.5.1. Uwarunkowania współpracy.

Fundamentem ideowym wyznaczającym podstawy współpracy państwa, w tym samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych, jest zasada subsydiarności, zapisana w preambule Konstytucji RP. Zakłada ona, że państwo bierze na siebie tylko te zadania, których nie są w stanie rozwiązać obywatele i ich wspólnoty. Praktyczną konsekwencją przyjęcia tej zasady jest decentralizacja państwa i przekazywanie władzy lokalnej wspólnotom samorządowym. Bardzo ważnym krokiem na tej drodze jest przeniesienie znacznej części kompetencji rządu centralnego na samorządy: powiaty i województwa. Obok tego procesu powinien się dokonywać proces przekazywania części kompetencji państwa obywatelom dobrowolnie zrzeszającym się dla rozwiązywania zadań społecznych. Przemawiają za tym nie tylko względy ideowe, ale i praktyczne. Nie chodzi tylko o to, że obywatele mają prawo sami definiować swoje problemy i liczyć na pomoc państwa w ich rozwiązywaniu, ale także o to, iż w wielu dziedzinach organizacje te szybciej i taniej, niż administracja rządowa i samorządowa, potrafią rozwiązać problemy.

Podstawowym faktem, który winni uświadamiać sobie wszyscy samorządowcy i pozarządowcy jest to, że podmiotem ich działania są ludzie. Zarówno samorząd lokalny, jak i organizacje pozarządowe, choć w oparciu o różne podstawy (samorząd z mocy prawa, organizacje dobrowolnie) są reprezentantami społeczności. Obie te instytucje, znów w różny sposób i na różnych zasadach, dążą do wspólnego celu. Jest nim zaspokajanie potrzeb społecznych, służenie ludziom, którzy wybrali swoich przedstawicieli do tych instytucji.

Zrozumienie tego, skądinąd oczywistego faktu, nie jest wcale powszechne, a jest to przecież fundament współdziałania, w ramach wspólnej misji, jaką jest dobro społeczności lokalnej. Organizacje pozarządowe z reguły są znacznie bliżej ludzi, wyrastają w odpowiedzi na ich konkretne potrzeby. Administracja natomiast często (na całym świecie zresztą) zapomina o swojej misji, o tym, komu służy. Świadomość misji, nadanie podmiotowości ludziom uruchamia proces uwłaszczenia obywateli, przywrócenia im podmiotowości poprzez tworzenie możliwości wpływania na własne sprawy. Jednym z nurtów takiego procesu uwłaszczenia obywateli jest budowanie współpracy władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi, które pełnią funkcję uspołeczniania życia zbiorowego.

Organizacje, o czym była już mowa, powstają tam, gdzie pojawiają się niezaspokojone potrzeby. Najczęściej są odpowiedzią na problemy dnia codziennego, gdyż te właśnie są najbardziej istotne. Część organizacji w sposób świadomy pozostaje na tym poziomie działania. To jest ich misja, tak określiły swoją rolę i miejsce: pomagać wtedy, gdy pojawia się problem. Najczęściej zresztą uzupełniają w ten sposób działania samorządu i państwa. Jednak inne organizacje starają się poszukiwać przyczyn problemów, a nie tylko łagodzić ich skutki. To jest skuteczna metoda rozwiązywania problemów, ale trudna, bo wymagająca umiejętności i wytrwałości w docieraniu do rzeczywistych źródeł problemów, spojrzenia ponad codziennością. Wiele organizacji, które w tym właśnie upatrują swoją rolę, stara się docierać do źródeł problemów i rozwiązywać je, i to zarówno w skali lokalnej, jak i ogólnopolskiej.

Świadomość tego, że w działaniu najważniejsze są rezultaty, wiąże się ściśle ze świadomością misji, celów. Myślenie w kontekście rezultatów podejmowanych działań wymaga planowania i to w dłuższym horyzoncie czasowym. Finansować należy nie działania, ale ich rezultaty. Dobrze znane są sytuacje, w których pewne rezultaty można osiągnąć bardzo

prostymi, tanimi sposobami. Nie da się ich jednak zastosować, trzeba wybrać sposób droższy i niekoniecznie gwarantujący osiągnięcie zakładanych rezultatów, tylko dlatego, że tak mówią przepisy. To bardzo często problem administracji, którego rozwiązaniem mogą być organizacje pozarządowe, elastyczne i - między innymi dzięki temu - skuteczne w działaniu.

Władza samorządowa z mocy prawa jest gospodarzem w swojej gminie. Dobry gospodarz to nie zawsze ten, który sam wszystko potrafi zrobić najlepiej, ale przede wszystkim ten, który potrafi dobrze kierować innymi. Władze samorządowe powinny przede wszystkim tworzyć warunki do współpracy z wszystkimi tymi, którzy działają dla dobra społeczności lokalnej, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Organizacje potrafią osiągać założone rezultaty taniej i skuteczniej niż na przykład jednostki budżetowe, obciążone administracją i skrępowane przepisami. Jest to również, a może nawet przede wszystkim, ważne z jednego jeszcze powodu. Ludzie wtedy są szczęśliwi, gdy czują w pełni, że ich potrzeby są zaspokajane, gdy się ich nie wyręcza, ale daje się możliwość decydowania o zaspokajaniu własnych potrzeb. Jedną z form takiego uczestnictwa jest właśnie współpraca z organizacjami pozarządowymi, które reprezentują interesy obywateli.

Innym elementem świadomości współpracy jest uświadomienie sobie ról, jakie pełnią obaj partnerzy. Oczywiście jest, że podstawą dla określania tych ról jest stan obecny, co nie oznacza, że nie można dążyć – w ramach obowiązujących reguł – do jego zmiany. Władze lokalne, w ramach bycia gospodarzem w swojej gminie, zobowiązane są do świadczenia określonego zakresu usług o określonych standardach. W przeciwieństwie do nich organizacje tworzone są dobrowolnie same określają to, co robią. W określeniu ról pomaga zidentyfikowanie i przekonanie się nawzajem o swoich atutach. Samorząd ma na przykład możliwość kreowania warunków i regulacji dotyczących różnych sfer życia publicznego, posiada zasoby i środki na prowadzenie działań na rzecz mieszkańców, ma dostęp do różnych źródeł informacji. Organizacje natomiast są elastyczne, nie są bowiem skrępowane tyloma przepisami co samorząd, mogą być zatem znacznie bardziej innowacyjne, mają lepsze rozpoznanie potrzeb społecznych, mogą efektywniej świadczyć usługi na rzecz mieszkańców. Dobre poznanie siebie nawzajem, określenie własnych atutów i słabości pozwala precyzyjnie określić role obu partnerów. Różnice w ich możliwościach działania i w tym, czym dysponują, stanowią siłę współpracy, w której obaj partnerzy mogą uzupełniać się, pomnażając efekty współdziałania.

2.6. Organizacje pozarządowe jako partner samorządu terytorialnego.

Organizacje są reprezentantem społeczności lokalnej, wyrazicielem potrzeb, dążeń i oczekiwań tej społeczności (lub jej grup). To powoduje, że dla samorządu organizacje stanowią znakomity “pas transmisyjny”, którym przepływają informacje zarówno od ludzi do samorządu, jak i od samorządu do społeczeństwa. Organizacje jako reprezentant społeczności powinny mieć zatem możliwość wypowiedzania się w sprawach ważnych dla społeczności i współuczestniczyć w podejmowaniu istotnych dla mieszkańców decyzji.

Na terenie gminy Widawa siedzibę mają następujące organizacje pozarządowe:

- 1) Stowarzyszenie Społeczno – Kulturalne Sołtysów Gminy Widawa;
- 2) Stowarzyszenie Inicjatywa Kulturalno – Artystyczna Regionu „IKAR”;
- 3) Klub Sportowy Huragan Widawa;
- 4) Klub sportowy GKS Chociw;

- 5) Gminny Klub Sportowy WIDAWIA Widawa;
- 6) Uczniowski Klub Sportowy LIBERO.

Główne formy współpracy to: stała współpraca informacyjna, konsultacje, współudział w podejmowaniu decyzji przez władze samorządowe. Organizacje świadczą również, o czym była już mowa, pomoc bezpośrednią na rzecz mieszkańców społeczności lokalnej. Dysponują w tym zakresie potencjałem, wiedzą i doświadczeniami. Mogą być zatem znakomitym wykonawcą zadań publicznych, których zakres i sposób realizacji określa samorząd. Organizacje, obok wykonywania zleczanych przez samorząd zadań publicznych, proponują zupełnie niekonwencjonalne, nowatorskie sposoby rozwiązywania problemów. Pełnią funkcję innowacyjną i w tym zakresie samorząd również powinien współpracować z nimi, a przede wszystkim inspirować działania innowacyjne i wspierać ich realizację.

Organizacje pozarządowe spośród innych partnerów samorządu terytorialnego wyróżniają następujące cechy:

- łączenie funkcji usługowej i reprezentacji,
- bardzo dobre rozpoznanie potrzeb, dążeń i oczekiwań społecznych,
- elastyczność podejmowanych działań, łatwość w dostosowaniu ich do potrzeb i preferencji klientów/adresatów działań organizacji,
- potencjał, przede wszystkim ludzki,
- aktywizowanie i organizowanie wokół działań organizacji społeczności lokalnej,
- możliwość pozyskiwania środków na realizację działań niedostępnych lub trudno dostępnych dla samorządu i innych partnerów,
- elastyczność w kalkulowaniu kosztów realizacji działań.

Programy współpracy najczęściej przewidują następujące formy współpracy pomiędzy samorządem i organizacjami pozarządowymi:

- 1) konsultowanie decyzji podejmowanych przez władze samorządowe z organizacjami pozarządowymi, najlepiej w ustalonym wspólnie trybie i formie;
- 2) zaproszenie organizacji pozarządowych do współtworzenia strategii rozwoju lokalnego, co nabiera szczególnego znaczenia w tworzeniu regionalnych planów rozwoju nowych województw samorządowych;
- 3) określenie zasad i procedur ubiegania się przez organizacje pozarządowe o dotacje z budżetu samorządowego na realizację innowacyjnych projektów służących mieszkańcom danej społeczności lokalnej;
- 4) uwzględnianie organizacji pozarządowych w przetargach na wykonywanie zadań publicznych;
- 5) różne formy wspierania działań organizacji, na przykład:
 - możliwość korzystania z infrastruktury posiadanej przez samorząd; organizacje bezpłatnie lub na zasadach preferencyjnych mogą korzystać z lokali, sal na szkolenia i konferencje, środków transportu,
 - możliwość korzystania z informacji posiadanych przez samorząd,
 - możliwość korzystania z wiedzy i doświadczeń ekspertów samorządowych,
 - możliwość korzystania z kanałów promocyjnych gminy,
 - możliwość korzystania z kontaktów zagranicznych gminy,
 - możliwość udzielania przez gminę rekomendacji dla organizacji pozarządowych,

- możliwość korzystania ze szkoleń i to zarówno w zakresie merytorycznych zagadnień, jak i w zakresie rozwoju organizacyjnego, jak też dotyczących funkcjonowania władz samorządowych, urzędu gminy, etc².

Rada Gminy Widawa w dniu 5 listopada 2014 r. podjęła Uchwałę Nr XXXII/280/14 w sprawie uchwalenia Programu współpracy Gminy Widawa z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2015 r. Program taki uchwalany jest corocznie.

2.7. Analiza SWOT.

Analiza SWOT jest jedną z technik analitycznych pozwalającą pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących jego powodzenie. Tworzona jest ona przede wszystkim w celu zdefiniowania najważniejszych czynników zewnętrznych i wewnętrznych, które mają wpływ na rozwój społeczny analizowanego obszaru. Analiza przeciwstawia „mocne strony” obszaru jego „słabym stronom”, oraz „zagrożenia” zewnętrzne – „szansom” wypływającym z położenia geopolitycznego obszaru.

Dwa pierwsze obszary (Strengths – silne strony, Weaknesses – słabe strony) odnoszą się do środowiska wewnętrznego, czyli zwracają szczególną uwagę na czynniki, które bezpośrednio związane są z poprawą warunków życia mieszkańców.

Do najważniejszych problemów gminy Widawa, które należy uwzględnić w obecnie przygotowywanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Widawa możemy zaliczyć: długotrwałe, wysokie bezrobocie, alkoholizm, ubóstwo, kryzysy w rodzinach wiążące się z ich marginalizacją, co wynika z przeprowadzonej ankiety.

Do mocnych stron Gminy Widawa należą :

- dobra współpraca z władzami powiatu, instytucjami i organizacjami w środowisku,
- systematycznie rosnący poziom świadomości społeczeństwa w zakresie tolerancji, niepełnosprawności, uzależnień,
- spójny system współpracy organizacji i instytucji działających na rzecz mieszkańców,
- specjalistyczne poradnictwo ze strony GOPS w Widawie skierowana dla mieszkańców Gminy objętych wsparciem społecznym,
- funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodka dziennego pobytu – Środowiskowy Dom Samopomocy,
- lokalizacja na terenie gminy Komisariatu Policji w Widawie, punktu postoju karetki zespołu FALCK,
- modernizacja i związana z nią poprawa jakości funkcjonowania i świadczonych usług – ośrodek zdrowia, szkoły, ŚDS,
- duży nacisk na profilaktykę i zapobieganie negatywnym zjawiskom dotyczącym osób i rodzin mieszkających w gminie Widawa,
- brak anonimowości, szybka reakcja na negatywne zjawiska oraz pomoc,
- zaangażowanie mieszkańców, potencjał ludzki,
- bogactwo, różnorodność i wysoka jakość zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.

Za istotną mocną stroną gminy Widawa mającą ogromne znaczenie w poprawianiu warunków życia i funkcjonowania mieszkańców uznać należy współpracę, oraz wymianę informacji między

² Por. Tomasz Schimanek „Organizacje pozarządowe w Polsce”.

instytucjami i organizacjami działającymi na ich rzecz. Ważnym jest również szereg działań podejmowanych przez odpowiedzialną i kompetentną kadrę zarządzającą, która dba o zabezpieczenie finansowe dla podległych im instytucji, modernizację i związaną z nią poprawę jakości funkcjonowania i poziomu świadczonych usług dla mieszkańców gminy.

Za mocną stroną uznać należy również zlokalizowany na miejscu posterunek policji, co pozwala na szybką reakcję na zgłoszenie. Podobnie ze stacjonującym na miejscu zespołem karetki FALCK.

Należy jeszcze zwrócić uwagę na szereg działań skierowanych do rodzin zamieszkujących gminę Widawa. Jest to przede wszystkim opieka roztoczona przez GOPS w Widawie nad rodzinami niewydolnymi wychowawczo, potrzebującymi wsparcia, pomocy w przezwyciężaniu sytuacji trudnych i działań profilaktycznych – zapobieganie wykluczeniu. GOPS wypłaca zasiłki, świadczenia rodzinne, zapewnia dostęp do refundowanych posiłków w szkołach, otacza rodziny pracą socjalną, organizuje usługi opiekuńcze.

W Gminie Widawa odnajdujemy również wiele słabych stron. Do najistotniejszych możemy zaliczyć:

- brak rozwiniętego systemu obsługi okołobiznesowej dla małej i średniej przedsiębiorczości,
- wysoki poziom bezrobocia, które staje się często przyczyną utrwalania się ubóstwa,
- niewystarczający zasób mieszkań socjalnych i komunalnych, wiąże się z tym trudna sytuacja socjalna rodzin,
- nadal niewystarczające zasoby w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia,
- bariery architektoniczne, psychologiczne i społeczne osób niepełnosprawnych,
- brak form aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, brak zainteresowania osób bezrobotnych pomocą nakierowaną na wyjście z bezrobocia,
- bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,
- wzrost liczby rodzin niewydolnych wychowawczo,
- niedoinwestowanie służb bezpieczeństwa,
- stagnacja gospodarcza, brak inwestorów, słaby rynek pracy,
- powiększanie się problemu patologii społecznych np. alkoholizmu, narkomanii, problem dopalaczy,
- brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych,
- odpływ z regionu ludzi młodych i wykształconych, niskie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe mieszkańców,
- niski przyrost naturalny,
- pogarszająca się sytuacja życiowa rodzin wiejskich, gospodarstwa niedochodowe, nieukierunkowane,
- niski poziom aktywności mieszkańców w sferze życia społecznego oraz niski poziom integracji społecznej,
- duża odległość od większych aglomeracji co wiąże się z utrudnioną dostępnością do rynku pracy, dóbr kultury.

Jedną z istotniejszych słabych stron gminy Widawa jest brak działań i środków na marketing terytorialny dla małych i średnich przedsiębiorstw. Poprzez marketing terytorialny gmina stwarza nowe, lepsze warunki do rozwoju przedsiębiorczości, a tym samym przyczynia się do tworzenia miejsc pracy, które zapobiegają powstawaniu i rozwijaniu się pewnych patologii

społecznych, takich jak alkoholizm, narkomania, jak i również ubóstwo, które często stają się przyczyną wzrastającego bezrobocia. Poprzez marketing terytorialny gmina również sama może czerpać korzyści, m.in. z podatków lokalnych, które w części mogą pokrywać wydatki związane z prowadzoną przez gminę polityką społeczną.

Słabą stroną jest również stagnacja gospodarcza, która połączona jest ze słabą motywacją mieszkańców do podnoszenia własnych kwalifikacji zawodowych. To kwalifikacje decydują o znalezieniu pracy. Mało osób chce podnosić własne kwalifikacje, korzystać z kursów i szkoleń. Inną, bardzo ważną sprawą, jest brak szerokiej oferty bezpłatnych szkoleń w regionie. Szkolenia płatne są nie do zaakceptowania przez rodziny ubogie, dotknięte problemem bezrobocia.

Dużym problemem jest odpływ z regionu ludzi młodych i wykształconych, tzw. imigracja zarobkowa. Wiele osób pozostających na terenie gminy posiada niskie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe, co utrudnia im znalezienie zatrudnienia.

Do słabych stron gminy zaliczyć należy również tradycje rolnicze, rozdrobnione gospodarstwa, brak specjalizacji w produkcji. Bardzo mało jest gospodarstw nowoczesnych, mogących sprostać konkurencji na rynku. Niezbędne są więc działania związane z reorientacją osób odchodzących z rolnictwa. Rolnictwo stało się niedochodowe.

Dwa ostatnie obszary analizy SWOT odnoszą się do środowiska zewnętrznego. Analiza ta polega przede wszystkim na zidentyfikowaniu tendencji występujących w otoczeniu, które mogą sprzyjać (Opportunities – szanse, możliwości) bądź spowolnić (Threats - zagrożenia) procesy społeczne analizowanej gminy, na które gmina nie ma możliwości wpływu.

Szanse gminy Widawa w analizie SWOT wykonywanej na potrzeby stworzenia obecnej Strategii wiążą się przede wszystkim ze:

- wspieraniem regionów zapóźnionych gospodarczo,
- ożywieniem gospodarczym regionu łódzkiego,
- rozwojem gospodarczym i związaną z tym poprawą sytuacji materialnej osób i rodzin,
- preferencjami i ochroną lokalnego biznesu,
- istnieniem w regionie instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej,
- wzrastającą ilością instrumentów finansowych, wspierających tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich,
- edukacją społeczeństwa w kierunku pozytywnego kształtowania świadomości i poczucia wartości,
- umożliwieniem kształcenia i podwyższania kwalifikacji, wzrostem poziomu wykształcenia społeczeństwa,
- zwiększeniem funduszu absolwenckiego - zatrudnianie absolwentów,
- systemowym rozwiązaniu problemu bezrobocia, aktywizacją bezrobotnych,
- rozwojem infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom socjalnym,
- zwiększeniem fachowości organizacji pozarządowych co do realizacji zadań pomocy społecznej,
- wolą współpracy organizacji pozarządowych z administracją publiczną w zakresie pomocy społecznej,
- konkurencyjnością podmiotów, realizujących usługi w sferze pomocy społecznej,
- większą otwartością instytucji samorządowych na współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie zadań pomocy społecznej,

- łączeniem potencjałów administracji publicznej i organizacji pozarządowych,
- wpływem organizacji pozarządowych na samorządy terytorialne w zakresie kształtowania polityki społecznej, w tym pomocy społecznej,
- rozwojem społecznych grup wsparcia.

Zagrożeniami dla omawianej gminy Widawa są:

- słaby rozwój gospodarczy gminy,
- mało efektywna gospodarka regionu,
- tendencje indywidualistyczne w społeczeństwie, utrudniające tworzenie projektów współpracy od producenta do konsumenta na terenie gminy, powiatu,
- rozwój szarej strefy gospodarczej,
- brak hierarchii w tworzeniu spójnej polityki zatrudnieniowej i przeciwdziałającej bezrobociu,
- brak systemowych rozwiązań w zakresie zapobiegania kryzysom w rodzinie,
- brak zrozumienia i tolerancji ze strony społeczeństwa w stosunku do sytuacji marginalizowanych grup społecznych,
- upadek autorytetów moralnych i społecznych oraz negatywne wzorce zachowań społecznych,
- postępująca degradacja społeczna bezrobotnych,
- konsumpcyjny styl życia społeczeństwa,
- zbyt mała aktywność organizacji pozarządowych w zakresie podnoszenia umiejętności gwarantujących odpowiedni poziom usług świadczonych w sferze pomocy społecznej,
- brak umiejętności mediacji i negocjacji przez organizacje pozarządowe,
- zniechęcenie ludzi do zmiany sytuacji,
- stereotypy wizerunku pomocy społecznej, klienta tej instytucji, osoby niepełnosprawnej.

3. Kierunki rozwoju gminy.

3.1. Wizja.

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy Widawa, jaki chcieliby osiągnąć i dążyć do niego w kolejnych latach, do 2020 r. – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Widawa wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Widawa jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców, umożliwiającym wysoki poziom życia poprzez zrównoważony rozwój gospodarczy, profesjonalną pomoc społeczną, dobrą opiekę medyczną i socjalną, profesjonalne pomaganie rodzinom uzależnionym, integrację społeczności lokalnej. Zintegrowany i spójny system realizacji polityki społecznej na terenie Gminy Widawa – podejmowanie wspólnych działań administracji samorządowej, partnerów społecznych i gospodarczych na rzecz rozwoju lokalnej demokracji, integracji społecznej, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, równości szans w edukacji, w tym edukacji międzykulturowej i rozwoju.

Rozwój przedsiębiorczości, w szczególności związanej z wykorzystaniem walorów krajoobrazowych.

3.2. Cele strategiczne i cele operacyjne.

CEL STRATEGII

**Wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Widawa,
życie wolne od zagrożeń, zintegrowana społeczność.**

Cel – to stan rzeczy jaki zamierzamy osiągnąć. Cel Strategii przekłada się na cele strategiczne, a te na cele operacyjne i działania.

Cel strategiczny 1		
Zapobieganie bezrobociu i jego skutkom.		
Cele operacyjne		
1.	Wprowadzanie innowacyjnych form aktywizacji i doskonalenia mieszkańców.	
	Działanie 1	Szkolenia, kursy itp.
	Działanie 2	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa dla osób bezrobotnych oraz zagrożonych utratą pracy.
2.	Wprowadzenie zachęt dla inwestorów oraz tworzenie odpowiedniego klimatu do rozwoju przedsiębiorczości w gminie.	
	Działanie 1	Ulgi podatkowe.
	Działanie 2	Wyznaczanie i uzbrojenie terenów przeznaczonych pod inwestycje.
	Działania 3	Przygotowanie kompleksowej oferty i systemu obsługi potencjalnych inwestorów.
3.	Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.	
	Działanie 1	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa oraz warsztatów dla osób bezrobotnych oraz zagrożonych utratą pracy
	Działanie 2	Wprowadzenie innowacyjnych form aktywizacji i szkoleń.
	Działanie 3	Organizowanie prac interwencyjnych, staży, robót publicznych, prac społecznie użytecznych na terenie Gminy.
4.	Rozwój przedsiębiorczości, w szczególności związanej z wykorzystaniem walorów krajobrazowych.	
	Działanie 1	Propagowanie idei rozwoju gminy w oparciu o walory turystyczne.
	Działanie 2	Rozwój agroturystyki.
	Działania 3	Utworzenie pól namiotowych i domów kempingowych, wspomaganych małą i średnią gastronomią.
	Działanie 4	Szkolenia, kursy mające na celu uzyskanie nowych kwalifikacji.

Bezrobocie - rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia - na przestrzeni ostatnich lat stało się w Gminie Widawa jednym z głównych problemów społecznych.

W analizach zjawiska bezrobocia najczęściej wyróżnia się 10 podstawowych przyczyn kreujących bezrobocie na terenie Gminy Widawa:

- 1) Niedostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy poczynając od szkoły podstawowej.
- 2) Oddalenie od większych ośrodków miejskich.
- 3) Tradycje w rolnictwie.
- 4) Brak mobilności i chęci do podnoszenia własnych kwalifikacji.
- 5) Problemy gospodarcze.
- 6) Redukcja zatrudnienia w wielu firmach i zakładach - przedsiębiorstwa poddawane rygorom gospodarki rynkowej i międzynarodowej konkurencji poszukują obniżenia kosztów kosztem zmniejszania liczby stanowisk pracy.
- 7) Niedorozwój gospodarczy regionu.
- 8) Polityka podatkowa państwa, wysokie koszty uzyskania dochodu i inne ograniczenia, będące przyczyną trudności w znacznej części sektora prywatnego.
- 9) Roszczeniowa postawa wielu podmiotów i ludzi, brak przygotowania merytorycznego i psychologicznego do działania w warunkach gospodarki rynkowej, konkurencji i ryzyka.
- 10) Słabość systemu pośrednictwa pracy i luki informacyjne. Zmiana charakteru rynku pracy sprawia, że indywidualne poszukiwanie pracy jest niewystarczające.

Pomoc dla bezrobotnych w gminie Widawa nie może ograniczać się jedynie do świadczeń finansowych i zasiłków. Niezbędne jest również prowadzenie intensywnej pracy socjalnej, której celem będzie kształtowanie u bezrobotnych odpowiedzialności za swój los i umiejętności przystosowania się do samodzielnego życia w obecnej rzeczywistości.

Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych bardzo trudny. Pojawiające się problemy finansowe rodzą konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny. Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. W poszukiwaniach pracy powinny pomagać dodatkowe umiejętności. Wśród dodatkowych kwalifikacji, które mogą doprowadzić do znalezienia pracy należą: kursy komputerowe oraz obsługi kas fiskalnych, znajomość księgowości, kursy rzemieślnicze, gastronomiczne, nauka języków obcych, kursy jak założyć i prowadzić własną firmę.

Negatywnym skutkiem bezrobocia są problemy dzieci osób bezrobotnych, na które również należy zwrócić szczególną uwagę. Odczuwanie przez dzieci własnej sytuacji jako gorszej często prowadzi do stopniowej izolacji środowiskowej, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Zawęża się krąg wspólnych zainteresowań rówieśniczych, dzieci przestają być zapraszane do wspólnej nauki i zabawy. Zdarza się także, że jednocześnie z odrzuceniem przez rówieśników, z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny, dzieci popadają w sytuacje konfliktowe w szkole z wychowawcami i nauczycielami. Odbija się to wszystko bardzo silnie na postawach dzieci i młodzieży, na ich zachowaniu oraz wartościowaniu zjawisk i osób.

Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także osłabienie autorytetu rodziców. W opinii dzieci, zwłaszcza nastolatków, taka sytuacja jest przejawem braku zaradności, nieumiejętności dostosowania się do nowej rzeczywistości społeczno-ekonomicznej czy życiowego nieudacznictwa. Powoduje to zachwianie systemu wartości młodego pokolenia i obniżenie w hierarchii takich wartości jak wykształcenie, uczciwa praca, solidarność. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości udziału w życiu publicznym.

Cel strategiczny 2		
Wspieranie rodzin.		
Cele operacyjne		
1.	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży.	
	Działanie 1	Tworzenie pozalekcyjnych klubów zainteresowań, kół zainteresowań, świetlic środowiskowych, klubów wiejskich.
	Działanie 2	Organizowanie turniejów sportowych.
	Działanie 3	Organizowanie letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży (kolonii, półkolonii, obozów).
	Działanie 4	Rozszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej.
2.	Przeciwdziałanie patologiom społecznym, w szczególności uzależnienie od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, nikotyny.	
	Działanie 1	Organizowanie spotkań, pogadanek na temat uzależnień.
	Działanie 2	Organizowanie konkursów i imprez promujących życie bez nałogów.
	Działanie 3	Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
	Działanie 4	Opracowanie i wdrożenie programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3.	Podejmowanie działań minimalizujących zjawisko izolacji i osamotnienia.	
	Działanie 1	Utworzenie klubów seniora.
	Działanie 2	Prowadzenie przez Gminny Ośrodek Kultury zajęć dla seniorów.
	Działanie 3	Zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości udziału w życiu publicznym.
	Działanie 4	Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.
	Działanie 5	Wolontariat.
4.	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów.	
	Działanie 1	Zwiększenie dostępu i rozszerzenie zakresu świadczeń, z uwzględnieniem specjalistycznych usług medycznych.
	Działanie 2	Edukacja w zakresie zdrowego stylu życia.
	Działanie 3	Diagnoza potrzeb zdrowotnych i opracowanie programu ich realizacji.
	Działanie 4	Zorganizowanie pomocy psychologicznej dla osób chorych
5.	Rozszerzenie oferty działań dla osób wykluczonych społecznie.	
	Działanie 1	Utworzenie centrum interwencji kryzysowej
	Działanie 2	Utworzenie świetlic środowiskowych
	Działanie 3	Utworzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin
	Działanie 4	Utworzenie Punktu Poradnictwa Specjalistycznego.
6.	Działania na rzecz umocnienia roli rodziny.	
	Działanie 1	Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych najsłabszych grup. społecznych.
	Działanie 2	Edukacja rodziców w pełnieniu właściwych ról w rodzinie.
	Działanie 3	Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy psychologicznej.

Rodzina jest naturalnym środowiskiem, w którym młody człowiek kształtuje swoją osobowość. Rodzina, określana jako podstawowa grupa społeczna, wypełnia istotne funkcje w interesie społeczeństwa, zaspokajając zarazem potrzeby psychiczne, emocjonalne i społeczne swych członków. Postępujący kryzys rodziny, z jakim spotykamy się w gminie Widawa, stanowi zagrożenie moralne głównie dla dzieci i młodzieży. Coraz więcej młodzieży żyje w rodzinach rozbitych, dotkniętych patologią moralną, z których najczęstszą jest alkoholizm przynajmniej jednego z rodziców. Świadczenie pomocy na rzecz rodziny powinno odbywać się w ramach kilku obszarów tematycznych:

- rozwój polityki rodzinnej,
- wspieranie rodziny od wewnątrz (rola rodziców),
- opracowanie wskaźników i statystyk obrazujących poziom życia rodziny.

Pomoc rodzinie jest zadaniem profesjonalnych służb społecznych w ramach systemu pomocy społecznej, a także organizacji pomocowych. Ochrona rodziny jest istotnym obowiązkiem społeczeństwa, gdyż funkcjonalne, bezpieczne i zdrowe społeczeństwo nie może istnieć bez zdrowej i trwałej rodziny.

Głównym problemem w gminie Widawa są problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin. Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest **przyczyną złego funkcjonowania rodziny**. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin są pozostawione same sobie. Większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole (mniej czasu poświęcają przygotowywaniu się do lekcji, przeżywają więcej porażek szkolnych w efekcie czego rezygnują z podejmowania wysiłku w zdobywaniu wiedzy), a w takiej sytuacji rodzice nie pomagają lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub też w ogóle przestają się nim interesować. Dlatego ważne jest organizowanie pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Zajęcia takie muszą być bezpłatne i ogólnodostępne.

Problem stanowi również alkoholizm. Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się, a następnie rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej i polega na niekontrolowanym picu napojów alkoholowych, co może doprowadzić do przedwczesnej śmierci. Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami, jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Alkoholik jest osobą niedojrzałą emocjonalnie, skłoną do wahań i wybuchowych reakcji radości lub rozpacz, które mogą prowadzić do gwałtownych, nieprzemyślanych zachowań. Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu jednostki, ale także w życiu społeczeństwa. Problemy, których przyczyną jest alkohol, mogą pojawić się w różnych dziedzinach. Można mówić o następstwach rodzinnych, problemach w pracy, łamaniu porządku publicznego. Przyszłość rodziny uzależniona jest w dużej mierze od walki z alkoholizmem. Działania powinny być zdecydowane i skoordynowane z rozwojem gospodarczym i edukacją.

Cel strategiczny 3		
Rozwój kultury, oświaty, sportu i rekreacji.		
Cele operacyjne		
1.	Rozszerzenie oferty Gminnego Ośrodka Kultury.	
	Działanie 1	Organizowanie imprez, wystaw plastycznych itp.
	Działanie 2	Organizowanie wyjazdów do kina, teatru.
	Działanie 3	Prowadzenie zajęć wokalnych i tanecznych.
	Działanie 4	Prowadzenie zajęć dla różnych grup wiekowych.
2.	Polepszenie oferty edukacyjnej.	
	Działanie 1	Wspieranie dzieci i młodzieży utalentowanej.
	Działanie 2	Wprowadzanie zachęt, motywowanie do nauki.
	Działanie 3	Budowa przedszkola.
3.	Upowszechnianie dziedzictwa kulturowego i tradycji.	
	Działanie 1	Poznanie regionu i kultywowanie jego tradycji.
	Działanie 2	Utworzenie i prowadzenie zespołu ludowego.
4.	Rozwój sportu.	
	Działanie 1	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
	Działanie 2	Organizowanie rozgrywek sportowych na szczeblu gminnym.
	Działanie 3	Popularyzacja sportu wśród wszystkich i promocja aktywności fizycznej.

Gminy wiejskie doświadczają szczególnych problemów związanych z dostępem do kultury i oświaty – w wielu miejscach zamykane są szkoły ze względu na trudności w ich finansowaniu, także środki przeznaczone na inwestycje w infrastrukturę pożytku publicznego są ograniczone i uzależnione w dużej mierze od możliwości ich zewnętrznego finansowania.

Cel strategiczny 4		
Podniesienie poziomu integracji społecznej i rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi		
Cele operacyjne		
1.	Polepszenie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz liderami społeczności lokalnych.	
	Działanie 1	Zwiększenie zlecania zadań publicznych organizacjom pozarządowym
	Działanie 2	Wspieranie tworzenia organizacji pozarządowych.
	Działanie 3	Pomoc organizacjom pozarządowym.
	Działanie 4	Organizowanie szkoleń dla liderów lokalnych.
2.	Usprawnienie kanałów informacyjnych pomiędzy społecznością lokalną a władzami gminy.	
	Działanie 1	Konsultowanie działań podejmowanych przez gminę a związanych z organizacją życia społecznego z organizacjami pozarządowymi
3.	Zwiększenie poziomu integracji wśród mieszkańców.	
	Działanie 1	Organizowanie życia społeczno-kulturalnego w sołectwach na bazie budynków OSP.
	Działanie 2	Tworzenie w Strażnicach OPS – Centrów Aktywności Lokalnej dla mieszkańców.
	Działanie 3	Organizowanie różnego rodzaju imprez integracyjnych, okolicznościowych, spotkań, pikników, festynów rodzinnych itp.

Cel strategiczny 5	
Zabezpieczenie wysokiej jakości usług pomocy	
Cele operacyjne	
1. Doskonalenie zaplecza instytucjonalnego oraz organizacji pracy instytucji	
Działanie 1	Stworzenie wystarczającej sieci placówek pomocy społecznej zapewniających realizację wszystkich potrzeb społecznych.
Działanie 2	Wzbogacenie oferty istniejących placówek
Działanie 3	Zwiększenie zasobów kadrowych instytucji pomocy społecznej
Działanie 4	Wdrażanie mechanizmów umożliwiających sprawne monitorowanie problemów społecznych
2. Doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej	
Działanie 1	Organizacja szkoleń w celu podnoszenia kwalifikacji i zdobywania nowych umiejętności (z dziedziny psychologii, pedagogiki, pracy z rodziną, socjoterapii, umiejętności interpersonalnych) dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w powiecie
Działanie 2	Opracowanie i wdrażanie projektów współfinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny
Działanie 3	Zapewnienie specjalistycznej pomocy psychologicznej pracownikom wykonującym zadania z zakresu pomocy, bezpośrednio działającym w pomocy, bezpośrednio działającym w środowisku pracującym z klientami
3. Zwiększenie poziomu integracji wśród mieszkańców.	
Działanie 1	Stworzenie klimatu sprzyjającego tworzeniu i funkcjonowaniu organizacji pozarządowych oraz ich udziałowi w rozwiązywaniu problemów społecznych
Działanie 2	Opracowanie i wdrażanie projektów współfinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny
Działanie 3	Wspieranie ruchu wolontarystycznego
Działanie 4	Współpraca instytucji administracji publicznej organizacji pozarządowych w celu pozyskiwanie funduszy i pełnej realizacji poszczególnych zadań strategii

Zidentyfikowane na podstawie diagnozy problemy społeczne, a w szczególności utrzymujące się bezrobocie, ubóstwo, kryzys rodziny, niepełnosprawność, bezdomność, uzależnienia, wymagają wprowadzenia skutecznych metod aktywnego przeciwdziałania w/w zagadnieniom. Stworzenie spójnego systemu współpracy podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego i innych dziedzin życia zagwarantuje kompleksowość i efektywność podejmowanych działań. Przejawem takiego podejścia będzie troska o najbiedniejszych, zapewnienie równości szans w dostępie do podstawowych usług, a w konsekwencji stworzenie przyjaznej gminy w sferze społecznej. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Widawa, będąca scenariuszem przyszłości, do której należy dążyć, to określone sposoby działania, dzięki którym dokona się transformacja sytuacji obecnej na projektowaną. Efektem tak wypracowanej strategii będzie funkcjonalna społeczność i zaradni obywatele.

Każdy podmiot, który zamierza realizować przedsięwzięcie z jakichkolwiek programów oferujących zewnętrzne finansowanie, dla których warunkiem jest zgodność ze Strategią, musi uzyskać akceptację Wójta Gminy Widawa, wskazującą na zgodność realizowanego przedsięwzięcia z celami niniejszej Strategii.

Każdy podmiot – Urząd Gminy lub inna instytucja, której zamierzenia będą zgodne z niniejszym Programem – może włączyć projekt do niniejszej Strategii. Informacja o projekcie

powinna być włączona do niniejszej Strategii na karcie projektu, która znajduje się w załączniku. Aby włączyć daną kartę do Strategii wymagany jest podpis Wójta Gminy, który potwierdzi zgodność celów projektu z niniejszą Strategią.

Bardzo niskie dochody budżetu Gminy Widawa powodują, iż większość działań musi być realizowana przy pomocy środków zewnętrznych. Poniżej zamieszczono ramowy plan wykorzystania środków zewnętrznych wraz z podaniem źródła. Podkreślić należy w tym momencie, iż poniższe zapisy nie obligują Gminy do korzystania z podanych źródeł, są jedynie wskazówką do działania. Możliwe, że dostępne będą inne korzystne źródła finansowania celów operacyjnych.

Cel strategiczny 1		
Zapobieganie bezrobociu i jego skutkom.		
Cele operacyjne:		
Lp.	Nazwa celu operacyjnego	Źródła finansowania
1.	Wprowadzanie innowacyjnych form aktywizacji i dokształcania mieszkańców.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki z budżetu gminy
2.	Wprowadzenie zachęt dla inwestorów oraz tworzenie odpowiedniego klimatu do rozwoju przedsiębiorczości w gminie.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki z budżetu gminy
3.	Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki z budżetu gminy
4.	Rozwój przedsiębiorczości, w szczególności związanej z wykorzystaniem walorów krajobrazowych.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki z budżetu gminy
Cel strategiczny 2		
Wspieranie rodzin.		
Cele operacyjne:		
Lp.	Nazwa celu operacyjnego	Źródła finansowania
1.	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki finansowe z Banku Światowego, Środki z budżetu gminy
2.	Przeciwdziałanie patologiom społecznym, w szczególności uzależnienie od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, nikotyny.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki finansowe z Banku Światowego, Środki z budżetu gminy
3.	Podejmowanie działań minimalizujących zjawisko izolacji i osamotnienia.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki finansowe z Banku Światowego, Środki z budżetu gminy
4.	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki finansowe z Banku Światowego, Środki z budżetu gminy oraz z budżetu państwa
5.	Rozszerzenie oferty działań dla osób wykluczonych społecznie.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki finansowe z Banku Światowego, Środki z budżetu gminy
6.	Działania na rzecz umocnienia roli rodziny.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki z budżetu gminy
Cel strategiczny 3		
Rozwój kultury, sportu i rekreacji.		
Cele operacyjne:		
Lp.	Nazwa celu operacyjnego	Źródła finansowania

1.	Rozszerzenie oferty Gminnego Ośrodka Kultury.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki finansowe z Banku Światowego, Środki z budżetu gminy
2.	Polepszenie oferty edukacyjnej.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki finansowe z Banku Światowego, Środki z budżetu gminy
3.	Upowszechnianie dziedzictwa kulturowego i tradycji.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki finansowe z Banku Światowego, Środki z budżetu gminy
4.	Rozwój sportu.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki finansowe z Banku Światowego, Środki z budżetu gminy
Cel strategiczny 4		
Podniesienie poziomu integracji społecznej i rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi.		
Cele operacyjne:		
Lp.	Nazwa celu operacyjnego	Źródła finansowania
1.	Polepszenie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz liderami społeczności lokalnych.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki finansowe z Banku Światowego, Środki z budżetu gminy
2.	Usprawnienie kanałów informacyjnych pomiędzy społecznością lokalną a władzami gminy.	Środki finansowe Unii Europejskiej, Środki finansowe z Banku Światowego, Środki z budżetu gminy

Cel strategiczny 5		
Zabezpieczenie wysokiej jakości usług pomocy		
Cele operacyjne: 1		
Lp.	Nazwa celu operacyjnego	Źródła finansowania
1.	Doskonalenie zaplecza instytucjonalnego oraz organizacji pracy instytucji	Środki z budżetu gminy Dotacje z Urzędu Wojewódzkiego,
2.	Doskonalenie zawodowe kart pomocy społecznej	Środki z budżetu gminy
3.	Pozyskiwanie partnerów oraz funduszy na realizację poszczególnych działań pomocowych	Środki z budżetu gminy, Dotacje z Urzędu Wojewódzkiego

3.3. System realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Widawa.

Cel strategiczny 1			
Zapobieganie bezrobociu i jego skutkom.			
Cel operacyjny 1			
Wprowadzanie innowacyjnych form aktywizacji i doskonalenia mieszkańców.			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Szkolenia, kursy itp.	organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba i rodzaj kursów/liczba osób uczestniczących w szkoleniach/kursach
2. Organizowanie specjalistycznego poradnictwa dla osób bezrobotnych oraz zagrożonych utratą pracy	GOPS/organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba udzielonych porad/liczba osób które skorzystały z poradnictwa

Cel operacyjny 2 Wprowadzenie zachęt dla inwestorów oraz tworzenie odpowiedniego klimatu do rozwoju przedsiębiorczości w gminie			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Ulgi podatkowe	Urząd Gminy	2016-2020	Kwota udzielonych ulg inwestycyjnych
2. Wyznaczanie i uzbrojenie terenów przeznaczonych pod inwestycje	Urząd Gminy	2016-2020	Powierzchnia terenów wyznaczonych pod inwestycje
3. Przygotowanie kompleksowej oferty i systemu obsługi potencjalnych inwestorów	Urząd Gminy	2016- 2020	Ilość potencjalnych inwestorów
Cel operacyjny 3 Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Organizowanie specjalistycznego poradnictwa oraz warsztatów dla osób bezrobotnych oraz zagrożonych utratą pracy	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba zorganizowanych warsztatów/liczba udzielonych porad specjalistycznych
2. Wprowadzenie innowacyjnych form aktywizacji i szkoleń	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba zorganizowanych szkoleń/ liczba osób, które skorzystały ze szkoleń
3. Organizowanie prac interwencyjnych, staży , robót publicznych, prac społecznie-użytecznych na terenie gminy	Urząd Gminy, GOPS /PUP	2016-2020	Ilość prac interwencyjnych, staży, robót publicznych, prac społecznie-użytecznych
Cel operacyjny 4 Rozwój przedsiębiorczości, w szczególności związanej z wykorzystaniem walorów krajobrazowych			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Propagowanie idei rozwoju gminy w oparciu o walory turystyczne	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych
2. Rozwój agroturystyki	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba powstałych gospodarstw agroturystycznych
3. Utworzenie pól namiotowych i domów kempingowych wspomagających małą i średnią gastronomię	Urząd Gminy	2016-2020	Liczba powstałych pól namiotowych
3. Szkolenia, kursy mające na celu uzyskanie nowych kwalifikacji	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba zorganizowanych szkoleń, kursów/Liczba osób biorących udział w organizowanych szkoleniach, kursach
Cel strategiczny 2 Wspieranie rodzin			
Cel operacyjny 1 Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki

1. Tworzenie pozalekcyjnych klubów zainteresowań, kół zainteresowań	organizacje pozarządowe/szkoły	2016-2020	Liczba utworzonych kół (klubów) zainteresowań/liczba osób które uczęszczały na zorganizowane koła
2. Organizowanie turniejów sportowych	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe/szkoły	2016-2020	Liczba zorganizowanych turniejów sportowych
3. Organizowanie letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży (kolonii, półkolonii, obozów)	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe/szkoły	2016-2020	Liczba zorganizowanych wyjazdów na kolonie, półkolonie, obozy/ liczba dzieci i młodzieży, które skorzystały z kolonii, półkolonii, obozów
4. Rozszerzenie oferty sportowo – rekreacyjnej	organizacje pozarządowe/szkoły	2016-2020	Liczba dodatkowych zajęć sportowych
Cel operacyjny 2 Przeciwdziałanie patologiom społecznym w szczególności uzależnienie od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, nikotyny.			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Organizowanie spotkań, pogadań na temat uzależnień	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe/szkoły	2016-2020	Liczba zorganizowanych spotkań, pogadań/Liczba osób które wzięły udział w organizowanych spotkaniach
2. Organizowanie konkursów, festynów promujących życie w trzeźwości	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe/szkoły	2016-2020	Liczba zorganizowanych konkursów (festynów) ilość prac wystawionych w konkursach/liczba osób
3. Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe/GOPS	2016-2020	Liczba porad udzielonych przez psychologów, terapeutów, itp./liczba osób uzależnionych (współuzależnionych), które skorzystały z porad, terapii
4. Opracowanie i wdrożenie programów dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Urząd Gminy/GOPS	2016-2020	
Cel operacyjny 3 Podejmowanie działań minimalizujących zjawisko izolacji i osamotnienia			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Utworzenie klubów seniora	organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba utworzonych i prowadzonych klubów seniora/liczba osób które uczęszczają do klubu seniora
2. Prowadzenie przez Gminny Ośrodek Kultury zajęć dla seniorów	GOK	2016-2020	Liczba osób które uczestniczą w zajęciach
3. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości udziału w życiu publicznym	GOPS/ organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba osób którym umożliwiono dostęp do życia publicznego
4. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych	UG/GOPS	2016-2020	Liczba wybudowanych podjazdów dla niepełnosprawnych/liczba wybudowanych wind

5. Wolontariat	Osoby prywatne, młodzież, mieszkańcy gminy	2016-2020	Liczba wolontariuszy, liczba osób korzystających z pomocy wolontariuszy
Cel operacyjny 4 Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Zwiększenie dostępności specjalistycznych usług medycznych	SPZPOZ/organizacje pozarządowe/GOPS	2016-2020	Liczba nowozatrudnionych lekarzy specjalistów/Liczba wizyt udzielonych przez lekarzy specjalistów
2. Edukacja w zakresie zdrowego stylu życia	SPZPOZ/organizacje pozarządowe/szkoły	2016-2020	Liczba spotkań, pogadanek na temat zdrowego stylu życia/Liczba osób obecnych na spotkaniach
3. Diagnoza potrzeb zdrowotnych i opracowanie programu ich realizacji	SPZPOZ/szkoły	2016-2020	
4. Zorganizowanie pomocy psychologicznej dla osób chorych	Organizacje pozarządowe/GOPS	2016-2020	Liczba porad udzielonych przez lekarza psychologa
Cel operacyjny 5 Rozszerzenie oferty działań dla osób wykluczonych społecznie			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Utworzenie centrum interwencji kryzysowej	GOPS	2016-2020	Liczba osób (rodzin) którym udzielono wsparcia w centrum interwencji kryz.
2. Utworzenie świetlic środowiskowych	Organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba utworzonych świetlic środowiskowych/liczba osób które korzystają ze świetlic
3. Utworzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin	Organizacje pozarządowe/GOPS	2016-2020	Liczba utworzonych grup wsparcia/liczba osób (rodzin) które skorzystały z pomocy grupy wsparcia
4. Utworzenie Punktu Poradnictwa Specjalistycznego	GOPS/SPZPOZ	2016-2020	Liczba udzielonych porad przez specjalistów z zakresu psychologii, psychiatrii
Cel operacyjny 6 Działania na rzecz umocnienia roli rodziny			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych najsłabszych grup społecznych	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba lokali mieszkalnych oddanych do użytku/Liczba osób, rodzin, którym przyznano lokal
2. Edukacja rodziców w pełnieniu właściwych ról w rodzinie	GOPS/Organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba szkoleń
3. Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy psychologicznej.	SPZPOZ /Organizacje pozarządowe	2016-2020	Ilość porad
Cel strategiczny 3 Rozwój kultury, sportu i rekreacji			

Cel operacyjny 1 Rozszerzenie oferty Gminnego Ośrodka Kultury			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Organizowanie imprez, wystaw plastycznych	GOK, organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba zorganizowanych wystaw, imprez/liczba osób które obejrzały wystawę (wzięły udział w imprezie)
2. Organizowanie wyjazdów do kina, teatru	GOK, organizacje pozarządowe/szkoły	2016-2020	Liczba zorganizowanych wyjazdów do teatru (kina)/liczba osób które skorzystały z organizowanego wyjazdu
3. Prowadzenie zajęć wokalnych i tanecznych	GOK, organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba zorganizowanych zajęć wokalnych i tanecznych/liczba osób, które biorą udział w zajęciach
4. Prowadzenie zajęć dla różnych grup wiekowych	GOK/organizacje pozarządowe	2016-2020	Ilość zajęć
5. Organizowanie kół zainteresowań	GOK, organizacje pozarządowe/szkoły	2016-2020	Liczba zorganizowanych kół zainteresowań/liczba osób które uczęszczają na zajęcia w ramach koła zainteresowań
Cel operacyjny 2 Polepszenie oferty edukacyjnej			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Wspieranie dzieci i młodzieży utalentowanej	Organizacje pozarządowe/szkoły	2016-2020	Liczba udzielonych stypendiów za wyniki w nauce
2. Wprowadzanie zachęt, motywowanie do nauki	Organizacje pozarządowe/szkoły	2016-2020	Liczba dzieci i młodzieży, która polepszyła swoje wyniki w nauce/liczba dzieci i młodzieży która wzięła udział w olimpiadach, konkursach
3. Budowa przedszkola	Urząd Gminy	2016-2020	Liczba dzieci przedszkolnych
Cel operacyjny 3 Upowszechnienie dziedzictwa kulturowego i tradycji			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Poznawanie regionu i kultywowanie jego tradycji	Organizacje pozarządowe/szkoły/ GOK	2016-2020	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć promujących region/liczba osób zaangażowanych w kultywowanie tradycji regionu
2. Utworzenie i prowadzenie zespołu ludowego	Organizacje pozarządowe/GOK/ szkoły	2016-2020	Liczba osób należących do zespołu/ liczba
Cel operacyjny 4 Rozwój sportu			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki

1. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba wybudowanych (zmodernizowanych) boisk, kompleksów/ liczba wybudowanych placów zabaw (skwerów)/liczba wybudowanych sal gimnastycznych
2. Organizowanie rozgrywek sportowych na szczeblu gminnym	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba zorganizowanych turniejów (zawodów) sportowych
3. Popularyzacja sportu wśród wszystkich i promocja aktywności fizycznej	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe/szkoły	2016-2020	Liczba mieszkańców zaangażowanych w popularyzację sportu i promocję kultury fizycznej
Cel strategiczny 4			
Podniesienie poziomu integracji społecznej i rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi			
Cel operacyjny 1			
Polepszenie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz liderami społeczności lokalnych			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Zwiększenie zlecania zadań publicznych organizacjom pozarząd.	Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba zadań zleconych (powierzonych) do wykonania organizacjom pozarządowym/wartość zleconych zadań
2. Wspieranie tworzenia organizacji pozarządowych	Urząd Gminy	2016-2020	Liczba utworzonych organizacji pozarządowych
3. Pomoc organizacjom pozarządowym	Urząd Gminy/GOPS	2016-2020	Liczba porad udzielonych organizacjom pozarządowym/kwota wsparcia finansowego
4. Organizowanie szkoleń dla liderów lokalnych	Urząd Gminy	2016-2020	Liczba szkoleń/liczba liderów biorących udział w szkoleniach
Cel operacyjny 2			
Usprawnienie kanałów informacyjnych pomiędzy społecznością lokalną a władzami gminy			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Konsultowanie działań podejmowanych przez gminę a związanych z organizacją życia społecznego z organizacjami pozarząd.	Urząd Gminy/organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba aktów prawa miejscowego konsultowana z org. Pozarządowymi/ liczba konsultacji społecznych
Cel operacyjny 3			
Zwiększenie poziomu integracji wśród mieszkańców			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Organizowanie życia społeczno-kulturalnego w sołectwach na bazie budynków OSP.	Organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba sołectw, w których organizowane są działania kultur-społeczne/liczba osób biorących udział
2. Tworzenie w Sołectwach OPS – Centrów Aktywności Lokalnej dla mieszkańców.	Organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba sołectw, w których są działania kultur-społeczne/liczba osób biorących udział

3. Organizowanie różnego rodzaju imprez integracyjnych, okolicznościowych, spotkań, pikników, festynów rodzinnych itp.	Urząd Gminy, Dom Kultury, Organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba imprez integracyjnych/liczba osób które wzięły udział w imprezach
Cel strategiczny 5 Zabezpieczenie wysokiej jakości usług pomocy społecznej			
Cel operacyjny 1 Doskonalenie zaplecza instytucjonalnego oraz organizacji pracy instytucji			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Stworzenie wystarczającej sieci placówek pomocy społecznej zapewniających realizację wszystkich potrzeb społecznych	Urząd Gminy, GOPS, ŚDS, PCPR, RCPS	2016-2020	Liczba placówek, liczba osób objętych ich działaniami
2. Wzbogacenie oferty istniejących placówek	GOPS, ŚDS, PCPR	2016-2020	Nowe elementy ofert
3. Zwiększenie zasobów kadrowych instytucji pomocy społecznej	GOPS	2016-2020	Liczba asystentów, koordynatorów, Liczba pracowników
4. Wdrażanie mechanizmów umożliwiających sprawne monitorowanie problemów społecznych	GOPS/Urząd Gminy	2016-2020	Szybkie rozpoznawanie problemów społecznych, możliwość natychmiastowego objęcia pomocą osób potrzebujących, sprawny system przepływu informacji między instytucjami
Cel operacyjny 2 Doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Organizacja szkoleń w celu podnoszenia kwalifikacji i zdobywania nowych umiejętności (z dziedziny psychologii, pedagogiki, pracy z rodziną, socjoterapii, umiejętności interpersonalnych) dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w powiecie	GOPS, PCPR, WUP, RCPS	2016-2020	Liczba szkoleń
2. Organizowanie cyklicznych spotkań pracowników instytucji pomocowych w celu wymiany doświadczeń, poszukiwania możliwie najlepszych metod pracy	GOPS, ŚDS, PCPR	2016-2020	Liczba spotkań
3. Zapewnienie specjalistycznej pomocy psychologicznej pracownikom wykonującym zadania z zakresu pomocy, bezpośrednio działającym w pomocy, bezpośrednio działającym w środowisku, pracującym z klientami	GOPS/ŚDS	2016-2020	Liczba porad, sesji
Cel operacyjny 3 Pozyskiwanie partnerów oraz funduszy na realizację poszczególnych działań pomocowych			

Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Stworzenie klimatu sprzyjającego tworzeniu i funkcjonowaniu organizacji pozarządowych oraz ich udziałowi w rozwiązywaniu problemów społecznych	Urząd Gminy, GOPS, WUP, PCPR, RCPS organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba organizacji pozarządowych, Zrealizowane zadania
2. Opracowanie i wdrażanie projektów współfinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny	Urząd Gminy, GOPS, WUP, PCPR, RCPS organizacje pozarządowe	2016-2020	Pozyskiwanie funduszy Realizacja zadań pomocy społecznej
3. Wspieranie ruchu wolontarystycznego	Urząd Gminy, GOPS, WUP, PCPR, RCPS organizacje pozarządowe	2016-2020	Liczba wolontariuszy zaangażowanych w realizację działań przewidzianych w strategii
4. Współpraca instytucji administracji publicznej organizacji pozarządowych w celu pozyskiwania funduszy i pełnej realizacji poszczególnych zadań strategii.	Urząd Gminy, GOPS, WUP, PCPR, RCPS organizacje pozarządowe	2016-2020	Pozyskiwanie funduszy Realizacja poszczególnych zadań

4. Zarządzanie, monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Widawa.

4.1. Zarządzanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Widawa.

Realizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie zarządzał Zespół Zarządzający składający się z m. in. pracownicy GOPS, pracownicy Urzędu Gminy Widawa, radni, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Widawie, Przewodniczący Komisji ds. Społecznych i Oświaty, Komisariat Policji w Widawie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Widawie, społeczności lokalnych, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych.

Zostanie on powołany Zarządzeniem Wójta w ciągu trzech miesięcy od dnia przyjęcia GSRPS lub jej aktualizacji na mocy uchwały Rady Gminy.

Do zadań Zespołu Zarządzającego należy m. in.:

- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów – sprawozdania z poszczególnych podmiotów realizujących projekty (instytucji publicznych i niepublicznych),
 - przygotowywanie rocznego Raportu na temat wdrażania strategii, który będzie przedstawiany Wójtowi do 31 stycznia następnego roku, a następnie do 31 marca przekazywany przez Wójta do zatwierdzenia Radzie Gminy,
 - przygotowywanie Planu Działania na kolejny rok z uwzględnieniem planowania budżetu gminy - zapewnienie wkładu własnego do projektów przygotowywanych do funduszy zewnętrznych,
 - nadzór nad realizacją celów i działań przewidzianych w GSRPS,
 - zapewnienie przygotowania i wdrożenia działań/zadań w zakresie informacji i promocji GSRPS
- Pracami Zespołu Zarządzającego kieruje Koordynator realizacji GSRPS. Rolę Koordynatora pełni Kierownik GOPS przy ścisłej współpracy z pracownikami GOPS.

4.2. Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacja społeczna.

Monitorowanie to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Widawa, a także poziomu ich osiągania. Zakłada się raz w roku spotkania Zespołu Zarządzającego ds. realizacji strategii w celu monitorowania przebiegu realizacji zadań i osiągania celów. Na spotkania te poszczególne instytucje będą przygotowywać sprawozdania z realizacji wyznaczonych zadań i przekazywać je do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie. Zespół Zarządzający na spotkaniu będzie monitorował oceny zadań realizowanych w roku poprzednim bądź realizowanych obecnie, identyfikował także problemy, które ograniczyły bądź uniemożliwiłyby realizację zadań wyznaczonych oraz proponował niezbędne korekty i zmiany w zakresie tych zadań.

Wskaźnikami oceny monitorowania Strategii będą:

- ilość uruchomionych działalności gospodarczych,
- ilość stworzonych nowych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób mających problemy opiekuńczo-wychowawcze, którym skutecznie udzielono pomocy,
- liczba osób uchronionych przed przemocą w rodzinie,
- liczba utworzonych punktów interwencji kryzysowej,
- liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe,
- ilość zorganizowanych kampanii na rzecz profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej oraz liczba osób, do których dotarły materiały i ulotki informujące o zagrożeniu związanym z tymi patologiami w ramach systemu sieciowej pomocy,
- liczba atrakcji (zajęć, imprez, itp.) organizowanych, głównie dla dzieci i młodzieży, mających na celu rozwój zainteresowań oraz promocję zdrowego stylu życia,
- procentowy wzrost liczby mieszkańców zadowolonych z jakości życia w gminie,
- ilość nowych form działalności gospodarczej,
- liczba rolników którzy przejdą proces reorientacji zawodowej,
- liczba nowopowstałych grup nieformalnych,
- ilość działających zespołów, grup, kół, klubów,
- ilość powstałych klubów seniora,
- liczba osób, które skorzystają z porad lekarskich podczas organizacji „białych niedziel”,
- ilość zmodernizowanych obiektów i infrastruktury komunalnej dla funkcjonowania instytucji i organizacji ze sfery rozwiązywania problemów społecznych,
- ilość zlikwidowanych barier architektonicznych,
- zapewnienie transportu dla osób niepełnosprawnych.

Rezultaty działań:

- poprawienie mobilności zawodowej mieszkańców gminy,
- podniesienie poziomu przedsiębiorczości społeczności lokalnej,
- uwzględnianie potrzeb osób niepełnosprawnych,
- stworzenie warunków do zdobycia nowych kwalifikacji,
- spadek poziomu ubóstwa,
- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji (w ramach budowy społeczeństwa informacyjnego),
- podniesienie kwalifikacji mieszkańców,

- poprawa adaptacyjności mieszkańców,
- wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

4.3. Ewaluacja wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji GSRPS. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron,
- oszacowanie możliwości i ograniczeń,
- usprawnienie zarządzania,
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działań,
- poprawianie błędów,
- dla celów odpowiedzialności,
- wsparcie alokacji zasobów finansowych,
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania programów,
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów,
- wpływu na problemy, do których odnoszą się programy,
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów,
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Ewaluacja GSRPS będzie dokonywana w trakcie prac nad rocznym Raportem z wdrażania. Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Oceny zasadności proponowanych zmian dokonuje Zespół Zarządzający. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych. Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne), lecz także technologie i zasoby organizacji. Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa. Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie gminy jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopństwowe.

Podsumowanie

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Widawa pozwoli na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonego celu. Sukces jej realizacji zależy od wielu czynników, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Największym z zagrożeń jest zahamowanie rozwoju gospodarczego kraju i osłabienie tendencji wzrostowych. Wzrost poziomu dochodów ludności stanowić będzie najlepszą gwarancję rozwiązywania podstawowych problemów społecznych, jakimi są bezrobocie, ubóstwo i alkoholizm. Realizacja strategii wymaga zaangażowania całej wspólnoty gminnej w tym także wsparcie instytucji pożytku publicznego, kościoła czy władz szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Wdrożenie programu rozwiązywania problemów społecznych przyczyni się do znaczącego ograniczenia występujących na terenie gminy problemów społecznych. Jego efektem będzie znaczący wzrost poziomu życia obywateli oraz integracja lokalnej społeczności. Gminie zaś pozwoli na ograniczenie wydatków na szeroko rozumianą pomoc społeczną i skierowanie większych nakładów finansowych na modernizację infrastruktury społecznej i rozwój społeczny na rzecz pożądanej zmiany społecznej.

ANKIETA

1. Czy zna Pani/Pan założenie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w swojej Gminie – dokumentu przyjętego uchwałą Rady Gminy. (Proszę wstawić znak „x” we właściwym polu)

- ☐ TAK
- ☐ NIE

2. Jakie problemy społeczne dostrzega Pani/Pan w miejscu swojego zamieszkania? (Proszę wstawić znak „x” we właściwym polu)

	Tak	Nie	Nie wiem
Ubóstwo			
Bezdomność			
Bezrobocie			
Długotrwała choroba			
Zaburzenia psychiczne			
Niepełnosprawność			
Przemoc w rodzinie			
Alkoholizm			
Narkomania			
Problemy opiekuńczo - wychowawcze			
Brak mieszkań			

3. Jakie problemy społeczne wobec dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy? (Proszę wstawić znak „x” we właściwym polu)

- ☐ Brak opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym,
- ☐ Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży,
- ☐ Ograniczony dostęp do placówek, kulturalnych , sportowych i rekreacyjnych,
- ☐ Narkomania, alkoholizm,
- ☐ Brak możliwości dokształcania się,

4. Jakie problemy społeczne wobec rodzin uważa Pan/ Pani za najważniejsze na terenie Gminy? (Proszę wstawić znak „x” we właściwym polu)

- ☐ Ubóstwo
- ☐ Bezrobocie
- ☐ Alkoholizm
- ☐ Niepełnosprawność
- ☐ Przemoc w rodzinie
- ☐ Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- ☐ Bezradność życiowa,
- ☐ Rozbicie rodzin – wyjazdy zagraniczne
- ☐ Niewydolność materialna rodziny,
- ☐ Ograniczony dostęp do pomocy specjalistycznej,

5. Jakie problemy społeczne wobec osób starszych uważa Pan/ Pani za najważniejsze na terenie Gminy? (Proszę wstawić znak „x” we właściwym polu)

- ☐ Problem z dojazdem do lekarzy,
- ☐ Problemy zdrowotne,
- ☐ Niepełnosprawność,
- ☐ Samotność – izolacja,
- ☐ Ograniczona zdolność do samoobsługi,
- ☐ Niewystarczający zakres usług opiekuńczych,
- ☐ Brak zagospodarowania wolnego czasu dla osób w wieku poprodukcyjnym,
- ☐ Brak organizacji imprez kulturalnych

6. Jakie problemy społeczne wobec osób niepełnosprawnych uważa Pan/ Pani za najważniejsze na terenie Gminy? (Proszę wstawić znak „x” we właściwym polu)

- ☐ Bariery architektoniczne,
- ☐ Brak akceptacji w środowisku,
- ☐ Brak ofert pracy,
- ☐ Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych
- ☐ Utrudniony dostęp do usług opiekuńczych

Władze gminne:

7. Jak Pani/Pan ocenia stopień wpływu mieszkańców na sprawy lokalne i decyzje władz samorządowych gminy. (Proszę wstawić znak „x” we właściwym polu)

- ☐ znaczący
- ☐ średni
- ☐ znikomy
- ☐ mieszkańcy nie mają żadnego wpływu na decyzje podejmowane przez władze lokalne

8. Jak Pani/Pan ocenia stopień zaangażowania i kierunki działań władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców (Proszę wstawić znak „x” we właściwym polu)

- ☐ bardzo dobrze
- ☐ dobrze
- ☐ dostatecznie
- ☐ niedostatecznie

9. Na co w Pani/Pana opinii samorząd lokalny winien położyć największy nacisk w celu rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy. (Proszę wstawić znak „x” we właściwym polu)

- ☐ Poprawę dostępności do opieki medycznej, wprowadzenie gminnych profilaktycznych programów zdrowotnych,
- ☐ Poprawę gospodarowania środkami publicznymi,
- ☐ Rozwój kultury, rozrywki, sportu i rekreacji
- ☐ Zwiększenie pomocy bezpośredniej osobom najuboższym (finansowej lub rzeczowej)
- ☐ Poprawę bezpieczeństwa i ładu publicznego poprzez usprawnienie działania policji
- ☐ Ograniczenie bezrobocia, poprawę rynku pracy,
- ☐ Wsparcie pracodawców oraz przedsiębiorczości (doradztwa, szkolenia itp.)
- ☐ Poprawę jakości życia osobom niepełnosprawnym – mieszkania chronione, zniesienie barier architektonicznych,
- ☐ Zwiększenie liczby mieszkań socjalnych/komunalnych

- Utworzenie klubu integracji społecznej – jako element eliminowania zjawiska wykluczenia społecznego
- Likwidację patologii społecznych (narkomania, alkoholizm) – utworzenie stacjonarnego oddziału leczenia uzależnienia od alkoholu i poradni leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych
- Inwestycje w infrastrukturę drogową, wodociągową, kanalizacyjną, inną)\
- Aktywizację społeczną ludzi starszych – organizacja Domów Seniora, dziennych Domów Pomocy itp.
- Bezpłatne kształcenie absolwentów oraz osób poszukujących prace pod kątem dostosowania ich do potrzeb rynku pracy (kursy, szkolenia itp.)
- Przeciwdziałanie tzw. emigracji zarobkowej
- Rozbudowa bazy turystycznej na terenie Gminy i promocja regionu
- Wsparcie inicjatyw obywatelskich (fundacji czy stowarzyszeń prowadzących działalność niezarobkową)

Ochrona zdrowia:

10. Jak Pan/Pani ocenia możliwości dostępu do usług medycznych oferowanych przez lekarzy (w tym specjalistów) (Proszę wstawić znak „x” we właściwym polu)

- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Dostatecznie
- Niedostatecznie
- Nie mam zdania

11. Czy gmina powinna realizować własne zdrowotne programy profilaktyczne?

- tak
- nie
- nie mam zdania

12. Jak ocenia Pan/Pani projekty promocji zdrowia stylu życia realizowane przez gminę?

- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Dostatecznie
- Niedostatecznie
- Nie są mi znane

13. Czy na terenie gminy zauważa Pani/Pana problemy związane z alkoholizmem wśród mieszkańców?

- Dotyczy dużej grupy osób
- Dotyczy niewielkiej grupy osób
- Nie występuje
- Nie mam zdania

14. Czy na terenie gminy zauważa Pani/Pana problemy związane z narkomanią wśród mieszkańców?

- Dotyczy dużej grupy osób
- Dotyczy niewielkiej grupy osób
- Nie występuje
- Nie mam zdania

Kultura i turystyka:

15. Jak ocenia Pan/Pani działania kulturalne realizowane przez gminę?

- ☐ Bardzo dobrze
- ☐ Dobrze
- ☐ Dostatecznie
- ☐ Niedostatecznie
- ☐ Nie mam zdania

16. Czy liczba imprez kulturalnych organizowanych przez Gminę jest wystarczająca:

- ☐ Zdecydowanie tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie
- ☐ Zdecydowanie nie
- ☐ Nie mam zdania

17. Jak często uczestniczy Pani w imprezach kulturalnych organizowanych przez Gminę?

- ☐ Jakiś raz w ciągu ostatniego roku
- ☐ Kilka razy w ciągu ostatniego roku
- ☐ Kilka razy w ciągu ostatniego miesiąca
- ☐ Nie uczestniczę w tego typu imprezach

18. Czy działania gminy w zakresie promocji atrakcji turystycznych gminy są:

- ☐ Wystarczające
- ☐ Niewystarczające
- ☐ Nie mam zdania

Infrastruktura

19. Działania inwestycyjne podejmowane przez Gminę są Pani/Panem zdaniem prowadzone:

- ☐ Bardzo dobre
- ☐ Dobrze
- ☐ Dostatecznie
- ☐ Niedostatecznie
- ☐ Nie mam zdania

20. Jak Pani/Pan ocenia działalność Gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

- ☐ Bardzo dobrze
- ☐ Dobrze
- ☐ Dostatecznie
- ☐ Niedostatecznie
- ☐ Nie mam zdania

21. Jak Pan/Pani ocenia infrastrukturę i zagospodarowanie przestrzenne w Gminie (nawierzchnia dróg, kanalizacja itp.)

- ☐ Bardzo dobrze
- ☐ Dobrze
- ☐ Dostatecznie
- ☐ Niedostatecznie
- ☐ Nie mam zdania

22. Jak Pan/ Pani ocenia stopień atrakcyjności gminy dla inwestorów i przedsiębiorstw zewnętrznych:

- ☐ Bardzo dobrze
- ☐ Dobry
- ☐ Dostatecznie
- ☐ Niedostatecznie
- ☐ Nie mam zdania

Edukacja

23. Jak Pani/Pan ocenia poziom edukacji i kształcenia na terenie Gminy:

- ☐ Bardzo dobrze
- ☐ Dobrze
- ☐ Dostatecznie
- ☐ Niedostatecznie
- ☐ Nie mam zdania

24. Czy Pani/Pana zdaniem proponowana przez Gminę oferta kursów i zajęć doszkalcających w celu podniesienia kwalifikacji zawodowych jest:

- ☐ Bardzo dobra
- ☐ Dobra
- ☐ Dostateczna
- ☐ Niedostateczna
- ☐ Nie mam zdania

25. Jakiego rodzaju zajęć w lokalnych szkołach zadaniem Pani/Pana jest niewystarczająca ilość:

- ☐ Obsługa komputera
- ☐ Języki obce
- ☐ Zajęcia zawodowe
- ☐ Zajęcia z autoprezentacji i kierowania własnego wizerunku
- ☐ Sposoby poszukiwania pracy redagowania CV i listu motywacyjnego
- ☐ Żadne z powyższych

Bezpieczeństwo, ład, porządek:

26. Jak ocenia Pani/Pana stan bezpieczeństwa na terenie gminy?

- ☐ Bardzo dobre
- ☐ Dobrze
- ☐ Dostatecznie
- ☐ Niedostatecznie
- ☐ Nie mam zdania

27. Jak Pani/Pan ocenia stopień czystości na terenie gminy:

- ☐ Bardzo dobrze
- ☐ Dobrze
- ☐ Dostatecznie
- ☐ Niedostatecznie
- ☐ Nie mam zdania

METRYKA

1. Płeć:

- ☐ Kobieta
- ☐ Mężczyzna

2. Wiek:

- ☐ 15-20 lat
- ☐ 21-30 lat
- ☐ 31-40 lat
- ☐ 41-50 lat
- ☐ 51-60 lat
- ☐ 61 lat i powyżej

3. Wykształcenie:

- ☐ Podstawowe
- ☐ Zawodowe
- ☐ Średnie
- ☐ Wyższe

4. Miejsce zatrudnienia:

- ☐ Instytucja publiczna (rządowa lub samorządowa)
- ☐ Przedsiębiorstwo prywatne
- ☐ Własna działalność gospodarcza
- ☐ Rolnik
- ☐ Emeryt/Rencista
- ☐ Uczeń/Student
- ☐ Osoba bezrobotna

5. Stan cywilny:

- ☐ Panna/kawaler
- ☐ Zamężna/ żonaty
- ☐ Rozwiedziona/rozwiedziony
- ☐ Wdowa/wdowiec